

1889 H.M. 218.
Q. R. u/n
Type. p. 251

None



Charles MacKenzie, Esq.
OF KILCOY

~~15.4~~

$\frac{3}{4}$ — T. 4. 2.

"This book is now ready"
for publication.





O R A I N

G H A I D H E A L A C H,

AGUS

BHEARLA AIR AN EADAR-THEANGACHA.

ENTERED IN

Stationer's Hall.

O R A I N
GHAIDHEALACH,

AGUS

BEARLA AIR AN EADAR-THEANGACHA

LE

COINNEACH MAC'COINNICH,
ANN AN CAISTEAL-AN-LEA'UIR FAISG AIR
INERNIS.

CLO-BHUAILT' ANN

D U N E A D A I N N.

AIR SON AN UGHDAIR.

1792.

[PRICE, THREE SHILLINGS]



LAURISTON CASTLE
LIBRARY ACCESSION

128

T O

THE RIGHT HONOURABLE

DAVID STEWART ERSKINE,

EARL OF BUCHAN.

MY LORD, —

YOUR well-known regard for the Antiquities of your Country, and the encouragement you have always shown to any attempt for reviving the ancient Gaelic Language, have induced me to prefix your Lordship's name to the following Gaelic Songs, assuring myself, that very many will be stimulated to peruse any thing that meets with 'The EARL of BUCHAN's appropriation.

I will not attempt a panegyric on your Lordship's character, for the many virtues that are so conspicuous to all who are so hap-

py as to participate your friendship, knowing that any thing I could say on that subject would come far short of the truth.

That your Lordship may live long an Ornament to your Country, and the Friend of every Bard, who may strive to do any thing that shall attract the notice of men of worth, for reviving the Scots Gaelic, is the present wish of,

My LORD,

Your Lordship's

Most devoted,

Most obliged

AND

'Most humble Servant,

KENNETH MACKENZIE.

AN CLAR INNSEACHD.

	TAOBH.
<i>MOLADH na Gailic,</i>	1
<i>Tuire na Gailic,</i>	4
<i>Ath-leasacha na Gailic,</i>	6
<i>Oran do na Chath-bhuithinn Rioghail Ghaileach,</i>	10
<i>Oran do na Chath bhuithinn cheudna,</i>	15
<i>Oran don Nighean Dubh,</i>	18
<i>Cumba' do dh' Aongus Mac' Illebraigh,</i>	22
<i>Combairle do na Caileagan,</i>	25
<i>Oran don Taileir,</i>	26
<i>Oran do dh'fhear-Chuldaothall,</i>	30
<i>Oran don Fbreiceadach dubh,</i>	34
<i>Oran do Choirneal Mac' Phearson,</i>	37
<i>Oran Gaoil,</i>	43
<i>Durachd a Bhaird do dh'og Nighinn uafail,</i>	46
<i>Oran do Phaidric Urachatan,</i>	47
<i>Oran Mhic' Cullach,</i>	51
<i>Oran don Iarla Thuathach,</i>	59
<i>Oran do Duic Earr-Ghae'al,</i>	66
<i>Mairearad Mbolach mhin,</i>	69
<i>Oran do dh'fhearr nan Earrachd,</i>	73
<i>Rann o chaint Chaiptein Mhic-Guine</i>	77

	TAOBH
<i>Oran do dh'Uilleam Mac'Illebraigh,</i>	79
<i>Beannacha Baird do dh'fhear Choire-mbonai',</i>	82
<i>Rann do chru,</i>	83
<i>Moladh Caileagan an taobh tuath,</i>	84
<i>Oran do na Caoraich mhoire,</i>	88
<i>Luinneag do'n eaidhb Ghae'leach,</i>	93
<i>Beannacha Baird do dh'fhear Cheluaini,</i>	97
<i>Oran do Chaiptein Shau,</i>	98
<i>Cumb'n Toobh Tuath,</i>	103
<i>Mar bu mbath leam bean mbath,</i>	110
<i>Oran Comb-ftri,</i>	112
<i>A Mhifg,</i>	111
<i>Ioram Sugraidh,</i>	117
<i>Muiler mafach,</i>	121
<i>Oran do'n Taileir's do na h-osanan,</i>	122
<i>Oran do'n Luing's da dh'fear obair chuain,</i>	125
<i>Oran do Ghillean Mhac-i'linn,</i>	141
<i>Oran do dh'Uilleam Loban's do na Chriub,</i>	144
<i>Oran do Theaglach Choire-mbonai',</i>	149
<i>Oran do Mhac-Cullach 's don Aisling,</i>	155
<i>Rann air Tiom,</i>	161
<i>Combairl' araidh,</i>	164
<i>Oran do na bhas,</i>	166
<i>Luinneag don Luing,</i>	170
<i>Aoire do dh'Alastar Mac-Antoifich,</i>	174
<i>Combairle do ghill og,</i>	182
<i>Oran do Mhac-Leoid na h Earadh,</i>	186

TAOBH

<i>Oran don Trubhais, is do na Caileagan,</i>	-	191
<i>Oran do dh'ogradh neo-Dhleasnach,</i>	- -	196
<i>Comhairle mbath,</i>	- - -	203
<i>Oran air Turas don Taobh, tuabh</i>	- -	204
<i>Oran do Sgian,</i>	- - -	208
<i>Oran do Bhrogan,</i>	- - -	212
<i>Oran Gearan air Cairdean,</i>	- -	218

<i>The Banks of the Dee,</i>	- - -	222
<i>Karharine Ogie,</i>	- - -	230
<i>Bonny Peggy,</i>	- - -	236
<i>My Wish,</i>	- - -	240

BIDH sinn ar 'n armachd gu fiubhal garbh bheinn,
Le *eididh Albanach*, *fhèileadh* cruinn
Bonaid balla-bhreac is cruinne faircheal
'S *cota* meanbh-bhas, thig dealbhach dhuinn
Osan gearra-bhac, *brog* iallach bharra-fhraoich
Ochd Shliosach calbhar on tarbhuich fuim
Beodag bharra-gheur, gu claiseaoh geala-shlios
Cul-tiubh, ceanna-chnu, cas charuichte ghrinn.

O R A I N

GHAIDHEALACH.

Moladb' na Gailic.

MO rùn a Ghàilic tha i làider diàn,
Glan ma h-àirn'ean càirdeil ann na triall,
Meangach àilte 's i nach araich fiamh,
'S uaill na'n Gàidheal ann fa Ghàilic riamh.

Stric a dhearbh i mo's fearbh 'na gnìomh,
'Nuair bha i fàs 's blà a teachd o freamh,
A nis o 'n thà i faigheinn àrd 'a miagh.
Sean a Ghàilic ge 'r an d'fhàs i liath.

Tha i làn do gèibhtean nàduir pailt

'S tha feartan gràidh cuir àilteachd air a pears,
Tha cruadal diùth dhi ann sgach cuis is neart,
'S ga tearc a càirdean 's i nach fàillnich beachd.

'Nuair ghabh iad am gu ceànn a chuir fa phochd,
'S leointe a dh'fhàg iad i mar thràill gun toirt,
'Struagh nach tàrainn plàsta chuir ri lot,
'S fuath le càch i o'n a dh'fhàs i bochd ;

'S mairg a dh' fhàgadh i mar thràill gun luaigh,
Sa liuthad treun-fhear agus laoch thug buaigh,
Le neart na Gàilic chuireadh càch san ruaig,
An am dhi èiridh 's i fo' èileadh cuaich.

'S i labhair *Brènnus* gaifgeach treun le smachd
A bhuaill an *Roimb* 'sa phill a fròin a steach,
Mac' *Mbars* mòr an dia bu deoin le feachd,
'S bha buaigh na Gàilic fuaighte ghna na bheachd.

'S i bh' aig na *Fianna* 's lion i iad le h-cud,
'S thug *Oifian* fian'ais òrr le ghnìomhira' fèin,
Bu mheadhrach Gàilic o bheul na'n sàr fhear treun,
Saoidh d'am b'arraidh Gàilic chuir a'n geill.

B'ur glan neo-thruaillidh i na dual a'fàs,
O Shean gur cìnnteach finn gur i a b' fhearr,

San Airc aig *Nàb* 's i bu chòmhradh dha,
 'S i air a caomhnadh 'nuair bha 'n faoghal bàit.

Bu teuma Gailic o bheul *Abel* pailt,
Eubb is *Adhamb* bu phailt Gailic achd,
 O nach lèir dhomh fèin a dhol ni 's faisg,
 Air aois na Gàilic dh'fhaillnich air mo bheachd.

Spanish, *Fraingeis*, 's *Eideilt* chàinnt a thriall,
 O 'n *Laidinn* dh'fàs iad, 's gheibh iad bás gun
 bhiadh,

Ach floc na Gàilic mathair chàich gu leir,
 Cha toir i táing do chàinnt tha fo' na ghrein.

Am *Parnas*as b'fhearr gu 'n deanta m' fhàgail ann
 'S cumhachd bardachd cèangailte mu 'm cheann,
 'S naoi'ner ghruagach leis nach b'fhuath mo chàinnt.
 'S na maireadh Gàilic 's mi gu 'n caireadh rann.

Tuirie na Gàilic.

'NAN deanadh sibh nise rium èisdeachd,
 Dh' innfinn Sgeulachd air a Ghàilic,
 Mar fhuair i cuarachd sa milleadh,
 Sa gluasadh o ionad àrda:
 Bha i ri linn *Rìgh Seumas*,
 Gu misneachail treùbhach càilear,
 Ach fhuair an *Donas* a thoil fhèin di,
 'Nuair a dh'èirich i le *T——h*.

Chaidh a geugan a ghearradh 'sa bhriseadh,
 'S chaidh 'n stoc a fhlipeadh le tàluibh,
 A chàirt 's an snomhach chuir iad sguab orr',
 'S chaidh fagail mar uan gun mhàthair,
 Sa dh' aindeoin na rinn luchd fuath orr',
 Lean i re buaghan gràdhach,
 Cha robh fèith na corp gun' ghluasad,
 'S lìon'ar buille fhuair a Ghàilic.

Bha i gu muladach gruamach,
 Sa cnamhan co' cruaigh re fcairnich,
 'S gach aon neach a reachadh feachad,
 Bhiodh e feach'nadh na Gàilic,
 Bha naimhdean gu pailt mun cuairt di,
 Ga creacha 's ga ruagadh gu 'n àilghios,
 'S dh' fhàg iad i gu cruaidh na h-èigean,
 Mar dhiol-deirc nach faigheadh fardach.

Rinn iad a lot fa crèachdadh,
 'S bha coillas a 'n èig a fas orr',
 'S threig a beoghalas fa fùnnt i,
 'S tric a g' iuntrain na dh' fhag i,
 Thug iad dhi a h-èideadh chruaghach,
 'S clogaid na 'm buagh cha d'fhag iad;
 Sa sgiath bhreac-bhallach dhìonach,
 'S tric a dhìon i o namhaid :

Thug iad a gearr èile' cuaich dhi,
 Eideadh ghuanach na'm fuar ard-bheann,
 Thug iad a h-armachd gu lèir dhi,
 'S b' aobhar truais gun bhreug a Ghailic,
 'S i gun neach e bheireadh fùil orr',
 Mar chlofaich air chùl-thaobh gàraidh,
 Tèas an la toirt a lùth's uaip',
 'S i fad as air chùl a cairdean.

Chaidh 'n cadal air falbh o fùilean
 'S dealt na h-òiche thùch è bragađ,
 Greis air ocras 's greis air phathadh,
 'S i aitheiseach mar nach b'abhaisť.

Atb-Leasachadh na Gàilic.

S^{LAN} iomradh le failt is furan,
 Do 'n chuideachd urramach dhàicheil,
 A tha 'n *Lunnain* fa 'n *Dun'eidean*,
 Toirt fagaidh fo'n fgèith don Ghàilic.
 Agus maroan ann a *Glasgbo'*,
 Tha daoine ghabh tlachd don Gàilic,
 A tha le braon agus dealta
 Ga h-urachadh air alt 's gu 'm fàs i.

Fhuair iad leoint i gun èadach,
 'S dh'fhag a naimhdean maol gun bhàrr i:
 Fhuair iad aineolach gun chaoin i
 'S iomadh car claon fa Ghàilic,

Le ceannardachd agus fèoltachd,
 'S ullamh dèonach a bha 'n càirdeas,
 Ghlan iad a h-uile chrèachdan,
 Ciuin foighidneach gun bheud don Ghàilic.

Bha i iomadh la 'an cunnart,
 Nach tigeadh i t'ille gu slàinte,
 Ach bha 'm freasdal caomh mun cuairt,
 Don chuideachd uafail a ghabh bàigh dhi,
 Chraobh-sgaoil iad èolas a 'n t foisgeil
 Le foghlum foirfe san fhoirm Ghailic,
 Le muinghin òirdheirc 's le deoin fhoc'rach
 Trèibh-dhireach ùr le rùn pàirteach.

Toirbheartas a chomuinn dhìleas,
 'S do-ìnnse le fìor nàduir,
 Sliotar beannachd a tha sìnte,
 Re cuideachd dhìleas na Gàilic :
 Cridheachan tlà na 'n daoine' uaisle,
 Chum fastalach fuas a Ghàilic,
 'S cinnteach nach uireasbhuidh duais dhoibh,
 Far a 'm buan a 'm bi iad Sàbhailt.

Ach a nis on tha i ceudach,
 'S math leam fèin gu 'n d'fhuair i slàinte,
 A floc fa meanganan le chèile,
 'S iad a g'èiridh mar a b' àbhaist,

Gach duilleag a thuiteas o geuguibh,
 'Naite gach tè èiridh dhà ann
 'S fàfaidh i gu dòfrach leathain,
 Mar chraobh na beatha' fa ghàradh.

Slìonar focal a tha muiteil,
 'S fear eile gun uchdach lamh ris,
 Tuitidh fear tha n aird a chirein,
 'S èiridh 'm fear tha crion a 'n àirde :
 Tha i crìosluight mun cuairt d'a muineal,
 Le feartuibh bunaiteach làn-mhor,
 'S a neul ceothaich bheir a h-uachdar,
 Chaidh fhuadachadh gu bràth uaip,

'S i 'na cùspair do dheagh bheufuibh,
 Air a fgeadachadh le fàilte,
 'Na ceann uighe do dheagh ghiulan,
 'S i na cruit chiuil do nàdair,
 Tha i domhainn gun ghrunnd 's i farfaing,
 'S meagh'rach cais'meachd na Gàilic,
 Dàingnicht tòinnte le deagh chàitein,
 'S air fon dòrn cha 'n fhaighte pàg uaip.

'S fios'rach 'na gibhtean 's geur i,
 Tha fgotlta-beart le cèill fa Ghàilic,
 Eanchiunneach, gruuntar gun èacoir,
 Am fàd fa 'n goirid 's leur do 'n Ghàilic,

An èifeamail cainnt cha d' thèid i

'S gach cainnt eile feumaidh pàirt dhi,
Slionar canmhain uaip a dh'èirich,

'S teangaidh ghleuft o fgeith na Gàilic.

Cha ghabh i 'n iasad o h-aon diu,

'S i bar-sgaoilteach, maraon pàirteach,

'S air a mheud 's gu 'n toir i feachad,

Bithidh a h-ionmhus co pailt fa bhà è,

Seanachas gun chrìoch a dhol geur,

Air eachdraidheach èiridh na Gàilic,

Mun d'fhuair Adhamh lamh ris cèile,

Bu fhìubhlach o bheul a Ghàilic.

Gabh tlachd ann fa Ghàilic, 's tha buaidhen na nà-
duir

A dh'innseas do chàil ann fa 'n dàn nach bu leur
dhuit;

'Nuair bhios i na flainte, cha 'n fhulaing i tàimailt,

Oir bhuinnig a dànachd air càin na *b-Eirinn*.

*Oran do 'n Chath-Bbuidhinn Rioghail Gha'leach air
dhoibh teachd dbachaidh a America 42nd Regt.
Royal Highlanders.*

*Air fonn, Deoch slaint a'n Earla-Thuathaich fin,
A thriall an de air chuantuibh uainn.*

I.

DEOCH slaint na gillea b'aite leam,
D'a 'math thig bonaid bhreachd-bhallach,
'S ibht an eoin cuir lea-trom orr',
'S ofan gearr fo'm breachdanan,
Fir chuannta chruaidh neo-airtealach,
Thàir chuaintean fhuair, iad ceartacha,
Si fèileadh cuaich bu chleachdach
Lèis na fir nach tais 'an tòir,
Si fèileadh cuaich, &c.

II.

A chath-bhuithinn Rioghail threun-theafach,
 'N da-dh'fhichead fa dhà dh' èighte dhiu,
 Fir cholgail bharra-ghast èatrom
 Theid garbh fo'n airm neo-èisleineach ;
 Cha b' aithne dhomh co dheireadh riu,
 Na thairneadh stràbh roimh 'm feufagan,
 'S nach beo an deicheamh *Legion*,
 A bh'aig *Sefear* an fa 'n *Roimb*.

III.

Mo run na fiurain acuinneach,
 Da 'n iul na stuic-bheann flachdanach,
 Cha chuar a 'm fuachd na t ocras iad,
 'S bu dual doibh cruadal baitealach,
 Tha'n uail fa 'n eididh las-bheanach,
 Tha 'n saorfainn mar chrànn-brataich dhoibh
 'S tha Ghàilic achd mar strol.

IV.

Na Gaidheil rioghail Albannach,
 Gur cliu do 'n tìr a dhearbainn ast,
 A 'm *Fontanoi* 's dearbhta dhuinn,
 Gun fheas iad dìl as ainmeineach,
 Gu sgairteil, sgaitheach, feara-bhuilleach,
 Cuir as doibh pailt gun leanabaidheachd,
 Le lanna glasa ceanna-bheartach,
 'S bha cuirp gun uchdach seanachais !
 Le garbh neart a mhàrbh na feoid.

V.

Co fad fa mhaireas Breatanach,
 Bì' dh cliu orr ann a 'n èachraidheachd,
 O linn gu linn le taitneachas,
 A' cuir 'an geill a 'n tapachais,
 A 'n *Tiganderoga* b' acuinneach ;
 A gearradh chinn o chraitichean.
 'S cuir *Fraingich* as a 'm batraidhean :
 'S ga cuir nan teann ruidh staipleumach,
 Mar ghaoth a' fgapadh ceò.

VI.

Ann a *Gadalup* bu chruadalach,
 Na fir thug dhachaidh 'n dualachas,
 Gu beachdail, reachdail fuaicheantach,
 Gu dileas fìor-ghlan uafalach ;
 Nach d' theid a 'mach neo-chruadalach,
 'An comhrag cath nuair ghluaiseadh iad,
 Gu duineil, guineach, luath-bhuilleach,
 Bhiodh cinn ga'n cuir bharr ghuailibh,
 Aig fìr ghaist ga'n fguabadh leo.

VII.

'S *Havannadb* 's treun a chuireadh iad,
 Gu feumail, eàtrom, fulasgach ;
 Culbhair reidh is cunnarach,
 Le crios air fge na h-uile fir,
 Gun fga 'an gàbhadh cunnartach ;
 Deagh chàil air làrach chumasgaich,

'S bhiodh nàimhdean fànn sa'n d'onnaluich.

'S iad ann am fàng le builleachas,
Nach racha' don *Spàinn* air turasachd,
Le'n cuir a dh'innse sgeoil.

VIII.

'N *America* gu 'm b' àraidh iad,
Gun dealachadh ri 'n àbhaisteachd,
Bha eireachdas 's buaigh làrach orr',
Gu guineach, teineach, fàr-bhuilleach,
Gu lafrach, fradach, tàirneineach.
Le luaigh is fùdar gràineanach
Cuir Innseinich air àireachas.

Màr chùire' grian le làthaireachd,
An dealt do bharr a'n fheoir.

IX.

Nam dol a mach air reidh-leineachd,
Gu lannach, gunnach. beigneideach,
Cha philleadh cunnart, streupanach,
'An iomairteas 'n uair, dh'eireadh iad,
Bhiodh Strachdaireachd air reubalaich.
Do thruir mu'n fhear cha gheilleadh iad,
'Nuair theannadh iad ri steiceireachd,
Fo'n àirm gu càlma dearrfanach,
Mar ghrein a tionnta neoil.

X.

Nan d'thugta còmhrag *Fèinne* dhoibh,
Lann thana 's targaid sgeith-bhallach,

Bhiodh farum aig na fleibhtean,

Do chruaigh bhuillean na speal-geur-roinneach,

'S mac' talla nam beann èiteanach,

Toirt 'èaral doibh gu h-eudmhorachd,

'S cha dìobradh iad an *Greumach*,

Fhad fa mhaireadh fèith dhiu bèò ;

XI.

Tha'm freasdal buan mar thaice dhoibh,

Ga'n cumail suas gu fàstalach,

Thug *Mars* cluais do'n àth-chuinge,

'S tha 'n èididh fèin mar bhata dhoibh,

'S tha 'n saorfainn mar fgiath àchlais,

'S thug nàduir dànachd fharfuing doibh,

'S tha Ghàilic mar bu chleachda dhi,

Cuir feartan ann nam feoil.

XII.

Slan iomradh do na diùlannuich,

On thainig iad gu'n dùchafachd,

'S gu'n d'fhuair iad ceannard cùramach,

Sir Eachinn mòr na fiùghantachd,

O thriath na falla Fùlaifich,

O floc na meangan ùr-mhaifeach,

'S ceann uigh na'm fear luaigheinteach,

Tìgh Nua'mhar 'sam biodh ceoil.

Oran do na Ghatb-Bhuitbinn Cbeudna.

*Air fonn, “ I’ll follow the lad with the white
cockade.”*

1.

Mo rùn do na gilleam, a philleadh an tòir, [leoir,
Gun churam ’an cunnart, cruaidh curannt gu
Tha ’n aigne’ein dileas ’s iad rìoghail gun leoin,
’S cha biodh iad air dèireadh ’an aireachdas flòigh
Tha cridheachan èatrom fo’ sgè nam fear òg,
Mar coin o na flèibhtean a g-èiridh ’s na neoil,
Tha misneach a g-èiridh, o na dh’eug ’s tha bèò,
Gun di-chuimhn air *Brènnus** chuir fèid ris a’n
Ròimb ;

* Brennus, General of the Gauls, who burned Rome 300 years after it was built.

II.

Fhuair iad mar dhìleab, o 'n sìnnfir 's cha ghànn,
 Bhi grad-charach èalamh nam tarraing na'n lànn,
 An onair fa'n eìidh le cleile fan cainnt,
 Co dìleas da'm pòr fa tha'n cròc re mo cheann;
 Thug nàduir mar gibht doibh cruaidh mhlisneach
 nach fann

Fo' bhreachdan a'n eìidh gearr eìidh na'm beann,
 Reidh chulbhair gun bhriseadh' ochd-fhlisneach gun
 Dan geille le farum mac' talla na'n càrn. [fheall,

III.

Na fir a tha tàpaidh, 's na gaigich tha treun,
 Ann an ònair an dùcha' cha diulta iad feum,
 Bithidh pioban ga'n spealadh le calanail rèidh,
 'S bith meoiren ri gearradh cruaidh charan nan
 leum
 'Nuair fhìneadh iad cùmannt air builleachas fìreup,
 Cruaidh-bheumnach deagh mhùlad gach buille
 gu feum. [feur,
 Bithidh naimhdean nan càiteis gan fìrachdadh gu
 'S gur còimeas dhoibh nise fìr-chlis ann fan speur.

IV.

Gur coimeas dhoibh 'n darach cruaidh fàllain gun
 Na feoid tha co tàiris ri dealra don grèin, [bheud,
 'Nuair thèid iad nan cabhaig bidh 'n anail co rè,
 Ri fiagh ann fa bhealach 's cuth fgalach na dhèigh i

'Nuair theid iad an òrdudh, gu comhrag nan spèic,
 Mar ònfhadh na mara nam spealadh nan ceud,
 An àicheadh gu cruadal cha chuala mi fèin,
 'S cha 'neil air an talamh 's nach mairainn a'n
Fhèinn.

v.

Sann an *Glasghu* nan aoigh, tha na fuinn nach 'eil
 Og ghallanan fìonalt o 'n ìreadh gun tàir [ba',
 Cha chraobhan a chrìon air a'n spìona o chàch,
 Ach meanganan ùra 's iad fugh'ar gu'm barr;
 Na geugan is coltuich ùr dofrach fo' bhla',
 O 'n stoc a tha uafal lan buaghana gràidh,
 Gaidheil nam fhuar bheann, nach fuarach ri ràdh,
 An onair fa'n èididh, cha treig iad gu bràth.

An Nigbhean dubh.

AN LUINNEAG.

*Thorann o èile, 's na h-iriri èile.
 Thorann ò 's na h ò eile
 Gur mor mo spèis don nighean dubh.*

I.

STRUAGH nach 'eil mi air m' fhàgail,
 'S mo leannan 'fa 'n fhàfach,
 Far nach fhaicinn mo chàirdean,
 Tha toir tàrr don nighean dubh.
Thorrann ò éile, &c.

II.

An fleibh ghleannach gun chònlach,
 'S air mùllach nam bèanntan,
 Ghleidhinn aran do m'annfachd,
 Ge'd tha'n ceann orra dùbh.
Thorrann ò èile, &c.

III.

Dheanainn cur agus buain dhi,
 'S bheirinn tùras air chuantan ;
 'S cha bhiodh uireasbhuidh uair orr',
 Ge'd tha cuailean co dubh ;

IV.

Dheanainn treabhadh ri òidhre,
 'S dheanainn cur an fa 'n òi'che,
 'S dheannainn mire ri màighdinn,
 'S chuirinn dàimein air tnumph ;

V.

Tha mo chàirdean mi-rianail,
 Ag radh gu 'm bheil sìan orm,
 Na can bìd ris an ìan
 Gus an d'thig an t-ìan as an ubh.

VI.

Ga fuarach aig càch i.
 Tha uaisle 'na nàduir:
 Tha fuairceas na gàra,
 Ge'd tha'm bàrr orra dubh.

VII.

Thug nàduir dhi gliocas,
 Mar gheàrd air a tuigse,
 'S i làn do dheagh ghibhtean,
 'Sa cheànn nach mist a bhi dubh.

VIII.

Caol mhaladh is bòi'che,
 Suil chorrach is mòthair,
 Gruaidh dhearg mar na ròsan,
 Falt gun lèon is e dubh.

IX.

Ciochan corrach is mìnne,
 Air uchd folais na rìbhinn
 Deud gheal mar an ìobhraidh,
 Sa bheul o an binn o'n d'thig guth,

X.

O gualain gu h-òrdaig,
 Fhuair urram bhan òga,
 Glac thana caol meoirean,
 Sa gàirdean fèola co tuigh.

XI.

'S math thig fàighetis le faomadh,
 Air a bhòthaig is gaolaich,
 'S gur gil i fo' h-àodach,
 Na chuid is caoine do'n ghruth.

XII.

Cruinn càlpa na gruagaich,
 Gun dochair mu'n cuairt di,
 Tròidh chuimeir 's i cuannta,
 Nach cuir cuagach brog dhubh.

XIII.

Gnuis is áillidh ri fhireadh,
 Ciùin tlà ann 'na h-iomairt,
 'S le fnathaid nì i grinneis,
 Nach dèanadh iomadh tè dhubh.

XIV.

Ge'd a tha i gun fòras
 Tha tàitneas 'na comhradh,
 Bànnfa furan a pòige,
 Nan te gan leoim a cuid cruigh :

XV.

Ach na biodh i rìarach,
 Air fuireach feachd bliadhna,
 Cheannuichean brèid di gun iarraidh
 Mam biodh a fèath dhiu air ruidh :

XVI.

Dheanainn fud 's cha bu nèonach,
 Do dhuifge phuill mhòine,
 Air a flainte gu dèonach,
 Gur mise dh'òla don t-struth.

* Mar fheud òir ann an fròin muice,
Tha bean bhòidheach, gun leòir tuigfe.

* *Prov. ch. 11. v. 22.*



*Cumbadb do dh' Aonghus Mac' Ille'braigh a bha
na Bhroc-fhear ann a Srath-Eìrean.*

Air fonn, Coir Iaraidh.

I,

SE leon mo mhàrran 'fa lughdaich m'ailleas,
Mo smuaintein bà' ort a ghnà co tric,
A Sior dam phìanadh, a dol na 's lionar,
Sgur tric 'nam fhìanaid, do ghniomhradh glic :
Tha 'n cadal faoin domh, gun fhurast fhaotainn,
'S ge'd fhaic mi daoine, cha 'n fhailtich mis,
Thuit stoc mo dhòchais, 's nach maireann beo thu,
Tha fath mo bhròin ann an crò fo' lic.

I.

Be sgeula chruadail, fa d'fhàg fo' ghruaim mi,
 Nuair thog iad suas thu, air guaillean sheoid,
 Gur lionar gruagach a bha 'fa 'n uair sin,
 Gu galach trom-chrìodhach 's iad fo' bhròn ;
 Bu lionar deurach iad fèadh shrath-Eìrean,
 'S iad cumhach, àislineach, air gach sèol,
 A' caoidh na thrèig iad, 's nach dean è feum dhoibh,
 'S gun spùinn an t-eug iad do dh' Aonghus òg.

III.

Tha do phearuichean leointe brònach,
 'S do mhàthair 's mòr orr', gu bheil i ceart,
 Do bhràthair gearanach, 's è gun fòlas,
 As Aonghus òg gun bhi bèò na thaic ;
 Gallan fìor ghaist, o'n fhìor-fhuil stoilte,
 Bràighich mhòralach Dhun-macglais,
 Se mhuch mo chòmhradh fa mheudaich bròn domh,
 Aonghus òg bhi fo' fhòdaibh glas.

IV.

'An Dail-fhearguis dh'fhàg' fìan ann beul a mhàn-
 Geug ùr nach d'fhas air chul gàradh lios [rain
 Gallan àraidh, o mheadhon fàs-choil,
 O bhun gu bàrr, a bha lan do mheas,
 Gur e do chàramh fa chifte chlàruidh,
 A chlaidh do chàirdean, 'fa fhàruich mis,
 Gach neach sè 's càil doibh, nach fuigh iad taich-
 'S gur mòr a bhearn tha ri chàramh nis. [eadh,

v.

'Slionar cùis, ann 's a'n dean iad t-iuntrain,
 Bu tla do fhùgradh, 's tu ciuin gun lochd,
 Cruaidh fearail làidir, gu feasamh làraich,
 'S bu mhòr do chàirdeas ri daone bochd :
 'S bu chinnteach paighte, na bheireadh tair dhuit,
 'S cha be tàbhaisteachd bhi gun toirt,
 Fiuran càlma nam fhiubhal ghàrbh-ghlaichd,
 Fo' bhreachdan bàlla-bhreachd is t-àrmachd ort.

vi.

Gur lionar ruagh-bhiaft, a rinn thu ruagadh,
 Sè ni nach b'fhuath leat an cuir gu bàs ;
 Bu tric a ghluais thu le loghainn chuannta',
 'S do ghillean uaimhreach a'm bun do fhail,
 'S on rinn an t-eug do thoirt uainn air chèili
 Co fad 'fa 's lèir dhomh fe sgeula b'fhearr :
 Am freastal chòmhnaicha' leinn 's gar sèoladh,
 'S do bràthair Dòmhnall a bhi a' t-àit.

vii.

Measg ceathairnn dùcha, bha meas a's cliù dhuit,
 'S bha teànchain tùrail gu sgotla-beairt,
 'S bu tearc ri àireamh aon neach thug bàrr ort,
 Ba gibhtean nàduir gle làn a d' bheachd :
 Bha màis is àilteachd gun chiurram fàs ort
 Am frì nan àrd-bheann gu'm b'àraidh leat,
 Gunna gleuft agus coin air èill,
 'S gu 'm biodh ùdlaich cèir-ghéal as éilid glàct'.

VIII.

Cha'n faic'eir faoilte, 's be'n t-aobhar faoineis,
 T-aitreamh aonranach, faoin 'nar beachd,
 Tha'n Tulaich bhòidheach, a nise brònach,
 Sa neart air fogradh, sa cridhe fracht,
 Do bhàile ceutach, bha lan do dh'èibhneas,
 Gu cumhach, àisleimeach, slèir gur ceart,
 Mar bhàntaich 's faoin è an diugh as t-eug'ais,
 'S thug nial an aoig è gu caochladh dreach.

Comhairle do na Chaileagan,

A CHAILEAGAN na tire,
 Bithidh cinnteach gu brath,
 'S na d'thugaidh speis le goraich,
 Do dh'ogaireach Baird.
 Ged' dheanadh è dhuibh oran,
 Is rann a chuir an ordudh,
 Cha bhi bonn na phoca',
 Nach ol è 's tigh thairnn.

*ORAN' don Tailteir air tbi dha dol a macò, fa mboch
mhàidin ris a bhèinn a shealg air na fèigh, 'se
fhuair è lorg na moibich, agus shaoil lèis gur è
lorg an t-fionnaich a bh'ann agus a'nuair a thàinig,
è dhachaidh chaidh faothaid a macò.*

*Air fonn, Tha mi fo' liunn dubh 's fo' bhròn,
Sa chaoi' rìm bhèò bi'dh mise mar fin.*

I.

Moch fa mhaidin dol nar 'n èididh,
Fhuair finn sgeula cabhagach,
'S chuir sud uile finn air sèol,
Gu dhol a choir nam bealuichean,
Thuirt am Brochdair is è g-èiridh,
'S mi-chèillidh am balaoch è,
Lorg a chait a'm bun na grìosaich,
Se bu mhiann le Alastair.

II.

'Nuair thàinig fian air ar n' ais gu lèir,
 A nunn th'air Eire rachamaid,
 Dh'èigh finn botal chum ar feum,
 Mu'n gèilleamaid fan astar ùd,
 'Nuair chùннаic finn an àbhuinn uainn,
 Cha robh 's taobh tuath na rachadh i,
 'S dìombach a bha finn fa 'n àm,
 Àir taileir fann na spadaireachd.

III.

Chualas man ghiomanach threun,
 Chàidh ris a bhèinn 'sa chamhannuich,
 Shiubhail è mullach lèis fhein,
 'S cha d'thug na Fèigh an aire dha,
 Cha ro còileach na cearc fhraoich,
 A dh' fhaodadh tighinn air bearradh ris,
 'S ghabh na gèarran an ra-treat,
 San *Donas* tè a dh'fhanadh dhiu.

IV.

B'fhearr dha fuireach am bun na luatha,
 A fuaitheal mar bu chùidhe dha,
 Na dol a 'mach ri aonach buan,
 'S nach d'thug e nuas a t-fiothann leis,
 Ach on a bha fàile dàit ;
 Do'n tàil'eir rinn è mhi-shealbh,
 B' fhearr leo uile bhi bàit,
 Na tàmh ris 's nach bu dlighe dhoibh.

V.

'Nuzair thàinig am fleasgach le stàirn,
 Le neart na spàirn bha fàllas air,
 'S dh'innis è fa bhail ud shuas.

A 'madadh ruagh gu'n d'fhairich è,
 Gu'n ro e ann ' na fheagan àrd,
 'S gur ann a dh'fhag e'm falach è,
 Se fuilean muic a bh' ann an cèann,
 An àmhlair thug an car asainn.

VI.

Sud mar thuirt an coileach fraoich,
 A dhaoine b'ole an araidh fud,
 An taileir a dhol dachaidh faoin,
 'S na rinn è shaothair àllabail.
 Shiubhail è le ghunna gleuft.
 'S bha eoin a'n t-shlèibh fànoid air,
 'S aig fheobhas fa thogas è lòrg,
 'S mor tha chòlg na dallaig air.

VII.

Sud mar thuirt a madadh ruagh,
 Gun bhuaigh air fear na gùnnair eachd,
 Ma bhios mise ann am shlàint,
 Gu 'm pàidh mi an na thuras è,
 Cha bhì coileach air an spàrr,
 Nach faigh am bàs m'as urrainn mi,
 Gròigein òdhar an droch caoin,
 Thèid naoi'near gu h-aon duine dheth;

VIII.

Cha dean an taileir fhad fa's beo è,

Feum a choir nam firichean,

'S on a dh' aoire mada ruagh è,

'S duallach dha nach cinnich è,

'S on a dh'inn's è fgeula fuadain,

Chuir è fuath a chinnidh ris,

'S b'fhearr dha'n t-snàthad a bhi 'na thòin,

Na'n dochas lèis a'n d'imich è.

ORAN do Chaptain Seumas Friosal Chuldaothall.

Air fonn, Gillean a'n fhèilidh.

(Composed in the year 1791.)

AN LUINNEAG.

*Togamaid fònn 's neo thròm gu 'n togainn,
Togamaid fònn le furan gun èislean,
Togamaid fònn 's nec-thròm gun togainn.*

I.

Mo rùn air a Chàibtein, a thàinig air àstar, [neis,
Gu tigh mòr a phàilteis, lan tlàchd agus èibh-
Slàn ìomradh gu bràth, do'n duin' uasal's àilte,
Nach d'fhuirich ach gèarr. a cuir fàilt air Duncal-
dainn.

Togamaid fònn, &c.

II.

Gur tiachd dhuit 's cha mhì-mheas, bhi fiubhail
 na mìltean, [gleufta,
 Ad chuideachd co dìleas, don t-Sìobhardach
 'S neo-shuarach da thàice, Mac'Coinnich nam brà-
 tach;
 'S on thàinig fibh dhàchaidh, bith focail gan
 teumadh.

III.

Tha do bhain-Tighearna cliùteach, 's i teo-chrìodh-
 ach tùrail,
 'S i carthannach iùlar, 's bu dùchas di fhèin è,
 'S mo ghèibh i mo dhùrachd, gur lughaid a cùram,
 'S gu'n òlain gu sùntach, air iontrain do chèili'.

IV.

Thug nàduir duit gliocas, mar ghèard air do thuigse,
 'S tu làn do dheagh ghibhtean, cruaidh mìsneach-
 ail treubhach;
 Tha furd ann do bhàile 's mor muirneach do thalla.
 Culdaothall nan feang-each, is eangar a leumas.

V.

'S geur-bheachdal gach taobh thu, ciuin reachdal
 gun dìomba', [spèiseil,
 Mì thlachd cha bu dìu leat, 's tu fiùghantach
 Se dh'iarrainn nam b'fhìu leat, do nàimhdean a
 fgiùrfadh. [duit.
 'San cat a thoirt sùil as na dhuraigeadh beud

Thug nàduir mar dhìoleab, dhuit buaidhean do
fhìnnfir

An gàradh is ilse, gu mìothur cha leum thu ;
Cha 'n fhiach leat mar stàtain. gun dìobradh tu t-
fhocal, [rè' bheirt.

Tha t-uail ann an cèartas, 's do thlachd ann an

VII.

Tha cruadal co dlù ruit, 'an uaisle fan giùlan,

San onair do dhùcha cha dìulta tu èiridh ;

Sannfa leat daoine, na muilt agus caoruich,

'S cha'n fhaic'eir do raointean, gan caomhna fo'-
threudan.

VIII.

'S tu fhliochd nam fear, cliutach, o reachd chàisteil

Dùnaidh,

'N America b'ur iad gu fgiùrsadh nan reubal :

Na Friofalaich ghrèannair, nach obadh roimh ain-
neart, [reubadh ;

Nam tarraing nan lànnta, bhiodh frangaich fo'

IX.

A Sheumais Chuldaothall, gu'm b'ait leam 's cha
b' ionadh,

Bhi faicinn do dhaoine, fo'n èadach air rèithlean,
Gilleam co tapaidh, fa sheafadh fo' bhrataich,

Nam gluafad o d-aitreamh, fo' bhreachdan a'n
fhèilidh.

X.

B'e m-aidheir is b'àill leam do mhac' a bhi d'àite,
 'S gu dìongadh è gàradh, d'a chairdean nam b'-
 fheudar,
 'S bu bhinni leam Oran, air clù a'n fhir oig,
 Na ge d' gheibhinn air bòrd, na tha chèol ann
 an Eirinn.

XI.

Air a mheud da'm bi ghrùid, ann a d'aitreamh ga
 fliuradh,
 A Sàfgan thig cùinne, na chrunas gu lèir è,
 'S mar fud do Chuldaothall, làn pháilteis gun fao-
 thair,
 Co fad fa bhios gaoth agus fraoch air na flèibh-
 tean.

ORAN don Fbreiceadan dubb.

*Addressed to DONALD FRASER, recruiting Serjeant
at Inverness, in the year 1790.*

*Air fonn, Thogainn fonn gun bhi tròm,
Air leataobh Moir a chaideil.*

LUINNEAG.

*Tba mo rùn, le dcagh iùl,
Do luchd giùlan nam breachdan,
Bonaid bbreac is cruinne cuairt,
'S fbeileadh cuaich nan dlù phleatan.*

I.

A DHÒMHNUIL bi gu fearail suairc,
'S na biodh gruaim ort ri m-àiteas,

Gar am bhèil mi fada uait,

'S math leam suas thu gun airce ;

Tha mo rùn, &c.

II.

Ach nam bitinn fan tigh òft,

'S mi gun òladh i 'n ceart-uair,

Do dheoch flàinte le deagh chàil,

Ge do phàigheinn le bat i.

III.

Is gar am bheil mi pa'lt do fìor,

Dh'èighinn fìòpa le taitneas,

Agus dh'òlainn è le h-aoigh,

Air na fùinn a tha 'n Glasghu.

IV.

'An *America* gu tuath,

Stric a fhuaradh iad gàisgeil,

Le lann thana ghearradh beum,

'S culbhair rèidh nan ochd àisinn

V.

Smi nach dio-chuimhnich gu faoin,

Na fir èatrom tha'm *Peairt* dhiu,

Stric a thug iad le laimh threun,

Do na reubalach caismeachd.

VI.

Bha na *Gaidheil* duineil riamh

'S tha iad fiallaidh, ro thapaidh,

'S 'nuair a theannadh iad ri fìrì,

'S iad nach dìobradh a bhratach.

VII.

'Nuair chaidh iad air fàil a nùnn,
 Bu mhòr ionntrain nan gaisgeach,
 Bu lionar, caileag laoghach òg,
 Bha fo' bhròn ann an Glasghu.

VIII.

Slionar bean a bha fo' bhròn,
 Air a lèon air son macain,
 Cianail muladach gu leoir,
 Agus fròin do 'n *Tombac* orr'.

IX.

Nis tha'n cairdean subhach làn,
 On a thàinig iad dhàchaidh,
 Làn do dh'onair mar bu dual,
 Agus buaigh mar bu chleachda' ;

X.

Ge d' a rinn mi obair ghèarr,
 Na bi 'g radh nach èil tlachd orr',
 Air na fuinn ghearrainn ròinn,
 'S chuirinn sùim air an tapachd.

*ORAN do Choirneal Donnacha' Mac' Phearson
Bhreacbdachaidh ann am Bàideanach.*

Air fonn, A bhean leisich an stòp dhuinn.

I.

LEAM is taitneach 's cha neònach,
 Gabhail beachd air le dòchas,
 Dealbh riochdail a Chòirneal,
 'S è air fguitseil na fhèomar,
 Cha chuir fud mì gu dèoradh,
 Fhad fa 's màirionn è bèò air mo chionn.
Fhad fa 's mairionn, Òc. Òc.

II.

Tha bonaid bhalla-bhreacadh bhàfach,
 'S ibht an eoin air mar lea-trom,
 'S cota dèarg mar bu chlàchdach,
 'S cloidheamh geala-fhlìos fo' achlais,
 'S fir fo'n àrmachd 's iad faisg air,
 Sud na dearganaich bhrais ann fan strì ;

III.

Fhuair mi fealladh ga chèilidh,
 Le mòr thlachd agus centamh,
 Air a taraing na h-èididh,
 'S fiamh na mais ann na h-aodann,
 'S cuipe gair na laimh theumaidh,
 'S each caol aigeannach èatrom ri taobh.

IV.

Meangan àillidh gun truailleadh,
 A dh'fhàs gu dofarach dualach,
 'S nìal an t-sàmhraidh cuir sruadh orr',
 Bileach, dùilleagach, uaine,
 Sann o leafraidh fir Chluainidh,
 Sud an stoc o na bhuainnt ì le cli.

V.

Stoc nan gallana fìonalt,
 Clanna *Mhuirich* nach dìobair,
 Fhuair iad urram gach tìre,
 Neart'ar urramach prìseil,

Seasmhach, barantach dìleas,

Ann sgach car a'm bu mhiann leo 'n rùn ;

VI.

Slion'ar cruadal air feachdan,

Fhuair Donnacha' Mac' Phearson.

Tric air uabairt 's air sèachran,

Dh'fhàg fud cruaidh ann am pèars è,

Tèas a's fuachd ma ri gài sgìch,

Sè bu dual da o ghlachd è lann lì.

VII.

Don aird an ear chaidh è òg ann,

'S Ghàidheil ghafta gun lèonadh,

Cliu don tìr fe bu dèonach,

Leis nà fir a bha sònruicht,

Nach robh tais ann an còmhrag,

Ris na fir nach robh dèonach air sìth.

VIII.

A 'nam dhoibh fineadh air rèidh-lonn,

Bu lion'ar *Innseneach*, breun dubh.

Sa cheann clì as a chèile,

Chluinnteaonnag aig bèistean,

'S cuirp gan gearradh le treun-neart,

Aig nà gillea nach gèilleadh fo' chuing.

IX.

Cliu as onair don Chòirneal,

Stric a dh'iomain è mòr shluagh,

'S *Hyder Ally* fa ghèocaich,
 'S iad bu ghile nan ròcas,
 'S cruaidhe 'muineal nan cròcan,
 'S nìal na mara 's na mointich nan aoidh.

X.

A ri bu lòdail air feachd è,
 'S è toirt ordudh ga ghàisgich,
 Gaidheil mhòralach thapaidh,
 'S iad o dhùchas nan stachd-bheann,
 A theasadh dlù leis gun ghaifeadh,
 'S le mòr chliù a thighinn dachaidh le nì.

XI.

'An *America* thuathach,
 'Stric a tharraing è cruaidh-lann,
 'S bha na *Friosulaich* chuannta,
 'S iad fo' smachd mar bu duàllach,
 Ealamh acuinneach ruanach,
 'S iad a leanadh an ruaig gun bhi fgìth.

XII.

Slionmhor cruaidh-theas is baiteal,
 'S cunnart bàis ann fan deach è,
 Fuil ga dòrta fe chleachd è,
 'S tric d'a nàimhdean thug caismeachd,
 A culbhair rèidh nan ochd aifinn,
 Luaidh as fùdar gorm caiteanach mìn.

XIII.

Sar Chomanndair is caoine,
 Mùirneach, cathrannach, gaolach,
 Chuireadh mìfneach 'na dhaoine,
 Rachadh romh' ann sgach baoghal;
 Fhuair è lot is cha b'ann aon uair,
 'Ann an onair fan faothair don righ.

XIV.

Ge b'è bhuaileadh air dallag,
 Bhiodh an cluafan gan tarraing,
 Bhiodh *Fear Chluaini* s'a mhalairt,
 Le chuid uaislean nach fannaich,
 'S fir Shrath'eirean 's Shrath-narran,
 Dheanadh èiridh gle ealamh le spid.

XV.

Slìonmhor curaidh deas dealbhach,
 A shiubhla' monadh is garbh-bheinn,
 Dh'èireadh leis gu neo-leanabaidh,
 Clann-Mhuirich neo chearbach,
 Smàirg a thachradh nam fearg orr',
 Agus cat ri crann dèarg os an' cionn.

XVI.

Gur ceann feàdhna deas càlma è,
 Do thigh *Cbrùbainn* nan garbh-laoch,
 A sheafadh dlù lèis am feara-ghleus,
 Chàidh chliu thar mo sheanachas,

Tha gach cùis dheth le dearbhachd,
Ann an eachrai'eachd Alba le sùim.

XVII.

Saoghal fada le buaidh,
Don teaghlach aigeantach fhuaire,
'Sa chuid a dh'ìmich air chuan diu,
Sgeula dhachaidh cha b'fhuath leam,
Tha mo chapar a gluafad,
San deoch flàinte man cuairt cuirear i.

*ORAN mar gum b'ànn le Sìom Frìosal' Mac'Mhic'
Uistean 'an Srath-gblais, do Scharlot Nighean
Lachluin an Rath-Liath a'm Bàideanach.*

Air fonn, " Over the water with Charlie."

AN LUINNEAG.

*Tha run mo chridhe don nighean is àilte,
Run mo chridhe gu bràth dhi,
Tha run mo chridhe don nighean is ailte,
'S i gaol mo chridhse Shàrlot.*

I.

GED bhithinn co tèom ann an Gàilic fa'm bearla,
Cha chuir mi dhuibh 'n gèill mar a b'àill leam,
Bithidh mo theanga fo' gheafan 's m fheoil ann an
teas chrith ;

Nam smuainteach air teistean mo ghràidhse.
Tha run mo, &c.

II.

Fhuair i tuigs agus reafan, a's gliocas le chèile,
 Tha i banail, 's i beufach, ro ghrèannair, [teach
 Tha i carthannach bàinnti, mìn farast deas-chàinn-
 'S fiamh a ghair ann sgach am air mo ghradhfa.

II.

Tha àilteachd na pearfa 'nuair thàr'as mi faisg orr',
 Gun d'thig uaipe feartan is feaird mi,
 'S gur ioghantas lèinn mar dh'fhàs i co cuimeir,
 'S nach mòlltair fna chuir iad mo ghràdhfa.

IV.

Rinn-nàduir dhi dleasnais, nach fàillnich am feast i,
 Tha i làn do dheagh theistean, 's cha ghànn iad,
 'S tha gibhtean an còmhraidh, cuir tlachd air a
 còmhradh,
 'S gur astarach. *cèolraidh* mo ghràdhfa.

V.

Gur mòr th'ann na pearfa ghnìomh nàduir ri fhàic-
 finn,
 Mar d'f hàillnich mo bheachd as mo chainnt mi,
 'S i dealradh co sòiller, 's gad' fheuchta le coinneal,
 Nach fhaighte aon choir' ann am ghràdhfa.

VI.

Gur mise bhiodh èibheinn na'm faighinn domh
 fèin i,
 Tha mo shridhe na leum, 's è na dhèannruith ;

Gur samhhladh do m' chaileigse ciuin mhaidin ear-
raich ;

Sa ghrian tighinn o bhearradh nan ard-bheann.

VII.

Gur bachlach falt bòidheach 's è fniomhach an òr-
Be taitneas gill òg a bhi teann orr ; [dudh
Air buaidhean a pearfa cha d'theid mi chuir
beachd orr.

Mun can iad gur leatrom mo chainnt doibh.

VIII.

Fhuair i h-àrach o h-òige, n' Srath-liath nam fear
mòra,

San tèaghlach tha mòralach cèannfglach,
Do'n *Pearsonaich* thapaidh, nach pilleadh le geal-
tach ;

Air a mheud 's do 'm bi aca do'n áin-neart.

IX.

'S mo ghèibh mi'n Srath-ghlais i aon uair ann am
glac'aidh ;

Bithidh sòlas gun airceas fa nam fin,
Bithidh uisge nam feadan, aig glaifich ga leagail,
'S bithidh cèol ann ga fhreagairt le dànnfa.

X.

'S ge d' dh'èireadh dhomh fhreafdal, gum bithinn
d'a h-èasbhui,

Aon te èile cha-leafaich mo chlànna,

'S bean eile ri m' làtha 'na h-àite cha ghàbhainn,
Ge d' roth mi car gràthainn am bhantraich.

Durachd a Bhàird da dh'òg Nigheann Uàsail,

SLAN ìomradh do'n òg ghruagach,
Ceann na h-uafle sna 'm buaighean pailt,
Ciuin, min, tàiris, dhi beud cha chualas,
'S cha'n fhachdas riamh mun cuairt di airc ;
Se durachd a Bhàird mun càill è chluafan,
Sonas do uair bhi fuaight' na taic,
'S bhuaigh gun dìobradh bhi fèillte mu guaillnibh,
Co fad fa bhios cuan a' bualadh ftachd,

*ORAN do Phadric Urachatan Ceannuich ann an Dail-
bheart ann am Baideanach.*

*Air fonn, Faill ill h ò ro Thomais cha bheag orm
thu.*

I.

'**A**_N Dail-bheart tha 'h t-oig'ear,
'S cha mhòr a theid thàiris air,
Gur gille fìobhalt grèannar.
Mar mèalt ann am bharail mi,
Urchadanach cìnnteach,
Don fhior fhuil nach fànaicheadh,
Do Dhòmhnuillich an fhraoich,
A bhiodh èatrom sna bèalaichean.

II.

Gu m slàn do Phadric,
 Gur càirdeach an cèannaich è,
 Tha bheannachdan na dhàil,
 Chumais sàbhailt ri mhaireann è.
 Aig fheothais thoirt na dálach,
 Gun tàladh è caileagan,
 'S cha chualas riamh fan dùthaich,
 Mi-chliu dha 'fgur màth leam è.

III.

A chèolraidh nis nach duifg thu,
 'S cuir funnt agus faram orm,
 'As thoir smuaintean as a ghaoth,
 Agus caoin domh gu airis orr'.
 Tog maigne ann 's na speuraibh,
 Is thoir geur-bheachd a mhaireas dhomh,
 Is fada teine bèò ann am choir,
 Chor gun làbhair mi.

IV.

Ge d' bhithinn ann am Bhàrd,
 'S mi bhi chèaird air gu cùmanta,
 Trian d'a bhuaidhean prìosail,
 Cha 'n innsin cha b'ùrradh mi,]
 Thug nàduir dha o shinsir,
 Mar's cinnteach a h-ùile neach,
 Fearalas nach trèig è,
 'S deagh bheufan le duinealas.

V.

Slionmhor fruthan uafal,
 Na ghruaidhibh a' càrachadh,
 Cha fhìle dubh nam bruach,
 Ach am fuaran cuir thàrais air;
 Mar phreas a meàdhon gàraidh;
 Fo' bhlàth air a bheannacha,
 Cha chrannaich teas na fuachd è,
 Tha bhuaighean co càithreimeach.

VI.

Gur dìleas da na Grànntaich,
 An dròing a tha bàrantach,
 Fir a chaifgeadh àin-neart,
 'S nach tionnta le fèamachas;
 A philleadh tòir gun tàing,
 Bheireadh nàimhdean gu aithreachas,
 Le lannaibh glafa cruaidh,
 Caifmeachd luadh le puirt mheara dhoibh.

VII.

Biodh giubhas ri crann dìreach,
 Strol sìoda fa phlapairnich,
 Aig fir nach caifgeadh sìonntein,
 'S cha bhlìonaich na frasain iad,
 Biodh Còirneil Uilleam Grànt,
 Air an eèann 's cha b'e m prapair è,
 O Dhun nan lasgair uaimhreach,
 Nam gluasad len flàchdanan ;

VIII.

Nam bu mhàighdean òg mi,
 'S mi stòrafach earrafach,
 Gun fiubhlain an roinn Eorpa,
 Lèm dheoin leis gun àithreachas,
 Tha tàitneas ann na chòmhradh,
 Bheir bròn gu bhi tairiseach,
 'S deagh bheufan mar bu dualach,
 Le fuairceas na mhàluichean.

IX.

Mo run gun fhoill do Phàdraic,
 On tha finn a' dèalacha',
 Gun duraiginn da cèile,
 Co gleuft 's tha fàn tàlamhfa,
 Do fhiol nan far dhaoin' uai e,
 Nach coifinn fuath ach carann do,
 On chaidh è dh'Iner-Dhrùthaidh,
 Thoir dùchas a shean-athair leis.

*ORAN do Cbladhb Dhun-leicbeidi, agus do db'ac-
fuinn Mhic' Cullach.*

Air fonn, Jain Caimbeul a Bhanc.

* Gloine gun chasan, stop gun chlaigean air bord,
S mor an naire Mhac-cullach, nach eil è cumail
reut coit ;

I.

SANN mu thoiseach an earraich
A fhuair mi an caracha' cruaidh,

* 'Nuair a chaidh mi steach fa thainig an dram thun a bhuird.

'S cìnnteach mise nach cuala h-uile fear,
 Nuair a chaidh mi Shrath-narran,
 'An aite caraid car cuairt,
 Do Dhun-leicheidi fuas bu duilich leam ;
 Cladh gun bhuaidh, air dhroch tuar,
 Sa ghaoth thuath cùmant air,
 'S nial an fhuachd, air mun cuairt,
 Leam bu chruaidh fùireach ann,
 Slionmhor clach tha 'na làirich,
 'S mor an nàire bhi ànn,
 'S è gun ghàradh mu chèann a's mulad air.

II.

'S è air leachdainn gun fhurtach,
 Cas-uchdanach cruaidh,
 Pailt chlachanach, uamhraidh, dubh-leachdach,
 Faoin-ghlacach, cruaidh-chrapach,
 Ard-cinnocach mun cuairt,
 'S mi-choltach, mi-chuannt, fad ùrrad è,
 Shìos a's fhuas, do mun cuairt,
 Talamh cruaidh creaganach,
 'S meall nan luaigheinn gu tuath,
 Glinn a's fuar fheadanan,
 'S neomh-fhraodhargach gàbhaidh,
 An t-ait è le greann,
 'S mi-chomhnard na th-ànn Dun-leicheidi.

III.

Tha è caoin gruamach fgreachach,
 Eadar chreagaibh 'an tòll,
 'S è mu leafruichean tròm gun chinneachdainn,
 Gur è mhais ann fan t-shàmhradh,
 Tuim do dhèanntaig 's iad dònn,
 'S tha iad teith-loisgeach lòm fna h-ìomallan
 'S aobhair truais è gach uair,
 'S è on t-fhluagh iomallach,
 'S bi'dh madra' ruagh ann le dhuann,
 Agus tuar milleadh air,
 Tha è coltach ri lùndair,
 Sa lamh lùbta fo' chèann,
 'S è mar ùmaidh gun chàinnt fa bhùralaich.

IV.

Sa nam dhomh dol dachaidh,
 Chaidh mi feachad mun cuairt,
 Rathad fada 's è buan a's muladach,
 'S Domhall Mac'Phadraic,
 Mo nábaidh glan fuaire,
 Sanndaidh Friofail ud shuas a dh'fhuirich rium;
 Ann an Gaig, Dhun-mhacglais,
 Rinn finn stad, fhuireach ann,
 Struagh nach deach finn air ais,
 Bu mhi-thlachd ùile è,
 Tein' air a chagailt,

Cha ro frad ann ach gann,
 'S bu mhi-choltach dhuinn tàmh na fuireach ann.

V.

'An tigh Mhic'Cullach nan ceare,
 A thilg finn achdair air tìr,
 'S beag a b'fhàirde finn fheìn na chunna' finn,
 San aig a bha'n acfuinn,
 Bu mbi-thlachdmhoire clì,
 'S ged' a rachainn ga h-inns cha b'ùrradh mi ;
 Gloine ghlas, air lea-chas,
 Stop gun bhad-mhullaich air,
 'S mac na brach ann a steach,
 'S chuir an deathaich grùnnas ann,
 Stuth nam feadan an lùbach,
 'S blas ann t-sùthaidh air ann,
 'S cha ro dèagh-thlachd an cèann na chunna finn.

VI.

Smor an nàire Mhac'Cullach,
 Nach èil è cumail reut còir,
 'S cha chan mis ach droch èlach tuile ris ;
 Ged' a chaidh mi ga fhaicinn,
 Cha robh mo bheachd air dhroch fhèol,
 Cha do chleachd mi a's m'òige 'n t-fhiubhlaid-
 Del a steach dhuinn le sgairt, [eachd :
 Bha finn cas, fulaigach,
 Leigheas fuachd cha robh fhuas,

Ga bu chruaidh dulaich è,
 'S fear fuadach an àcrais,
 Bha è àca co gann,
 'S thug sinne nar dèann am monaidh òirn,

VII.

Rinn Mac'Cullach an eacoir,
 'S mor am bèid leam a chall,
 On a tha è na Bhàrd co urramach ;
 'S mo bhios è ri mi-fa,
 Thig an cirien ga cheann,
 'S na th'air mintinn fa nam cha 'n innis mi,
 On 's fear danachd è fèin,
 Cha chuir beum mulad air,
 On a b'abhaisf da leum,
 Ann an ceum cunnartach,
 'S mu'm bì è na chùpair,
 Bheir è ùpag a's dèann,
 'S cha chùram leis grèann na h-uile fir.

VIII.

Bha'n sneachda gu fiorafach,
 Liath-chlòì'teach ann,
 Gu h ibhteagach dèann-ruigh cuireideach ;
 'S è teachd on èarra-dheas,
 Thar barra-chinn nam bèann,
 A's chuir è gu stàll Mhic'Cullach finn ;
 A cheud chas chuir mi fteach,

'An tigh na beairt chunnaic mi,
 Da chaor ann ri strì agus trì tunnagan,
 Bha cat ann le ìneach,
 'S è mionnan da chàch,
 'S bha cearc a cur aird air fuinne dhoibh.

IX.

Bha cuilein gun chreideas,
 Gu beag-narach shuas,
 A's è na shuigh ann an cuairt a t-fhìomalair,
 Bha seann-bhean a' càrda,
 Air a cràmpa le fuachd,
 'S tha mi moladh da uair a cumaltais ;
 Bha i uaireigen cruadalach,
 Cruaidh, fulangach,
 Chuir a'n aois i gu caoile,
 'S i faoin ùireafach,
 Cha n ioghna Mac'Cullach,
 A bhi le mhùirichein fànn,
 'S na chaidh dh'fheadail a chall a n uraidh air.

X.

'S iomadh àit ann fan cual iad è,
 Shuas agus thall,
 'S bu mhor mi-ghian a chàirdean mùladach ;
 Gu deas a's gu tuath,
 On a chual iad è ann,
 Cha bhi miie cuir cainnt a' tuille dhoibh ;

Bu mor a chreach,
 Call nan cearc, bha mor-thlachd uile orr',
 Coileach gaft nach ro tais,
 Bha gu gleachd ùrramach,
 Se Grèadhair na dunach,
 A rinn le ghunn orr an càll,
 Ceann gogach a dh'fhas gun duinealas.

XI.

Thoir foraidh uam gu Mac'Cullach,
 O'n tha mi duilich fa n àm,
 Oir 's fear cinnidh dhomh th'ànn gu mhearachd air;
 'S gar 'n do dhearbh è bhi duineil,
 'Nuair bha mi urrad fa ghlèann,
 Ma tha'n dàn dhomh dol ann, cha n àithnich mi;
 Bu dual da tlachd
 Buaidh le smachd,
 Uaill on reachd urramach :
 Suairce pailt, cruaidh neo-thais,
 Cairdeil ait fùranach,
 Clann-Choinnich an ròfail,
 An am còmhstri nach fànn,
 Geur-lannach neart làmh cruaidh-bhuilleachail.

XII.

Bu dual da bhi fearail,
 A thaobh sean-athair mo ghràidh,
 Sèann damh caparach àrd nam firichean,

Ge d' a chaidh è gu neo-ni,
 Cha deach an ònair a chàll,
 Oir fhuair finne dheth 'n cèann 's na bioranan ;
 'Nuair bu bheò è na chòir,
 Ged' robh tòir millidh air,
 Mar rachadh luaigh na fheoil,
 Cha bu leòn tuillidh dha,
 Nam dìreadh na leachdain,
 Mar biodh a chàfan air chàll,
 Cha robh thrùp ann fon Fhràing na philleadh è.

XIII.

Ach on a chaidh è gu dolaidh,
 'S gun deach a cholainn air chàll,
 'S nach eil fìos againn càit an d'imich è :
 Cha chuir mi air Gàilic,
 Ge d' a thàrainn fan àm,
 Mun can cach gur è m Bàrd a dh'innis è,
 Uam le sgairt funntach brais,
 Suas do Ghaifg cuiridh mi,
 Soraidh uam air an uair,
 Mu m bi' luaigh tuilidh air,
 A dh'infe Mac'cullach,
 E bhì gu furanach treun,
 Mun d'thig cabar an fhèigh sam mùllach dheth.



*ORAN do'n Earla Thuathach Triath Cblann Cboin-
nich.*

*Air fonn, Theid mi lem dheoin dhuchais Mhic'-
Leòid.*

I.

Do Bhràthain nan fteud, 's cathair mo cheum,
M'-aigheir do'n treud chalg-bhiorach ;
Suaimhneas an fhèigh, fuafgailt gu feum ;
Mac'Coinnich nan fgeith balla-bhreachedach ;
Slàn iomradh dhuit fhein, fith dha do cheum,
Siobhart 'on d'theid t-ainmeachadh ;
Bi'dh ceathairn le sùnt le àidheir is muirn,
A' caitheamh do chùirt, ana-barraich.

II.

Gheibhte gu leoir, pailt mu do bhòrd,
 Deoch do gach sèort a dh'ainmichein ;
 Fìon as portar as beoir, rum as brandaidh re òl ;
 A chuireadh fir òg, air meana-mhaineachd ;
 Bu toilintinn do Dhiuc, tachairt a' d' chuir,
 Gheibhte luchd ciuil èanachaineach ;
 N'am cromadh do'n Ghrèin, a' teannacha theud,
 'S bhiodh farum aig beus dèarbhta dhoibh.

III.

Gheibhte ann ad' choir, tlachd air gach sèol,
 Gun airce gnn léon searbh-fhocal,
 Bhiodh do ghillean gu tèom, as miol-choin air èill,
 Gu fireadh feadh bhèinn is garbhlaichean ;
 Nam tearnadh dhoibh fhèin, gu àros an f heigh,
 Ga 'm b' abhaist bhi'n sleibh garbh-gleannaihh ;
 Sgionan tana 's iad geur, gu fionnadh gan reir,
 Thighinn dàchaidh tròm-cheum's èallachan orr ;

IV.

Ach na'm bithinn gu dàn, am *fbili* na'm *lbàrd*,
 'S m'iomartais, làn seanachaidheachd ; [os n àird,
 Dubh a's peann ann am làimh. cuir do bhuaighean
 Cha'n innsin ach pàirt ainmeig dhiu,
 B'e fud m' àigheir 's mo run, bhi g'aithris do chliu,
 Chaidh fad ann an ùil ghàrbh-chriochaibh ;
 Slionar beannachd as ùr, tha'n taice ri d'chull,
 'S do ghlioc'as 's gach cuis dearhhta dhuinn.

v.

Mìn fochdrach ri tuath, gu'n di toirt do dhaoin'

Làidir macanta' cruaiigh feara-ghramail; [uaille
A chumadh ceartas ri d'thaobh, 's cha bu ghlacair-
eachd cùil,

Sann leat nach bu diuil cealgaireachd;

Cha 'n è dile nam bruach, tha co fionalt 'a d'ghru-

Ceann a'n cìinntich an gluais àragamaid; [aidh,
Ach uisgè 'n fhìor fhuaran ùr, tighinn na thi o na
ghrunnt,

T fhuil rìoghail 'a d' ghnùis dhealbh-mhaifich;

vi.

T fhuil rìoghail gun spot, gallan dìreach on ftochd,

Triath Shìobhaird mor-neart'ar armailteach;

A theas gu dileas le tlachd leis na rìghribh a bh'-
achd,

Gus na dh'ìbir ceann-taic nan leanmhuinneach;

Sa chum an tìr gun 'bhi glact', iomadh bliadhma le
gleachd,

'S luchd na casagan dait, cha dheargadh orr';

Luaigh is fùdar gun airc, gunna gleusta 's lann ghlas,

Os-cionn fheile nam pleat neo-ainmeigeach.

vii.

Leam is duilich r'a luaidh, *Gòirneal Uilleam* nach
buan,

'S air *Hambarfoun* buaigh gu meanaichein;

Agus Coinneach nam buagh, tha air uilein 'sa
chuan,

On reachd urramach uafal mheara-chleasach ;
Mile beannachd don ti, nach d' fhaig aitreàmh gun
ni,

Leam is taitneach gur cinnt an feanachas è ;
Sa chuir thugainn gu tuath, ceannard ceann-fgeu-
lach fluaigh,

Ann an ionad na ghluais air fairge uainn.

VIII.

'S mor t onair 's do chliù, ann an *Lunnain* sa *chuir*,

Do thuigs ann an cùil cha n fholaiche tu ;

Dàna misneachail ciuin, 's tu a thagradh gach cùis,

Sa fheasadh air taobh nan Albannach ;

Do d' chinneadh mar chrùn, ad'chul-taic, 's ad'
cheann-iul,

Slionmhor meangan glan ùr a dh'-fhairde tu ;

Slion'ar gille deas òg, bhiodh ad' iomairt le'n deoin :

'Nuair a thogta da chroc air gèala-bhàrataich.

IX.

Bu cruaidh fhortan gun taing, do'n ti a dh'obadh
do chall,

Sa liuthad gafan gun fheall a champa leat ;

Bu lion'ar fleasgach neo-fhann, nach coidleadh le
frann,

'S Iarla Shiobhard an spairnn ain-neartaich ;

Dh'èireadh fud le mo rùn, fir Chinn-tail air do'chùl,

'Stric a choifin fud cliu nàimhdean doibh :

Clann-Linnein nam buagh stric a dh'ioman iad
Sud na fir a tha cruaidh ceann-sgeulach. [fluagh,

X.

Nam tional do chuir, 's uaislean do dhùch ;

A sheafadh gu dlù calmadail ;

Misneachail treun muifgaideach gleust,

Seasmhach fo' fgeith thargaideach ;

Fir *Leobhais* gu leur, dh'eireadh leat fhein,

Len lannadh cruaidh geur ceanna-bheairteach ;

Bhiodh miltean diu ànn, fioda ri crànn,

'S dileas a chlann chèanna-chrocach.

XI.

Clann Mhurchaidh nan corc, dh'eireadh iad leat,

'S cha chuireadh a gheilt àmaladh orr ;

Fiùrana gast ùrar nan neart,

Dùsgach 's cha chaifg seanachas iad ;

Nam taraing nam pìc, ealamh gu strì,

Ghearradh iad cinn 's èarbalan ;

'S tlachd ri do thaobh, 's taic rid' chàl,

Slioc *Ruaraidh* nan tùr *Fàrbairneach*.

XII.

Iarla Chròmbail o Leòid. 's fòirmeil le sheoid,

Foiridh 'san tair shonna-bhuilleach ;

'An eireachdas slòigh, ealanta seoilt ;

'S ceannardach cròc loma-ruifgeach ;

'Nam taraing gu feum, ceannfuirhte treun,

Fearail gun lèig bhuaileadh iad;
 'S bhiodh nàimhdean nan rèis. dol as uapa fhèin,
 'S iad nan càbhaig nan diaigh luath-chenmach.

XIII.

Clann Mhic'-Rath air do fgà, ghabhadh do phàint,
 Nach athadh gu bràth 's càlg orra,
 Fìughantach deas, ciuin. nach leig leis,
 Siubhlach gu teas ain-meineach :
 'Nuair fhìneadh iad cròft. chite gun toirt,
 Cinn ann air dhroch charbhaireachd :
 'S bhiodh nàimhdean fo'm bonn. gun anam nan
 Le mire nan sònna tàrbh-bhuilleach. [com

XIV.

Clann *Dòmbnuil* an fhraoich, 's leor rì do thaobh,
 'S *Leodaich* mar aom fearg orra,
 'An *Afain* o thuath. 's pàilt do dhaoin' uaisle,
 'S Catuich cha ghluais cèarbach leat;
 'Tòisich nam mac', 's òrdail air feachd,
 Strol agus cat èarbullach,
 'S Clann-Chatan nam pìc, fgaiteach gu ffrì;
 A bheireadh gu cìs dèarganaich.

XV.

Mac' Shiomaidh on àird, bithidh, n iomardais,
 'S fir leis nach gnà leànabai'eachd; [chàich,
 Am Fìne nach tais, nach pilleadh air ais,
 Frioifealaich ghaft 's àinmeil iad;
 Thig Siafailich bràis, òirn a frath-ghlais,

Onair le tlachd, dhearbain asd ;
 Nam spealadh do phìob, 's caraide fìllt
 Mac Chailein on tìr Earra-ghaelich.

XVI.

Clann Leathainn nam buagh, ghleidheadh leat
 A sgathadh le tuar sèalg orra, [fluagh
 Len cuilbheire gleust, 's lom-lanna geur,
 A ghearradh le treun f'heara-bhuillen ;
 'S chite nan dèigh, cuirp air droch ghrèidh ;
 Nan cutan air feur gairfinneach,
 'An cunnart cha d'thèid, mail' air an ceum,
 'S gaisgich o Bhrèid-Albainn iad.

XVII.

Dh'eireadh iad leat, mìltean air feachd,
 Chualas 's gach bachd àinneil thu ;
 Slìon'ar do néart èidear *Ile* nam mart,
 'S caoil rònach nan stachd gàrbh-chreagach,
 Se ghiorraich mo sgeul, m'aiteas dhuit fèin,
 Rachainn th' air sgèith fàirge leat,
 Thair connain nan stèill, foraidh uam fheò,
 Do Brathain nam pìos àirgiodach.

LUINNEAG do Dhuic Earr-Ghae'al,

Air fonn, Nuair a bha mi aig an t sèisean.

LUINNEAG.

*Thogainn fòn neo-thròm le b-aiteas,
Air an Duic da n iùl na stac-bheann,
D'am bu chliù bhi dlù fo'bhrat.
Le luchd nam breachdan uallach,*

I.

CAIMBEULACH deas tèoma fearail,
Iriofal spèiteil gun sgainner,
O dhùchas nan stuchd 's nam bealach,
'S dh'fhàg fud fallain cruaidh è.
Thogainn, &c.

II.

Tha è rìoghail, dìreach, gallant,
 Fiughantach, cùirteil, gun sgallais,¹
 'S dholain fhein deoch flaint Mhic Chailein,
 Dh'ùisge glan an fhuarain.

III.

Fear nach tais 'an caismeachd ghlèadhrach,
 'S buan a choir air Inearaora',
 'Slionar bean a's duine a's màighdean,
 Dh'fhoineachdas an t-uafal.

IV.

'Slionar treun-fhear tèoma tapaidh,
 Eadar Ceann-tir a's loch-airceig,
 Earra-ghaelich nach faoin an caitein,
 A dheanadh brais leis gluafad.

V.

Caimbeulaich nan geur-lann fùileach,
 Fir gun sga 'an gabhadh cunnart,
 Chit' air feur nan dèigh fa chumaisg,
 Cuirp nach b'urradh gluafad.

VI.

'S mor a mheas aig uaislean dìleas,
 'S Còirnenl ann an Geaird an Rìgh è,
 Sàr chomandair foinneamh fìr ghaft,
 'S cèan air mhiltean fluaigh è :

VII.

S fhada fhiubhail cliu Mhic Chailein,
 Meafg dhùchan 'an iul fan aineol,
 Slionar laoch bu bhèara tarraing,
 'Nuair fgaladh an fhuaimaid.

VIII.

'S mo ghèibh è mo dhùrachd sàbhailt,
 Clìu a's onair dhà 's buaidh larach,
 Sluagh gan toirt a dh'ionnfaidh blàruibh,
 Tharraing pairt do'n bhuannachd.

IX.

Ga be bheireadh tàir le tàilceis,
 Do Mhac Chailein nan sluagh gasta,
 Chìte fiunn fo' chrànn ri spadadh,
 Chlaigeanan bh'arr ghuaillibh,

X.

Struagh nach mise dhiongadh. naoi'near,
 'S sheafainn lèis mar sheafadh aon fhear,
 'N àile 's fhàda chluinte glaodh,
 'Nuair theannadh faoidh ri cruaidh chath.

XI.

'S on a thà finn fa'n tigh thàirne,
 Olamaid deoch slàint nan càirdean,
 'S Mac an Dùic cha dean finn fhàgail,
 Sud air slaint an uafail.

Mairearad Mbolach mbìn.

Air fonn, Dùnnacha le ghunna goirid.

AN LUINNEAG.

Mo rùn Mairearad mbìn mbòlach,

'S mo rùn Màirearad mbòlach mbìn,

Mo rùn, &c.

Slionar guille th'air a ti.

I.

SLIONAR gille tapaidh bàrra-ghaist,

Eadar Dealganros na frì,

'S ceann Loch nis nam bradan tarra-ghéal,

Tha gun imcheist air a ti.

Mo rùn, &c,

II.

'N àile chumainn trot ri naoi'near,
 Ged' a dh'aomadh iad gu strì
 'S cha leag mì gu bràth le duin' i,
 On a dh' fhas i molach mìn.

III.

Struagh nach eil finn ann fa n àiridh,
 Air ar fàgail ann leinn fhin,
 'S chumadh i on fhuachd mi fàbhailt,
 On a dh' fhàs i molach mìn.

IV.

Ge d' a ghèibhinn tàirgse bhàin-tighearn,
 'S neo-ar-thaing a bheirinn di,
 'S mòr gum b'fhèarr leam Nic an Leanntrais,
 Tha na th'ànn dhi molach mìn.

V.

Buaidhean mo chruinneig cha lèir dhomh,
 An cuir an gèil cha dean mi 'n ins,
 Thug nàduir dhi tuigse rèasan,
 Agus cèill na beufan fillt.

VI.

'S i air a fgeudacha le h-àilteachd,
 Sa càirdeas mar ghràn air pill,
 Seimh, fallain ùr 's cumaite dh'fhàs i,
 O mullach gu sàil a buinn.

VII.

Leam a b'ait a bhi ga pògadh,
 Beul on d'thig an t-orain binn,
 Gruaidh mar dhearcaic fuil is mòthair,
 'S mor mo bhòst a glòir a cinn.

VIII.

Bannfa leam a bhi ga h-èifdeachd,
 Na fmeòrach fa chèiten fhìl,
 Na cèol file nam binn theudan,
 'S na tha chèol 'an Eirinn chrìdh.

IX.

Do Chuileodair gu'n d'thig gàisgich,
 Gillean tapaidh as gach tìr,
 'S bi'dh gach fear an gàall air fuireach,
 Marri Màirearad mholach mhìn.

X.

Dheanainn cur a's ar is buain dhi,
 'S dheanainn cruach gun chiorram dhì,
 'S bhèirinn fìothann o uchd fuar-bheann,
 'S bhèirinn ruaig air cuantaibh fgì.

XI.

Shìubhlain la 's fhìubhlain òi'che,
 Is ghleidhinn sàibhreis dhi gun dì,
 'S on is caomh leam Nic-an-leanntrais,
 'S caomh le Nic-an-leanntrais mì.

XII.

Bheirinn grèis air mire 's m ànnran,
 'S grèis air tàladh mo chuid fheìn,
 'S grèis air briodalachd ri m ànnfachd,
 Tha mo ghràdhfa molach mìn.

XIII.

'S bheirinn grèis air òran àithris,
 'S grèis 'an tabhairneachd nam pìos,
 'S cha bhiodh càmpar orm na mùlad,
 Marri Màirearad mholach mhìn.

ORAIN do dh'fhear nan Earrachd.

Air fonn, Jain Caimbeil a Bhanco.

1.

DEACH slàint fear nan *Earrachd*,

'S ì bu mhàth leam mun cuairt, .

Màidfeir Ailein an t-uafal iriosal,

O thir nam fear gasta,

Na fìor Abracha chuannt,

Bheireadh sgairt san toir chruaidh fa philleadh i;

Slionar treun laoch, mor spèiseil,

Gun bheud cumadh orr,

Nach gabh fìamh ri dol sìos,

Ann an dìan fhùlasgadh,

†

G

Eadar bràigh Loch-airceig,
 'S bun Lochabar nam bò,
 A dh'èireadh leat le n ceart deoin fa chumadh riut.

II.

'An America thuathach,
 Bu mhòr buaghail do cheum,
 ('S dh'fhag fud miosail thu fèin aig Lunnanaich :)
 'S ge d' chuir iad tigh pùnt ort,
 'S màth a chuimhnich thu leum,
 Leat am prìosan cha b'èibhinn fùireach ann :
 Bannfa leat dol fo'bheirt,
 Ann an gleachd bhuilleachail,
 'S cuilbheir rèidh gu grad fheum,
 Gath o bheul chuireadh è.
 Nam taraing nan slachdan,
 Gràdh cas b'e do mhìann,
 'S Do d'naimhdean bu lìonar buille uait.

III.

Ann an ònair do dhùcha,
 Bu chliù leat bhi ànn,
 A' rùsgadh nan lann san iomairt ud ;
 Gan gearradh le dùrachd,
 Feoil ur cha bu ghann,
 Bhiodh fmùisernich ànn 'nuair mhiradh tu,
 Bu lionar corp, air an lot,
 'S iad air droch inniseachd,
 'S fir gu leoir air an leon.

'S iad gun treoir pilleadh uait,
 'S tu a fguabadh gu mion,
 'S cha b'e do char fuigheal beum,
 'An clàr tharaing nan ceud gu mire-chath.

IV.

A *Mbàidfeir* Ailein mo dhùrachd,
 Gun ruig gu cùl-thaobh do fgeith,
 Clù is ònair 's mor spèis do chinnidh dhuit ;
 Slionar neach a tha dlù dhuit,
 Do thìr dhùchafaich fèin,
 A tha gu h-ait air son fgeul do chinneachdainn,
 Tha t-uaisle pailt le tuar cheart,
 Suairceas, tlachd, èireachdais,
 Iular fà'fḡ gun ra-spars,
 Cruaidh neo-thais, èalanta,
 'S beag an t-ioghn' thu bhi lodal,
 'S mor do chòir air gun tàing,
 'S gun bhuaint thu on dròing nach cèileinfe.

V.

Nior mheala mise mo chòta,
 Mar math leam bèò thu fhìr threun,
 'S mòr phàilteas dhuit fhèin gun uireasbhui,'
 Gallan dìreach gun dochair,
 O'n dèagh stoc nach eil brèin,
 Dh'fhàs dofrach lan gheugan ùrramach ;
 Na Camfhronaich cholgai,
 'S iad garbh cullaideach,

Cruaidh fo'n armachd neo-chearbach,
 Fir chalm churanta,
 Dìleas cruaidh calla-ghast',
 Brisg ainemeineach, làn-deas,
 Sgaiteach san deann-chath fùileadach.

VI.

Slionar fruth prìosal,
 A tha dèiridh mu d'ghruaidh,
 O fhuir uisge 'n fhuarain chàithreimich ;
 O phreas chul na dìge,
 Cha d'rinn do fhinnfire triall,
 O chèrein loch *Iall* a charuich iad,
 Tha do ghibhtean co-tric,
 Ann a measg àinichean,
 Stùama, ciuin, gun bheum cuil,
 Seas-mhach cùl-bharanntach,
 Fiughantach mòr-chuiseach,
 Dòchas-deagh chèill,
 'S òirdheargach bèas do leannainfe.

VII.

Clan-Leathainn on Drèollain,
 Le mìann còmhraig nan sguac,
 Gur dìleas da ùair an spionnadh dhuit ;
 'S bu chinnteach do choirse,
 Nan d'thigeadh fòir-neart ort cruaidh,
 Sliochd tighe don dual na Drìomannan ;
 Mo chèolraidh steach, gàbhail tlachd,

Le geur-bheachd ìoghantach,
 Air uail' do theach, dualchais ceart,
 'S uail o d' sheachd ginealaich,
 Tha mo sinuainte co tàiris,
 Ri grìan a dealradh roimh chèo,
 'S beir mo fhòraidh le cèol do Lùnnan uam,

*RANN o chaint Chaiptein Mhic Gu'ne ann an
 Coire-bhruach a Srath Eireann air dha Oran nan
 Caorach a chluinntein.*

Is iomalaideach an faoghal cruaidh,
 Is intinnen an t-fluagh gu beachd,
 'S aonranachd a faigheinn buaigh,
 Far a minig 'n do ghluais feachd.
 Cha d'thug mi do na Caoraich fuath,
 'S fhada uam 's cha bu choir dhomh,
 'S iad lamh dheas chùmail na tuath,

Caoraich nan cruach-bheann gun chron-
 'S biadh a's eadach iad gun ghò,
 Ni fuachd fhògradh 's nach lèon gean,
 Solas maraon, chuireas faoilt air feoil,
 Tha 'm buaighean marbh a's beò mar fin.

B'ait leam am faicinn air fliabh,
 'S nèò-chiontach an trìall fa ghlèann,

Ann sna fri'bh a dh'orduich *Dia*,

B'e mhi chial mar biodh iad ànn.

Ach solc am mathas air leam 's gur faoin,
 Bhi treigfinn dhaoin' air son am prodhail,
 Sa ghiorrad fa sheafadh iad fuas,
 Ri uchd fuathais, nan cruaidh throd.

Cha'n fhaic'ear 'm fhearann na 'm fhonn,

Foth threudan na bhonn-lair achd,

'S cha chuir mi Caoraich gu bràth,

Ann a 'n àite nam fear gast.

Fhad fa mhàireas beò nàduir a' m' chliabh,

'S fèin bheufan le geur bheachd,

Cha'n fhuilling mo chridh na'm fheoil,

Domh daoin' fhogairt le dò-bheart.

ORAN do dh'Uilleam Mac Ille-bbraigh

Air fonn, Hò 's fhada tighinn thu.

AN LUINNEAG.

*Gruaimin cha 'n fhuiling sinn,
Oir 's bruidhleanach duilich é,
'S fuar è neo fhuarastach,
'S gur è 'n tuireadb leis 's a's ànns.*

I.

THA mo smuain a' breithneacha',
Gu faoilte chuir nam b'àithne dhi,
Tha ascaoin caoin a's greannach orr',
Slèir dhi thair bearradh nam bèann.
Gruaimin, &c.

II.

Thair linge dhù-ghorm ghaireanach,
 Thoir fios do Dhulmachgearraidh uam,
 'S mèalta ann am bharail mi,
 Mar eil mo charaid ann gun tàing.

III.

Uilleam òg cha mhishte leam,
 Gur Bràigheach è le m'fhìofracha',
 Se dh'fhag bhur càirdeas meiteilteach,
 Na fèigh bhi fgiotach ann sa ghlèann.

IV.

Gille sìobhalt mifneachail,
 Cruaidh glan dìleas mèafarradh,
 'S ged' thug am freasdal ìbhteag as,
 Chuir nàduir gibhtean ann na chèann.

V.

A meafg nan steud gur toirteil è
 Gun cuir è greim 's cha dòchuinn è,
 Ged chuir an sèisein dòchair air,
 'S nach d'chuir e'n dròchaid air an àlft.

VI.

'S gleuft air pìob is figheill è,
 Gu ceol thoirt do na h-ìngheanan,
 Le fheadan teoma sìothanach,
 Chuireadh è lighich gu ftall.

VII.

Nan tarlamaid sna Taibhreininibh,
 Bhiodh fhiughantas gun fhalach air,

Gu funntach. criodhail, cathrannach,
Dh'òlamaid fearrag do'n dram.

VIII.

Bhiodh cèol na's leoir neo-uireasach,
'S bhiodh roinn le càinnt ga chumadh leinn,
'S ge b'e thèir nach burradh dhuinn,
Air làmh mo bhuithinn tha iad mèallt.

IX.

Tha'n faoghal fo co iongantach,
'S gur mairg a bhiodh ga chruinneacha',
Cha dean finn umhlachd tuillidh dha,
'S nach eil ionad againn ànn.

X.

Lion an stòpa fhàthast dhuinn,
'S gu 'n òlamaid gu h aidheireach,
'Se dh'fhag co faoin an ràthad duinn,
Nach d'fhuair finn mnàthan na clànn.

XI.

'Slionar bròinein acarach,
A' tionail stòir gu taisgeideach,
Thig fir nan dèigh gun achdarrachd,
Se 'n uail 'san tlachd a chuir san dràm.

XII.

A dhaoine thugaibh 'n aire dhomh,
'S na deanaibh sgaoileadh cabhagach,
Mu'm fàs bhur pòchda fàlamh dheth,
Uam am balaoch le chuid càinnt.

Cha bhi sinn ri caomhnadh riobach,
 Caomhnaidh riobach, caomhnadh riobach,
 Cha bhi sinn ri caomhnadh riobach,
 'S math a chuideachd lèinn an dràm.

Beannachadh Bàird do dh'fhear Choire-mhonaidh.

Moch di-mairt fìni g'amhrac uam,
 Gur beag mo ghruaim 's gur mor mo thlachd,
 Gu Coire-mhonaidh mo luaigh,
 Thoir foraidh uam mun d'theid mi fteach,
 Gu cèann uigh nam Bàrd,
 Nach fhaic a Ghàilic air leath chas,
 'Sa chumas feasmhach i gu bràth,
 Ged' theireadh cach gu'n d'theid i as.

*RANN do'n chru a chaidh a ghibht a 'u ionnsaidh
 Marcus Fhunntainn,*

A CHNU nach d'fhas riamh ain Breatan,
 Tha lèithid tearc air feadh nan gàrbh-chrìoch,
 Le tàmailt cha fgain 's cha frachd i,
 'S i air a cuir le cearcail àirgid,
 Gibht' phrìofail gun lèon do'n òg Marcus,
 Gòrdanach mor-neartar àrmail.
 Tha ònair an Dùic 'sa chùl-taice,
 O thràigh gu tràigh 'na bhailtean àinmeil.

ORAN leis an Ughdair air dha bbi g'ambrac a' caileagan Lunnainn agus a smuainteachadh air caileagan an Taobh tuath.

*Air fonn, 'S bochd a nuaidheachd 's gur cruaidh,
Tha agam ri luaigh an dràst.*

I.

A DH' Alba gu tuath,
Thoir an t-sòraidh fo uam gun dàil,
Far am fàighte na sùinn,
Air am biodh an aoigh gun tàir,
Far am fàighte na feoid,
'Sa chlann nighean is bòi'che bàrr',
A lionadh cridhe gill òg,
Bheireadh bruighinn a's còmhradh dhà.

II.

B'e sud m' àighear 's mo mhiann,
 Bhi gan tàthaich gu dìan fo' fgàil,
 'S na fàighinn mo rùn,
 Gun a fuidhinn air culthaobh chàich,
 'S ged' a gheibhinn a trì,
 Cha bu lughaid mo fhìth a dhà,
 'S math a dh'fhoghnadh a h aon,
 'S mor a ghàbhainn fa chaochla' ràdh.

III.

'Nam dhomh faicinn air fèill,
 Air banais air fèid le fàilt,
 Gun lionadh iad fèin,
 Mo chridhe le h eibhneas gràidh,
 'S iad nan uigheam mar gheugan,
 Uile gu lèir fo' bhlàth:
 'Sa 'n inntin mar lòng,
 Air bharraibh nan tònn a' fnàmh.

IV.

'San cridhe nan còm,
 Na shuigh 'n co-f hònn ri 'n càil,
 'S b'e aigheir gach tè,
 Gum faigheadh i spèis th'air chach,
 'S b'e 'n durachd gu lèir,
 Mar tha fios agaibh fèin mar thà,
 Gu mealladh i thù,
 Le fealla' a sùilean tla.

V.

B'iad fud fuilean na maife,

Fo' mhaladh nan rosg bu rèidh,

Sann leamfa gum b'ait.

Bhi daonnan fo' thaic an sgèith,

Bhiodh Gaelic gu pailt,

Gun fhàillige blas nam beul,

Sa mhaidin gu moch,

Gum b'fhonnar leam guth gach tè.

VI.

'Naile 's mis tha fo' ghruaim,

'S mi fada o thuath gu deas,

Ann an Lunnain nan cleòc,

Gheibh mi iomadach feorta cleas,

'S mo chuimhne gu buan,

Air na dh'fhag mi gu tuath, mo cheist,

Air na rìbhinnean fuairc,

Chuireadh m'fhuil ann an gluasad teas.

VII.

B'annfa bhi ann fa ghlèann,

A siubhal nam bèann 's nan stuc,

Nan Sasgan air chàl',

Far nach fhaic mi mo ghràdh le lùl,

Tha na maighdeanan sìobhalt,

Uile co mìn 's co ciuin,

Ach b'e 'n aigheir 's a mìann,

Mo chuir aun an lion gu dàint.

VIII.

Sann an Uapaing a thà,
 Na caileagan dàna faisg,
 Tha iad uile lan càirdeas,
 Cridheachan blà tais,
 Ach mo gheibh iad fo'n fgeith thu,
 'S cinnteach mun d'thèid thu as,
 Gum pàigh thu do chèilidh,
 'S tairnidh iad teud man feach.

IX.

Ach ma mhaireas mo fhlàint,
 'S gum faigh mi gu bràth dol uatha,
 Cha'n fhuiling mi tàir,
 Do na caileagan tha gu tuath,
 Ged' theireadh iad pàirt,
 Cha neil iad nan tràillea fuar.
 'S thar fluathanna' àrd
 Thoir mo fhòraidh gun dail thuchd uam.

ORAN do na Caoraich Mboire.

Air fonn, Dìbhist do chreidi' an t-sagairt,
 Thainig fada fada nuas,
 'S bheirinn mo mhionnan le creideas,
 Gur iad a ghiod mo chuid uam.

I.

SMOR mo mhulad is mèislean,
 Mu mhoch-thra 's mi g'èiridh suas,
 Gum bheil m'inntin air a ceusadh,
 'S cha neil feum dhomh bhi ga luaigh,
 'S mi bhi g'àmhrac air na speuruibh,
 Chi mi 'èir na maidin uam,
 Chi mi muir a's tir le chèile,
 San dealt air an fheur mun cuairt.

II.

Chi mi cnuic, a's fluichd a's flèibhteas,
 'S cha lughdaich iad fhèin mo ghruaim,
 'S chi mi dol a mach nan treudan,
 'S loingeas bhrèid-gheal air a chuan,
 Chi mi Gaidheil 's iad nan èiginn,
 'S iad a g'èiridh fuas fo'n chuail,
 'S chi mi daoine gar fìor thrèigfinn,
 'S uach 'eil spèis dhoibh san Taobh tuath.

III.

Se dh'fhag mulad air m'inntin,
 Sa chuir mì-ghean orm le gruaim,
 Na daoine uaisle bhi co mìothur,
 'S gun chuir iad na h'islean uath,
 'S gun chuir iad air falbh na daoine,
 Gus na Caoraich a thoirt fuas,
 'S ged' a tha iad pailt do dh'aodach,
 Tha'n cuid fearainn faoin gun tuath.

IV.

'S bochd a' naigheachd ri èisteachd,
 'S tha fios agaibh fèin gur cruaidh,
 Sliochd nan curaidhein treun-mhor,
 Dan robh spèis a bhi gun luaigh,
 Stric a chuala mi fhìn,
 Aig mo fhinnfire iomadh uair,
 A luighad gaisgeach gais deagh chli,
 A bha 's na linnibh dh'ìmich uainn.

V.

Se fath mo mhulad ri ìnnse,
 Far an cluinnte pìob le fuaime,
 E bhi 'n diugh gun chèol gun daoine,
 'S meilich chaorach air gach bruaich,
 Thrèig iad fearalas gàisge,
 'S tha'n cridheachan farfuing fuar,
 'S gnr è ceaird 's mo th'achda,
 Bhi cuir a's do'n mhadradh ruagh.

VI.

Slan iomradh do na h uaislean,
 Da 'm bhèil fuairceas agus gràdh,
 'S nach do dhealuich ri'n cuid daoine,
 Gu caoraich a chuir na'n àit',
 Bi'dh iad achd a nam a chruadail,
 Gun guallain a chuir ri spàirn,
 'S annfa leò fuaime na musgaid,
 Na trì' fichead mult air blàir.

VII.

'S cinnteach mise da-rìreadh,
 Nan èireadh strì san Taobh tuath,
 A chuid diu a lean an sìnnir,
 Bhiodh iad cinnteach len cuid sluaigh,
 'S 'nuair thèid a bhratach a sgaoileadh,
 Le Ciobair maol an da chluais,
 Ann a'n aite phrasgain dhaoine,
 'Se bhios achda Caoraich uainn.

VIII.

Ach nan eireadh oirn le ain-neart,
 Ar naimhdean a dh'iarrui' còir,
 San Taobh tuath bha daoine treubhach,
 Dheanadh èiridh le Rìgh Deors',
 Ach a nis chaidh iad a dhe'-laimh,
 'S chuir an èiginn iad o 'n feol,
 'S 'nuair a thig è dh'iarrui' daoine,
 Gheibh è Caoraich ann gu leor.

IX.

Rinn ar misneach ar trèigfinn,
 Sinn gu leir mar dhamh àn ceo,
 'S cha'n fhaic'eir sinn nar 'n èididh,
 Le breachdan a 'n fhèilidh òirn,
 Gur è 's tric a bhios mun cuairt duinn,
 Cafagan luaight' do'n chlà,
 'S chaidh Ghaèlic a's an fhasan,
 Aig buithinn nan ad 's na clèoc.

X.

Ach na bithinn na'm Diùce,
 Am cheanas am chùl air fluagh,
 Am' cheann fine fa'n dùthaich.
 'S lann thana ri'm thaobh an truaill,
 Fhad fa mhaireadh am faobhar,
 Cha leiginu le Caoraich buaigh,
 B'annfa farum fir ghleusta,
 'Nam tarraing nan geur lann cruaidh.

XI.

Nan racha' m'ordugh a chumail,
 Bhiodh dòchas a chumant fuas,
 Dh'innfinn fgeoil ann an Lunnain,
 Chuireadh sèol air mullach cuain,
 'S ged' a thà mi ri cumadh,
 Se'n fuàth a nì chumail fuaight',
 'S mithich fgur do mo Ghàilic,
 Mun coifinn mo chàirdeas fuath.

ORAN do'n eaidib Ghae'leach.

Air fonn, Throit mo bhean 'sgun throit i rium.

AN LUINNEAG.

*Se fèile phreasach tlachd mo rùn,
'S osan nach ruig faisg do'n ghlùn,
'S còta breachd na'm basan dlù,
'S banaid dhù-ghorm thogarrach.*

I.

B'ANNSA leam am fèile cuaich,
Na casag do 'n èadach luaight',
'S brigis nan cèanngluichean cruaidh,
Gur e'n droch-uair a thogainn dhi.
Se fèile Eca.

II.

Tha mo rùn do'n eaidh las,
 Cuach an fhèil nan dlu bhas,
 Shiubhlain leis 's na fèibhten cas,
 'S rachainn brais air obair leis.

III.

Ge'd s tharlainn ann fa bhèinn,
 Fad na feachduinn 's mi leam fèin,
 Fuachd na h oidch' cha dean dhomh beud,
 Tha'm breachdan fhèin co caidridheach.

IV.

B'e 'n eaidh las-bheannach a 'n aoigh,
 Gu misneach a chuir ann 's na faoigh,
 Ri uchd fuathais nan cruaidh fhuim,
 A leigeadh cùing 'sa thogadh i.

V.

Shiubhlain leis gu cuilm a's fèill.
 'S rachainn do'n chlachan leis fhèin,
 Tlachd nan. gruagach 's uaill nan fteud,
 'S è deas gu feum nan togradh è.

VI.

'S ealamh eatrom è fa ghlèann,
 'S cuilbheir rèidh fo' sgè gnn mhèang,
 A dh'fhagadh Udlaich ceir-gheal fànn,
 A bheireadh frànn fa leagadh è.

VII.

Os-cionn breachdan smath thig sgia',
 'S claidheamh ceanna-bheartach gun ghiamh,

'S air crios achlais dag fo' dhèon,
 Ri uchd sìon cha'n agadh i,

VIII.

'S math thig biodag air gun tàir,
 Sgian is forc am fochair dhà,
 Cul-tingh, clais-fhlìofach caolbharr',
 'S cnumh chinn charraichde ghrad-bhuilleach.

IX.

Do'n fhèile fgiobalt tha mo ghràdh,
 Dealg nar guaillibh suas gun fhèall,
 Crios ga ghlasadh las neo-thèann,
 'S bi'dh è gach am gu baganta.

X.

Sann leam bu taitneach è bhi nàird,
 Nam dhomh tachairt ri mo ghràdh,
 B'fhearr leam feachdain dheth na dhà,
 Do'n bhrigis ghrannda rag-sheallach.

XI.

'S caomh a'n èididh 'm breachdan ùr,
 Sann air fèin a dh'eireadh cliu,
 Mar fin 's buaigh larach ann 's gach cùis,
 Se dheanadh turn gun eagal air.

XII.

Nam do ghaifgich dol air feum,
 Gsidheil ghaft gu strachdadh bhèin,
 Pìob ga spealladh anail rèidh,
 A chuireadh eud is fadadh ionnt.

XIII.

B'e fud caismeachd àrd mo rùn,
 Cronan gàireach bàrr gach ciuil,
 Brais phuirt mheara leanadh dlù,
 Cliath gu lùthar grad-mhearach.

XIV.

'Nuair a ghlacht fan achlais ì,
 Beus bu taitnich chunna mì,
 Siunfair pailt-thollach gnn dì,
 'S i os a cionn gu fad-chrannach.

XV.

Si 's boiche dréach 'sa 's tlachdmhor fhuagh,
 Tatrach, fgairteil, brais phuirt luath,
 Muineal cròm gu ochd nam buagh,
 Chluinnte fuaim 'nuair ragadh i.

XVI.

A ri bu ruithleumnach na meoir,
 Dànnsa brais mun feach gun leoin,
 Is iad air chrith le mire gleois,
 Chluinnte strol gu flapnach.

XVII.

Bheireadh i air ais gu fòn.
 An cridhe dh, fhàs gu turfach tròm,
 'S chuireadh i spiorad 's gach sòn.
 Gu dol air lòn gu spadaireachd.

XVIII.

Fhuair i 'n t-urram thar gach ceòl,
 Cuiridh i mìsneach fan fheoil,

Togaidh i gu aird nan neoil,
Inntin fhoeid gu baitealach.

*Se féile phreasach tlachd mo rùn,
'S ofan nach ruig faisg do'n ghlùn,
'S còta breackd na'm basan dlù,
'S bonaid dhù-ghorm thogarrach.*

Beannacha' Baird do' fhear Chluaini'.

CHA b' ioghna' ge d' theiginn gad t-fhaicinn,
Fhir Chluaini' nam piob 's nam bratach,
Ceannard dìreach clann Chatan,
Thug thu dhachaidh 'n dualchuis.

*ORAN do Chaiptein Shaw' 'an Dal-bheirt am Baid-
canach.*

Air fonn, Duchas Mhic-Leoid.

I.

'S MI fad ann am thàmh, ragaich mo chàil,
'S maigne air fàs uaimhreach,
'S mo smuaintean a steach, gluafad gu beachd,
Lufganach brais ruanach ;
'S doigh leam gun dàil, sealltain le fàilt,
'S tarrainn air sgà t uaisle,
Chuir neart ann am chrè, aiteas gun bhreug,
Beachd air gach sgeul a chualas.

II.

Cha'n fliaca mi riamh, 's taitniche fiamh,
Neart ann an gnìomh fonruicht.

Le Seumas mo rùn, dh'eireadh gach tùrn,
Eatrom 'an tus comhstri :

Ceannard air cheud, gaisgeil gun bheud,

* Sabhaich an dream lodal.

A ghluais on t-siar floc, uafal gun lochd,
Dufaich a chleachd mòrachd.

III.

As t-òige bha clù, mòr ann a t'iul,

'Sleoir gu bu chùis dhearbht' è,

A' d' sheachd bliadhna deug, b'acuinneach dian,

Do bheachd man do chrian Alba :

Ann san *Eaglais Bhreic* b' inntiaeach leat,

† Gluasad air feachd gharbh-chrìoch,

Ghìulan thu 'm brat ri ghail a steach,

'Nuair fhìn na sìr ghasa chalma.

* After M'Duff Thain of Fife got King Malcolm the third restored, and with his own hands killed the Usurper M'Beath; Shaw M'Duff, lawful son to the said Thain, was made Governor of the north side of the Grampians, his place of residence being the Castle of Inverness, from whom the name of Shaw originated.

† Before the battle of Falkirk, the Royal Standard being respectfully escorted to the regiment where our young hero was an officer; the honour of carrying it was by the Colonel proposed to be conferred on the oldest Captain of the regiment, who seemed to decline it; upon which our young officer looking at the Captain with a smile of derision, which attracted the Colonel's attention, was asked, if he would think it his honour to carry it in the field of battle; to which he replied, that he would look upon it as the highest honour that could be conferred upon him, were he to die under it.

IV.

Ann an onair do dhùch', b' ealamh do thùrn,
 Tarruing air chul namhaid ;
 Ri aghaidh nan sòn, gearradh gum bònn,
 'S farum aig trom lamhach ;
 O ghlas-lann mo ruin, fad agus smuid,
 'S ofnuich aig, smuis chnaimhean.
 Mar thonn an a chuan, spealladh gu cruaidh,
 'S cha ghabhadh tu uatha gun phàidh.

V.

Chuir am freasdal 'a d' chèann, gibhtean nach gann,
 'S misneach 'an àm cruadail,
 Bha do thlachd air gach feol, 'an ceartas fan còir,
 'S tu sheafadh le d' dhcoin suas ris,
 Ann am Bàideanach 's tric, fhuaradh tu glic,
 Bheireadh tu mios air tuath-cheathairnn,
 Achbhair nam bochd sheafamh gun lochd,
 Do thoilinntin 's do shocair bhuan è.

VI.

'S tu òg ann a t-aoigh, fhuair thu mar mhnaoi',
 Oigh nach ro aon taobh suarach,
 Mìn farasta ciuin, tarais gun diumb,
 Carthannach caomh suaime,
 Bha taitneas na gnuis chairdeach le iul,
 'S fàilte le rùn fuairce,
 Inntineach àrd, fìor-mhaifeach àilt,
 Dìleas 's i lan buadhan.

VII.

A teaghlach na mais, fhuair thu i mach,
 'S cha chualas dhoibh droch thuair'sgeul',
 A gheug a bha glan, ùrar gun fìnal,
 Thriall i o Ailean-chuaiche,
 Am fuil 's ann am feoil, bu dileas da pòir,
Foirbeisich mhòr uaimhreach,
 'S clann *Fbiurnla* bhraigh bhàrr, nach dìobradh fan
 An stoc as an d'fhas 's on bhuaint i. [spàirn,

VIII.

Ciod è 'n fta ni è dhiunn pramh air a cùl.
 'S gun d'fholaich an ùir uainn i,
 'An *Cill-Ribhinn* na stuath, fìnt ris a chuan,
 Tha i ìosal ri glaoth cha ghluais i,
 Bha iad cinnteach gu leoir, mìltean fo'bhròn,
 Sgìos ann an feòl uamhar;
 Mo bheannachd na dèigh 's nach maireann i fèin,
 'S le cabhaig cha tràig mo ghruaim mi.

IX.

Ann an àite do ghaoil, fhuair thu bean chaomh,
 Uafal a thaobh nàduir,
 Do *Ghranntuich* Shra-spè 's buaghail an treud,
 Siobhalt' treun far-ghast;
 Do stoc *Thighearna Ghrànt*, bhuaint i gun tàing,
 'S Ròsuich an dròing àrda:
 'S gur car i dà uair, 'an rioghalachd bhuan,
 Do *Dhiuc Gordan* nan fluagh àraidh.



X.

Chaill thu 's bu bheud, ibht as do fgeith,
 Sa nise tha te'èile fas ann,
 Chaidh do lot air do chùl 's bochd mar bha chùis,
 Bu dosgainneach ciuirt do fhla'inte :
 Se *Màiri*, thoirt uait, a thanaich do ghruaidh,
 'S nach maireann i buan lamh ruit,
 Ach 's i Mairearad le speis, thug èigh air do cheill,
 'Sa leigheis do chrèachdan cràiteach.

XI.

Tha do chèile fan am, teoma gun fheall,
 Feumail an cèann d'fhàrdaich,
 Tha tuigs' agus cèill, tlachd le deagh bheus,
 Taigste fo' fgeith do ghraidhse,
 Thug nàduir dhi beachd, tàlanda ceart,
 Foighidneach, pàirt, pàirteach,
 Truacanta ciuin, dualchuas mo rùin,
 Dalrachanaidh ùr àlainn.

XII.

Mo runsa gu bràth, dlu riut 's gach àit,
 'S gach cuis mar a b'aill, buaigh leat,
 'S tu a sheafadh a choir cheart le do dheoin,
 'Smachdail 'an tus tuafaid :
 Fearail gun fheall, ceannas air fànn,
 'S cathrannach lan truas thu :
 Tha beannachdan chàich fallainn 'a d'dhàil,
 Is bheir am freasdal os n aird duais dhuit.

Cumha 'n Taobh Tuath.

*Air fonn, Gur muladach tha mì 's mo leannan
air fas rium an gruaime.*

(Composed in the year 1783.)

I.

'S MI g'amharc le dìcheal,
Gum bheil mulad air m'inntinn as pràmh,
'S mi bhi fealtainn mun cuairt domh,
'S mi faicinn an tuath air an t-fnàmh,
Ma tha cuid diu ni bhuannachd,
Tha cuid eile nach buannaich an tràigh,
Gu'm bheil mòran diu briseadh,
'S cha 'n ioghna leam idir mar thà.

II.

Cha 'n ioghna leam idir,
 Gar an deanadh iad piofach na flà,
 O, la dh'inntrin an faoghail,
 Cha robh 'm fearann co daor 's tha i 'n dràst,
 Tha 'n Taobh tuath air a leadairt,
 O dh'inntrin an greada fo thà,
 Thug iad uath an cuid daoine,
 'S iad na 's mo ann an faothair gach là.

III.

'S iad ni 's mo ann an faothair,
 'S na h uaislean a daorach a mhàil,
 Dh'fhalbh truas o na daoine,
 'S tha fuaralachd taomadh na h àit,
 Cha fheas facal duin' uafail,
 'S dona' 'n tèist tha ri luaigh orra 'n dràst,
 Sann tha firinn as ceartas,
 Na linn fo 'an ibhtean nan geadh.

IV.

Firinn is ceartas,
 Chaidh iad clì o cheann fhada san àite,
 Tha fannnt agus mìorun,
 Co pailt s nach d'theid di air gu brath,
 Dh'fhalbh gaol o gach duine,
 'S bochd a ghaoir th'aig a chumant gach là,
 Tha na h uaislean gan spileadh,
 'S iad ga mhùn ann an Lunnain an àigh.

V.

Siomadh fear a chaidh Lùnnain,
 Sa chaith a chuid uile gun fà,
 'Nuair a thigeadh iad dhachaidh,
 Gun cuirradh iad sàchd air a mhàg,
 'S iad co sàntach gu tarraing.
 Ri coin a bhiodh tamall gun trà,
 Sa chuid a dh'fhuirich aig bàile,
 Tha iad co lùbach 's co carach ri càch.

VI.

Tha iad co lùbach 's co carach,
 S' aobhair cùram don talamh an dràst,
 Gum bheil breitheanais Dhè oirn,
 Ge b'e b'urrainn a leubhadh le dàn,
 Tha mi faicinn 'sa lèirfin,
 Luchd sheafamh na clèire dol càmh,
 'S iad 'an aghaidh a cheile,
 Gam bu choir a bhi teumadh le gràdh.

VII.

Chuir gràdh ruinn a chùlthaobh,
 'S tha uaislean ar dùcha co croft,
 Iad a' caitheamh co strò'ail,
 Na tha milleadh 'sa lèonadh nam bochd,
 A' toirt uath an cuid fèrais,
 Gar an cur iad dheth mòran mun feach,
 'S air a mhend 's gan cruinnich iad fhein deth,
 Cha bhi beannachd Mhic Dhè ann nam pachd.

VIII.

Cha bhi beanneachd Mhic Dhè ann,
 'S cha dean è bonn feuma le tlachd,
 Aig a mheud fa tha shaothair,
 Ga thional aig daoine fo'n t-fachd,
 Cha toir iad an dèirce,
 Do na bochdan ged' thèid iad a fteach,
 'S aobhair mulad ri èisteachd,
 Na tha agam ri leubhadh d'an lochd.

IX.

'Solc an naigheachd da rìreadh,
 Tha air uaislean na tìre fo nis,
 Chuir iad bac' air an t-sìonach,
 'S mar f heairde finn fhein è cha mhiist,
 Mo bhios gun air mo ghiùlan,
 Their iad uile gar dù'n lannach mis,
 'S fìu' coileach nan stuchd-bheann,
 Cha'n fheud mi mo shùil a chuir ris.

X.

Cha'n fheud finn bhi spòrfail,
 Tha smachd aig Rìgh Dèors oirn gu lèir,
 Chuir è achdachan mòr oirn,
 'S è gam meudachadh òirn gach rè,
 Tha è fuilteach 's cha dheoin leis,
 'S è toirt daoine gach lò uainn gu fheum,
 'S è toirt uainn ar cuid stòrais,
 'S è ga chaitheamh ri gòrraich 's bu bheud.

XI.

'S è ga chaitheamh ri gòrraich,
 'S lèir a bhuil san roinn Eorap'gu lèir,
 Ri America còmh-ftri,
 'S nach fhaigh è ri bheo iad da rèir,
 On tha ceartas a's còir achd,
 Tha 'm freasdal cuir lèo ann 's gach ceum,
 Agus chum è iad dìleas,
 O na cheud la dh'inntrin an streup.

XII.

Ach a nis on a ghèill è,
 'S gun d'rinn iad an reite an aird,
 Mo dhoigh nach misle finn fhèin è,
 'S gun leasaich è fhein finn nar càll,
 Aig bocad na dùchadh,
 Siomadh neach a chuir cùl ris an àit,
 Tha'm peice min air a mhìonaid,
 Ficheid sgillein fa trì san tigh gheaird.

XIII.

Siomadh neach tha mun cuairt duinn,
 Air an glacadh le cruadal fa nàm,
 Agus neach tha air faoin-tra,
 Bha fa bharail nach aomadh iad ànn,
 Chuir a bhliadhnas iad suarach,
 'S cha 'n urrainn iad gluasad ach malla,
 'S iad a ceannach am beò-shlaint,
 'S aid air acras an còmhnaidh na chèann.

XIV.

Cha 'n òghna finne bhi falamh,
 Sa liughad uair bha finn a gearan gun fhath,
 'Nuair bha pailteis mun cuairt diunn,
 Gun robh finn ro uaimhreach air fàs,
 Chuir a bhliadhna fo cruaidh,
 Ris gach neach nach do bhuannaich am bàrr,
 'S chuir i fachd air an guailibh.
 Chumas cudthrom mun cuairt doibh gu bràth.

XV.

Cha neil feum ann fa ghearan,
 Sann is còir dhuinn bhi toilicht a ghnà,
 Leis na bhuilicheas Dià oirn,
 O n is è am fear riaghlaidh is àird,
 Sann is docha finn dìreadh,
 Ge do tha finn co ìosal air làr,
 'S ge d' robh finn air ar bualadh,
 'Sè a chèanglas finn suas ann an gràdh.

XVI.

Ach nam falbhadh a chabhag 's,
 Ge do tha finn co falamh fa thà,
 'Nuair thig bàr as an talamh,
 Tha mi 'n dùil nach bi ghainne gar cradh,
 Ga cruaidh oirn an t-carrach,
 Tha na h uaislean gun ghainne nan dàil,
 Cha bhi cuimhn' air mu nollaig,
 Tha mi'n dùil gum bi chomaidh ni 's fèarr.

XVII.

Ach mo dh'èireas finn idir,
 'S mo thèid finn air phiseach gu bràth,
 Bidh finn treun ann am misneach,
 'S thèid na ceudan a thiotadh air sàil,
 Bidh ar 'n uaislean gun chùram,
 'San cuid fearainn gun sùgh 's è fàs,
 'S mas a fìor na thuirt mise,
 Gum bi bìadh aig na big a ni tàmh.

XVIII.

Cha 'n òghna finn bhi gun stòras,
 Sa liughad ni a tha 'n tòir oirn gach la,
 Cha bhi coinneamh na còmhail,
 Nach bi caitheamh gu leòr air an fgà,
 Ge bi àigheir na sòlas,
 Na mulad no bron bhis nan dàil,
 Gach ti chluinneas an t-òran,
 Bithidh iad uile ag òl mo dheoch slàint.

XIX.

'Smithich dhuinne bhi gluasad,
 Fhad 's tha beagan mun cuart do ar làmh,
 Mun tobhair iad uainn è,
 'S mum bi bhoichdainn an dual do ar clànn,
 'S olc air mhath ler cuid uaislean,
 Gheibh finn fhathast laimh 'n uachdar gun tàinig
 'S theid finn an nùnn air na cuaintibh,
 Do dh'America shuairce fo thàll.

MAR bu mbath leam bean mbath.

MAR thri nithe bu mhath leam bean mhath,
 Mar Mhac-talla, 's clag-baile, a's feileachag nach
 caruich 'an cath;
 'S mar na tri nithe fin fhein cha 'n iarruin bean
 mhath,
 Bhi bearr-theangach, glochd-ardach, lom narach
 gun rath.

Mar sheileachaig 's còir do bhean ro chòir a bhith,
 An comhnui fuireach le deagh thoil a stigh,
 Ach mar an t-feileachag cha 'n iarramaid i bhith,
 Gu cuid a thoirt daonnan air a druim gun dragh.

'S còir do bhean bhi ealamh, mar mhac-talla bheànn
 'Nuair labharar ria gun teagamh, freagradh thoirt
 fan àm,

Ach air feol eile, mar mhachd-talla cha choir dhi,
Am facal mu dheireadh a bhi aic an còmhnuì.

Mar Chlag-Baile 's coir do bhean bhi glic,
Riaghailteach 'na teaghlach le mor iochd,
Ach mar Chlag baile, cha choir dhi bhi air chinnt,
Co labhair 's gun cluinn am Baile gloir a cinn.



A Mhìsg.

'S FHEARR a mhìsg na bhi gun lethfgeul',
'S am feast cha choisinn i cliù,
'S tric a bhios è air a lea-taobh,
Am fear a bhios 'na freasdal dlu.

ORAN Comb-ftri eadar mi fbein 's mo leannan.

Air foun, Tha mi am chadal 's na duisgidh mì.

I.

BHA mi air banais am baile ro araidh,
 'S chunna' mi cuideachd ro fhìobhalt am,
 Daoine ro chinneadail shireadh fa phàidhe,
 Sa chuireadh iorram ri cheile a's rànn,
 Bha aigheir is ceòl is òl is mire,
 'S mun feach mun a bhòrd deoch mhòr 's 'n
 fhilidh,
 'S 'nuair thraigheadh an còrn, bha sèol air tuillidh,
 Bha fud ann fan ionad bu bhòiche frànn.

II.

Bha iad gu h iomairteach, mireagach, gàireach,
 Cridheachan àrd, deagh labhairt nan cèann,
 Gu furanach, freastalach, feasmhach mar b'abhairt,
 Deas air an lar, bu fhreagarach dàmh's ;
 Gn luth-chleafach gleuft, gun bheud a leanadh,
 Mun feach air a chèile leum fa mhalairt,
 Ceol fìle ri 'n cluais, meoir luagh puirt mheara,
 'S 'nuair rachadh nan cabhaig gum b'èibhinn
 leam.

III.

Sè chuir mi gu lea-trom's ma bheachd ann a glua-
 fad,
 Dh' amhraic mi gruagach thait'neach ghrinn,
 'S rinn i mo mhealladh 'nuair tharraing mi suas riar
 'S dh'fhag fud gu gruamach farranach mì,
 Rinn *Cupid* le fraonadh m'aomadh thairis,
 'S thug fras do na ghaol air flaoid mo bharail,
 Se ni nach do shaoil leam gaol a thabhairt,
 'S far am bi caileag cha taobhaich mì.

IV.

'Nuair bhruithinn mi càirdeach, le tàir thug i beum
 dhomh,
 'S thuirt i le sèist nach robh mi ach òg,
 'S gun robh mi co cealgach ri balgair na eiginn.
 'Sgun d'thug mi speis do thuileadh fa chòir,
 Thuirt *Seonaid* fan uair fan uam gu h ealamh,

Cha'n fhuiling mi fein, luchd bhreug bhi maì-
rium,

Chuala mi'n de ort fgeul' nach toigh leam,

Gum bheil do chuid * cloinne cuir curam ort.

V.

A *Sheonaid* a ghaoil nà bi fmaoineachadh bhreugan,

Tha mi air chinnte co shingilt riut fèin,

Gun tigh air a bhonn, 's mi gnn lonn air an d'
theid è,

Ge d' tha mo mhifneach co meinmneach treun,

Mun d'thugainn gu brath dhuit, fath bhi aireach,

Gun siubhlainn gach taobh air 'm iul is air 'm-
aineol,

'S gun gleidhinn duit lòn gu leor is earras,¹

'S gun feafainn mar bharant air chùl do fgè'.

VI.

Co fad fa's beò mi cha deonaich mi èacoir,

Fear thoirt o'thè'eile 's coma co dhù,

On tha thu ga aicheadh 's mi àraidh do bheusan,

'S gum bheil do chèile feal air do chùl,

Do theanga co mìn, air ti mo mbeallaidh,

Le farum do bheoil, mor fgleò ga labhairt,

Do chridhe fan fhaoill is tu toinnt mar charraig,

'S gun toir mi mo ghealladh nach pos mi thu.

VII.

Bheir mi comhairle chàirdeach an drafta's na trèig i,

* Dh'innis fear eile dhi gun ro mi posta.

Na creid droch fgeula am feast air mo chùl,
 Bean cha do phos mi is cha'd' dhèonaich mi fein è,
 Ged' tha luchd bhreug a' folach mo chliù,
 Ged' bhithinse lòn gun fhòn gun fhearann,
 Mo Mhaireas mo shlàint cha 'n fhàillnich t-àran,
 Bheirinn oirp' ri fuachd air chuantan fallan,
 'S cha deanan do mhealladh na faodamaid.

VIII.

Thainig gart air mo chaileig, is gheallaich a gru-
 aidhen,
 'S coslas an fhuathais dheallraich na cli,
 Dh' fhuafgail a teangaidh sam breamas ga gluafad,
 'S bhirich a cluais gu teannadh ri strì,
 Fuirich air tais air dheagh grad leagadh mi,
 Fras do na ghloir a's geura fhreagarais,
 Cloidheamh mo bheoil cha lèon an t-eagal è,
 'S balaoch co beadaidh cha treoraich mì

IX.

Gur mo is garbh leam co fearbh 's tha do chomh-
 radh,
 'S mise bhi 'n comhnui' taraifeach dhuìt,
 Bha mì fan earbfa gun dearbha, tu còir dhomh,
 'S gur è do bhòicheid chuir mi fo' luchd,
 On rinn thu mo thrèigfinn, 's fheadar dealacha',
 'S òisnich mo chlàibh a' g' eiridh thairis orm,
 Mo chridhe fan uair mar fhuathais mara,
 'S na smuaintean bha tairis aig leumartaich.

Ged' tha mi ga d' t-àicheadh na fàgadh fud griain
ort,

Comhairle uamfa gheibh thu air ais,
Mar thuirt an feann ràite's robh araidh san uairs' è.

Tha iasg ann fa chuan co math 's thainig as,
Cuir do lion ann an ordudh feolt gun aineol,
Mar mharaiche deonach choir na mara,
'S mo gheibh thu fo'd' fgoit i, treoraich call dhi,
'S bheir mi mo ghealladh nach diult i thu.

I love, I serve,
One whom I much regard,
Yet for my love,
Disdain is my reward.

Tha mo ghaol 's ma snerbhis buan,
Don neach do'm mor ma thlachd,
'S air son mo ghaol fe fhuair mi,
Fuath mar dhuais air ais.

ORAN Sugraidh agus combairl do ghillea oga air eagal agus gum faod iad a bhì air am mealladh fo' thuinn.

LUINNEAG.

*O thu tha mi fhéin fo' gbruaman,
'S cha 'n ioghnà' dhomb gluasad duilich,
'S na buile fleasgach tha san dùthaich,
A cuir sùrd dhoibh fhein air crùinneag.*

I.

*'S FHEARR leam fhein bhì buain na mòine.
Ann am aonar ann fa mhuna,
Na bhì air banais a Bhorlum,
Chuireadh i mo bhròn an truimeid.
O thu, &c.*

II.

'Sann air a bhanais th'ann fa Bhòrlum,
 A tha spòrs 's cha 'n ann fa mhuna,
 A h uile fear 'sa leannan lamh ris,
 Ag òl air an flàint le uram.

III.

Gheibh iad uisgebeath nam pìob ann,
 'S cha 'n fhaigh mis ach cìob fa mhuna,
 'S cha neil ni ann a ni ftà dhomh,
 Ach an làgan tha fa chuman.

IV.

Gum bheil banais ann sgach àite,
 Is iad co nàdurach gu mire,
 'S tha na caileagan co sàighte,
 'S nach eil ftà dhomh dol gan fireadh.

V.

Cha neil Breabadair na tàileir,
 Nach fhaigheadh a dhà le furan,
 'S cha 'n fhaigh mi h aon ni mo thàladh,
 'S fhada fhàraich iad mo mhulad.

VI.

Struagh nach mis' a tha fna h Innsein,
 Far an robh mi fhèin an uraidh,
 'S geibhinn caileag laoghach bhòigheach,
 'S i co geal ri mòinteach monai.

VII.

Gheibhinn caileag laoghach ghrèannar,
 Agus a ceann mar an duileasg,

Sa bragad co geal ri ròcas,
 Fo' dearg bheul o'm bòiche thig iorram.

VIII.

Gha 'n iarradh i bheag a dh'èadach,
 'S cha bhiodh faothair ann na cumail,
 Sa chaoidh cha chuireadh i brògan,
 Air na spògan a bhiodh cuimeir.

IX.

Ge b'e dheanadh èisteachd tra rium,
 Dh'innfinse dha pairt da chunnart,
 Far an d'theid a chlach a charamh,
 Sann is nàdurra' dhi fuireach.

X.

Cha bhi tigh feinnsè gun stòp ann,
 Na banarach Bhò gun chuman,
 Nollaig mhor cha bhi gun fheoil orr',
 'S bean le deoin cha bhi gun duine.

XI.

Cha bhi duine glic gun èolas,
 Nà giomanach còir gun ghunna,
 'S cha bhi amadan gun ghòrraich,
 'S cha bhi leanabh òg gun churrachd.

XII.

Bithidh gilleann òga gun sùilean,
 'S b'e n t-ùmaidh nach deanadh mire,
 'S bithidh duine gun mhisneach nèonach,
 'S bi'dh cailleach fo'bhròn a' tuireadh.

XIII.

Far am bi cearcan bi'dh gràchdan,
 'S bithidh mnathan ri ràsan cumant,
 'S bi'dh cuir sna caileagan òga,
 'S cha bhi duine bèo gun chunnart.

XIV.

Tha mhuir a lionadh 'sa tràghadh,
 'S tha na feigh 'an àird a mhunaidh,
 Cha bhi duine misgeach nàrach,
 'S bi'dh colla gun cheann gun iomairt :

XV.

'S mar bi thu fichdeir as toige,
 Gu còmhna' na coise tinne,
 'Nuair thig an aoise le clòchda,
 Bi'dh cuip ann na dòrn gu t-ioman.

XVI.

Bheirinn comhairle le durachd,
 Do ghillea na dùch-fa uile,
 Gun bhi cabhagach gu pòsadh,
 'S gun bhi gòrach ann na iomairt :

XVII.

'S mo tharlas tu 's i 'an uaigneas,
 'S gun d'thìg buaireadh air do spiorad,
 'S daor a phàigheis tu do chèili,
 Mo dh'èireis tu air a mullach :

XIX.

Cha neil Mineisteir na Eildeir,
 Nach bi air do dheigh gun fhuireach,

'S ge do ruigeadh iad do lèine,
Paidhe tu na theid a fhireadh :

XX.

No dhol a dh' ionnfaidh na clèire,
Le tè dhiu fann leam bu duilich,
'S fhearr leam fheìn bhi buain na mòine,
Ann am aonar ann fa mhunadh.

MUILER MASACH.

'N **U**AIR chaidh 'n cora a lionadh 's 'nuair shin a
chagair,
Dh'fhalbh am muiler màfach a mach le graide,
'S coineal 'na làmh chumail flan a chlaigin,
'S nam biodh i na thòin, bhiodh an ceòl na b'fhaide.

ORAN do'n Tàileir 's do na b osanan.

*Air fonn, Fa'il uil h o ro Thomais cha bheag
orm thu.*

I.

'S MULADACH a 'tà mi,
 'S mi-chàilear gun acras mi,
 'S le feinealachd mo naduir,
 Cha dàna dhomh ceartachadh,
 Mo smuaintibh bhì ga'm fhàgail,
 Gach là dol air feacharan,
 'S co-luath fa chluinneas càch è,
 'S è ni iad gàire fochaideach.

II.

'S mise th'air mo bhuàireadh,
 Se 'm bruidhlein 's fhafa dhomh,
 Bheir na gillea ùpadh,
 Ge'n taobh fan dol feachad dhomh,
 Na caileagan ga'm fhagail,
 San Tàileir a' fochaid orm,
 'S na rinn è orm do èacoir,
 Gun dean mi fgeula farfuing dheth.

III.

Thoir fios do bhail' Mhìc fhìom uam,
 Oir sìnidh mi'n toiseach ann,
 Far am bheil an Tàileir,
 Rinn grànda na h ofanan,
 'Nuair thèid iad an airde,
 Gum bi iad crandaidh pachdanach,
 Agus car mun cuairt ionnt
 'S mi-chuannta, neo-fhochdrach iad.

IV.

Cha bhi mi g'innse an dràsta,
 Do chàch mar tha na h'ofanan,
 'S mor a fhuair mi chàineadh,
 'Nuair chuir mi 'n àirde toiseach iad,
 'S cha lugha fhuair an Tàileir,
 A ghearr co mhi-choltach iad,
 'S tha iad lionar ann san àite,
 Toirt tàir do na h ofanan.

v.

B'e fud an cadadh dàicheil,

Ge'd^a chuir an Tàileir cratan air,

'S le mheid fa ghabh è thàmait,

Gun d'fhàs è cho chrapanach,

Bha cuid dheth mar an sgàrlaid,

'S bha cuid mar bhàr na lafair dheth,

'S a nife ris a ghrèin,

'S gann is leur dhomh na basan ann.

vi.

'S mor a rinn è dhè-laimh,

Dhomh fèin, is chuir è cratan orm,

'Nuair thug mi as a chèil iad,

'S na brèiden, a strachdadh dhiu,

Se Jain Gobha thàinig,

Sa thug le fàilt na achlais iad,

'S gar barail leam fa chùis ud,

Gun mhùin è tighinn dachaidh orr'.

vii.

Se Jain Gobha a's Seumas,

A rinn an èacoir fhaicfinneach,

Diar-daoin cho moch fa dh'èirich

Iad fhein as an leapuichean,

* Bhris iad air an òrdudh,

Chuir Deòrsa a Sasgan duinn,

* Sann air la trasgaidh rinn an taileir no h ofaran

Ge d' thainig fgeula an tir fo,
 Le aithn an Rìgh gun traifgeadh iad.

VIII.

Ach thoir mo fhoraidh 'n Lèibhis,
 Mun d'thèid mi ni 's fhaifge dhoibh,
 Gu Deorfa Ròs an t-Eildeir,
 Oir 's gille feumail tapaidh è,
 'S math leam air mo chùl è,
 Gu cunntas thoirt seachad da,
 'S gun cuir e thun na clèir iad,
 'S gum faigh iad fhèin ann achasan.

IX.

'S mar dean iad mise 'n àird,
 Ann fa chàll nach do choisinn mi,
 Le paithir chuir nan àite,
 Their càch gum be'n dochair è,
 Theid mi feadh na tìre,
 Leam fheìn is bheir mi pochda leam,
 'S bi'dh naigheachd ùr 's gach àit achd,
 Air Tàileir nan ofanan.

ORAN don Luing is do dh'fhear obair a chuain.

Air fonn, Fìobaireachd.

SEON AID.

I.

URLAR.

'S CUIMREIGEACH mo fgeula,
 'S gur dòchasach,
 'S iomlaideach mun d'theid i.
 An ordudh dhomh ;
 Sud a b'ait leam fèin,
 Long fo'bbrat air ghleus,
 Air cuan farfaing reidh,
 A measg mòr thonna ;

Si bu taitneach ceum,
 Fuathafach gu leum,
 'S gluaifadach
 'Nuair dh'eireadh an ordaig orr' :
 Muir ag at mu bròinn,
 'S darach gaist gun fhòill,
 Mu craitich
 A' daingeacha' còt orra.

II.

URLAR.

'Nuair rachadh 'na h èididh,
 Gun leòn orra,
 Gheibhte fir èatrom,
 Ga còmhachadh,
 'S iad gu h ealamh teum,
 Mun feach air a cheil ;
 A teannachadh bhrèiden,
 Le còrcraich ;
 Gu fulangach treun,
 Cullaideach gun bheud,
 Urram gach deagh bheus,
 Aig na h ògannaich ;
 Seolta fearail geur,
 Eanchuinneach dhiu fein,
 Gun uireabhuidh fòghlum,
 'S bu choir dhoibh sud.

III.

URRLAR.

'Nuair rachadh fo'fhèilidh,
 Nan fgeod-eadach,
 Bu stàtail i fhein,
 Le cuid mòr-bhreiden ;
 Greis a'n ilfe fleibh,
 'S Greis a'n airde beinn,
 'S greis a bhiodh i proinntè,
 Le mor Shrullach ;
 Chluinntè farum raoichd,
 Aig mo *Shèonaid*,
 Ri anail na ftoichd,
 Mhealladh boc-bheinneach ;
 Si bu bhinne sèis,
 Nam dhi tarruing rèidh,
 'S mor mo thlachd dhi fhein,
 O tha 'm eòlas orr'.

IV.

SIUBHAL.

Nam gluafad o challa,
 Le darach gun leòn air,
 Air uachdar na mara,
 Gum b' fharumach *Seònaid*,
 Suaicheantach callar,
 Sa cluan ris a'n ain-ìochd,

'S i caoin air deagh tharraing,
 Gu gearradh na mòr thoan ;
 Gu cupallach, uchdarach,
 Luchdaideach, fonruicht ;
 Gu muinealach, cuirealach,
 Urramach, feolta,
 Gu luth-chleasach ealamh,
 Gun tucha na h anail,
 'S i dubailt mu beanna',
 Gun ain-fhocal còmhradh.

V.

SIUEHAL.

'S i fad-cheumach. grad-lèumach,
 B'astarach *Seònaid*,
 Gu flapnach, glac-fhiubhlach,
 Sgaiteach roimh mhor ghaoth,
 Gu mìsneachail, clifgeideach,
 Dripeil fa'n iteig,
 'S i daonnan a briseadh,
 Air fitrich na dòlainn :
 'S neo-achdarnach, tatarach,
 Statail gun mhorcuris,
 Air cirein nan at'-mheall,
 Gum b'acuinneach *Seònaid* :
 Tre' fhuathas gun charann,
 A' gluafad gu h ealamh,

Sa guailen am fallach,
 Far nach fhaithnich an iòn i.

VI.

SIUBHAL.

Bu truagh leat a faicinn,
 A gleachdadh am foirneart.
 Cha b'ìoghna' ge d' mheathadh,
 An craicion fan fheoil dhi,
 Gach tonn rachadh seachad,
 Bheir fleall air a craitich,
 'S bu trom an cuid fgailcean,
 Na h achlais an còmhnaidh :
 Air a fgiurfa' gun ath-truas,
 San ceartas fa chòir aic',
 Cha do thoill i droch fhacal,
 'S cha 'n fhacas a gòrraich ;
 San a bhios i ri acain,
 Mar shaighdeir air faiche,
 Theid a ruith gu mi-cheart,
 Tre na slatan gun dòbheirt.

VII.

URLAR.

Bu treun air uisge buan i,
 'Nuair sheòladh i,
 Na gnuis cha'n fhaighte gruaimein,
 Ach, moralachd ;

Caomhail, carant, fuaime,
 'N aonach geal a chuan,
 Dh'aomadh i mun cuairt,
 Mar biodh foir-neart orr';
 Croinn don ghiubhas bhuan,
 Dileas, fallain, cruaidh,
 'S lionmhorachd a buaighein,
 Cha 'n eòl domh iad ;
 Glan gun fheachda' cùil,
 Os-cionn darach ùr,
 Subailt gallan cùraidh,
 'S è mor-spionnach.

VIII.

URLAR.

Na slatan le deagh chli,
 Air an ordachadh,
 Tarfuing ri na fiantanan,
 Dolainneach ;
 Gaoth ga'm flapadh sìos,
 Ri croinn fhada dhòn,
 Sa h acuinn a dìosgail,
 Le mor fhullaig :
 'S fulangach deas dian,
 Croinn fhada neo-chrion,
 Na gallanan biothach,
 Bu bòiche leat ;

Dearg don ghiubhas chri',
 Calbhar nach gabh fgios,
 San onfhas,
 Mar dibir na corduhh iad.

IX.

SIUBHAL.

'Nuair fhineas an tartraich,
 'S na glachdanaibh mora,
 Bi'dh fliom air a craitich,
 Sa h acuinn fo' ronais ;
 'Nuair dh'eireas i muiteil,
 Bi'dh fgè air a trufgan,
 Se dh'fheumas i tuiteim,
 Ri uchd nan tonn lèdail ;
 Bithidh fairge ga crupadh,
 'S ga druiteadh ma cèsa,
 'S i fiaradh na mara',
 'S ga gearradh le mòr-neart,
 Bi'dh ceann ann am fàlach,
 Le garbh thonna màra,
 'S 'nuair dhireas i 'm beàlach,
 Cha n aithnichear leòn orr'.

X.

SIUBHAL.

Stoirm còslach garbh còpach,
 'S trom osnuich 's na speuraibh,

'S nèoil fhiubhlach gan fgiurfadh,

Lan dubhlachd nan eugais,

'S gaath ghreannach ga stranna'.

Air fairge ghlas ghleannach,

'S i bòchdadh tuinn mhara,

'Na meallanaibh beacach,

Bi'dh fairge ghlas-thonnach,

Mothar, lonnach ri gèisgeil,

'S ard uisgeachan bronnach,

Cop-mhollach aig èiridh,

Re luafgan neo-fhuraftach,

Gluafadach, fulasgach,

'S bruidhleneach, fiubhlaideach,

Muir tre chèile ;

XI.

SIUBHAL.

Manntal garbh caiteneach,

Stapanach cìar-dhubh,

'S i tonn-ghorm tar-làidainn,

Tiubh lapanach ìargalt,

'S i 'g at' na garbh-bheanaibh,

Gu cnochdanach rangach,

Ri roitlich a's strannail,

Le anail na fiarbhailt :

Fuathas nam fad-thonn,

Sa mhaidin bu leur dhuinn,

Dubh-ghlafach, trom-lapach,
 Garbh-ghartach, sèideach,
 Gu masganach, rat-mheallach,
 Glac-shilteach, flap-thonnach,
 Strachd-ropach, clais-shinnteach,
 Rochd-sheallach, liath-dhubh.

XII.

URLAR.

Gach bacbd dhi air a lionadh,
 Gu teudanach;
 Bu phailt a cuid sùriana',
 Gu geur-chuifeach;
 Tre rathanna mìn,
 Buill ga'n draogha' dion,
 'S cheangailt gu daingean dileas,
 A Gleus tharraing,
 Slionar tobha caol,
 Ploc is rathann maol,
 Crocht' air gach taobh dhi,
 Mar dh'fheumadh i,
 O Stairn mo balla chit',
 Sa fìor ghoile liont',
 Gu crann a's doile dìreadh,
 Na fèin thoifeach.

XIII.

URLAR.

Chuirte i air gach aon achd,
 A b'èibheinn leinn,
 Le neart air a taobh,
 Gu grad-leumanach ;
 Chuirte i air a taobh,
 Sa flios ris a ghaoth,
 'S fir beachdail,
 'S iad daonnan re speuradrachd ;
 Bu gheur-sheallach fuil,
 Fear chumail na stiuir,
 'S fear eile toirt uil,
 D'a cuid ceumanna',
 Sheafamaid gu dlu,
 Gun ghaifeadh re tùrn,
 'S cha bhiodh radhad cùil,
 Air an trèigearmaid.

XIV.

SIUBHAL.

Bhiodh furd air na gilleann,
 Nan iomartas còmhladh,
 Le dicheall gun mhilleadh,
 Gu grinne na ieola',
 Bhiodh eadach ga tharaing,
 Le taoduibh air bheannaibh.

Ga fgaoile re crannuibh,
 'S bhiodh deannadh air *Sèonaid* ;
 'S iad trufgant nan èididh,
 'S iad eatrom an comhnaidh,
 Gu direadh nan cranna',
 'S gu ceangal na corcraich ;
 Gu cap-mhollach, breac-leineach.
 Fad thrufach, gartanach,
 Seachaideach, stoiceineach,
 Bucallach, brogach.

XV.

SIUBHAL.

'S iad gaisgeil gu cruadal,
 Fir chuannta mar b'abhais, *fi*
 Cha'n fhaca's cha chuala mi,
 Sluagh a thug bàrr orr'.
 Fir-obair nan cuaintean,
 Tha cunnart doibh buailteach,
 'S cha 'n obadh iad gfuàsad,
 Air stuathana sàileach,
 Nam fuathas a teanna',
 Gur cabhagach càileir,
 A togail fa leagail,
 Gun eagail gun sgà orr :
 Bhiodh fuaime aig an fheadan,
 Sa chuanaird ga fhreagairt,

'S bi'dh croinn nan feol beaga',
Gan leagail on àirde.

XVI.

SIUBHAL.

Nuair theid i fo' bhreidein,
'S gaoth geur air a fgeoit orr',
'S i b'astaraich eatrom,
Na *Eelten Bhèinn Dorain*,
Bhiodh *Caoilte's Cuth Cbulain*,
Maraon air an uilean,
'S rì h aonach cha b'urainn,
Iad cumail air mòintich ;
Fhuair i uram air luaith's,
Tha mor uaisle na pòiren,
Muir chaiteanach bhuan,
Sè bu bual di o h òige,
Nam taraing gu rèidh,
Air muir gharanach fhleiteach,
Cha mailleig i ceum,
Do na cheile bh'aig *Mòrag*.

XVII.

URLAR.

Smor tha bhuaidhen grinn,
Air mo *Sbeonaid*,
'S e marcachd air lùg',
A chuan mhoir-bheul,

A nam dhi tighinn gu tìr,
 Sa h achdair a chuir dhi,
 Bi'dh gaifgich gu h inntineach,
 Ceol-mhor,
 'S bi'dh furd air leagadh phìos,
 Cuir air falbh an fgiòs,
 'S pòg do chaileag mhìn,
 Se bu deònach ;
 Deoch flainte na tha uath',
 Sior da cha chuir mu'n cuairt,
 'S cha'dhi-chuimhnich,
 Na h uaislean ud *Seònaid*.

XVIII.

AN CRUNLUATH.

Be fuaitheantas mo chaileagfa,
 Dubh is geal le chèile,
 Rì crann geal dìreach gallanach,
 Air èarr mo chaileag spèiseil ;
 Suaimhneas rioghail Breatanach,
 Aig fir nach dìobradh seafadh leis,
 'Nuair dheanadh gaoth dearafan air,
 Bhiodh confhadh cas-ghradh geur orr',
 Gu b innsgianach beò-fhearalach,
 A 'giollachadh re chèile,
 Bhiodh croinn is fiuil gan teannacha',
 'Nuair chite an fgal a' g èiridh,

Luch bèirt is treun a charaicheas,
 A dh'faothuicheadh ma balluibh i,
 'S 'nuair, rach'an sèid ud thairis orr',
 Gum b'fharast i fo'bhrèidein.

XIX.

CRUNLUATH.

Fir stiùire leathann leadara',
 An t-eagal cha bu deoin leo,
 San fuil air fuaradh bi-dheanta',
 Cuir misneach fa'n fhear sgoide,
 'Nuair thig i 's gair an as-caoin aic,
 Na fraochan caoingheal fadanach,
 Cha toir è oirleach fàfadh dhi,
 O curfa ceart cha fhròin i,
 Bi'dh gair mu guaillen thoifich aic,
 'S i copadh na fad glè-gheal,
 Ma h arluinn chluinnte 'g ofnuich i,
 'S bidh rotall as a diaigh dhi.
 Bi'dh smuis, is smais gu h aindeonach,
 'S gach aifeinn, glun, is ceangal di,
 Cha bhi tairn, na lann, na barroinn,
 Ann san darach nach toir èibh ast.
 Gur luthar deas na maraichen,
 'Nuair theannas iad ri cor-ghleus,
 O grunnt thig uisg' le h ealamhachd,
 O h uirlinn glanaidh feoid i;

Mar cunntar e mar amaideachd,
 Chuala mi mar shean-fhacal,
 Gun stòladh i, 's gun fgiureadh i,
 Na b urainn i ach pòsadh.

B' FHHARR leam dol an cuil le caileag,
 Na dol a throt ri sgùirfar caillich,
 Teangaidh bheumnach, gheur is i tana,
 Is pòinfean na beul mar ghath n'aithreach.

ORAN do Ghillean Mbaoi'linn.

*Air fonn, Chunnaic mi'n damh donn 's na h eil-
dean,*

Direadh a bhealuich le chèile.

LUINNEAG..

*'Naile tha mo run don phàirte,
Gillean Mbaoi'linn caomb luchd Gailic,
'Naile tha mo ruin don pairti'.*

I.

SUD na fleasgaich nach 'èil mìothur,
Trian don tlachd cha dean mi ìnnse,
Griodhail, fgairteil, tatrach, cìnnteach,
'S iad nan linneigeadh don Ghàelic.
'Naile tha mo, &c. &c.

II.

Bannfa leam bhi ann a Maoi'linn,
 Ma ri Gilleann criodhail, gaolach,
 Na bhi'n *Sasgan* ma ri daoine,
 Far nach d'fhoghlum iad a Ghàelic.

III.

Bannfa leam a bhi mun cuairt doibh,
 Na bhi 'm *Peairt* a measg nan uaislean,
 Sud a bheairt nach dean mi fuas,
 Bhi gamhrac guanagan nan fràiden ;

IV.

Sud na Gilleann a tha seasgar,
 Thogadh fonn neo-throm mu fheasgar.
 San tigh òsta stoip gan leagadh,
 Air ath-leasacha na Gàelic.

V.

'Nam doibh cruinneacha' ri chèile,
 Leam a b'ait e bhi ga'n èisdeachd.
 Ceol bu bhinne leam na Chèiteag,
 'Nam dhoibh fhein a bhi's tigh thàirne.

VI.

Slionar ùmaidh th'air a mhachair.
 Chuireas mùig orr' san dol seachad,
 'S ceò dùint air grunnt an aigne,
 O nach d'altrom iad a Gàelic.

VII.

Bi'dh mi 'g innse an cliu le teastais,
 Ann 's gach àite 'a dean mi seasadh,

'S on a tha iad fhèin co freasdlach,
 'S math leam fèin gun easuibh slan iad.

VIII.

Bi'dh mi gluasad uatha gun airteil,
 'S cha nann fgi tha mi do 'n cnacas,
 Cha d'theid mi air thi na machrach,
 Bheir mi sgriob do Lagan-rata'.

*ORAN do dh' Uilleam Lòban agus do'n tinneas Chri-
theanach.*

Air fonn, 'Nuair a bha mi aig an t-seisein.

LUINNEAG.

*A bhean a' tigh thoir leat an dràma,
'S f'iceam bota' agus glèin,
'S cha bhi cuimbr' againn a' g'èin,
Agus àinnis cha bbua' f'èin.*

I.

FHAD fa mhaireas dhomfa stòras,
Agus airgiod ann am phòca,
'S fhad fa d'fhanas mi gun phòsadh,
Bi'dh mi'n còmhnaidh uaibhreach.
A bhean, &c. &c.

II.

Am fear a's mo a ni a fhaothair,
 'Si's mo a ghleideas do'n t-faoghal,
 Thig fear eile ni a sgaoileadh,
 'S cha bhi caonadh uair air.

III.

Thoir foraidh uam gu Uilleam Lòban,
 On is gille cridheil còir è,
 Nan tarladh è mun a stop rium,
 Chòrdadh sinn mun cuairt da.

IV.

Thoir mo shoraidh 'n ionnsaidh Bhàird,
 Th'ann am braigh bhaile 'n Fhèarna,
 Fear is minig a ghabh fàth,
 Air tàladh ris nan gruagach.

V.

Am fear is tric a bha gam frèasdal,
 Is cha b'e mhiann bhi as a 'n easbhuì,
 'S air a mheud 's gan dean è chlàsfachd,
 Cha toir sèisein luaigh air.

VI.

'S iomadh tè rinn feum do dh'Uilleam,
 Eadar Duneadain is Lunnain
 Far an d'fhuair è céil' a dhunach,
 Dh'fhag i muineal cruaidh air.

VII.

'S iomadh ceum a rinn è 'n àstar,
 Eadar Albainn agus Sàsgan,

Agus àit an deach è sèachad
Mun do ghlac è gruamag.

VIII.

Sud an cèile nach ro sòchdrach,
Chuir i è fhèin o chòfnadh,
'S on a dh'èirich dha bhi sòchrach,
Tocharadh cha d'fhuair è.

IX.

Sud an ceile nach ro grèannar,
Thug è dhachaidh thun a ghèamhraidh,
'Nuair a fhineadh i air drandan,
Thigeadh grèann an fhuachd air.

X.

Cha chuala finne leithid a chèilidh,
Sa thug Uilleam th'ar Duncadainn,
'Nuair a fhineadh è air gleus,
'Si fhein a bhiodh an nachdar.

XI.

Bidh è air chrith cho luagh re duileig,
'Nuair a fhineas i air tuire,
Chuir i nial an aoig air Uilleam,
Solc am buill' a fhuair è.

XII.

Gur cruaidh fhortan a bha'n dàn da,
'Nuair a ghabh è ceist air gràineig,
Dh'fhag i dh'uireas'aidh air flàint' e,
'S dh'fhag i bàn a ghruaidhean.

XIII.

Chail e mhifneach 's dh'fhàs è dubhach,
 Agus dh'fhag i è fo' chumha,
 Thug i dheth an dìreadh bruthaich,
 'S thug i 'n fiubhal luach dheth.

XIV.

Fhuair è i gun fhios da chairdean,
 'S cha tuigeadh i facal Gàilic,
 Struagh a rìgh nach d'rinn é fàgail,
 Air taobh thall dhruim-uachdair.

XV.

B'e bhann-fasganach gun nair i,
 'S fhada lean i è air fhaileadh,
 'S duilich leam nach d'fhuair i bàs,
 Mun d'thug é nall gu tuath i.

XVI.

Cha 'n 'eil feum bhi g'innse nàduir,
 Si's dona th'ann fan àite,
 Ach a nis on rinn i fhàgail,
 Tha è làidir uaibhreach.

XVII.

'S math leam fhein gun d'fhalbh i rithist,
 'S mor a chaomhainn i dhomh bhrùithinn,
 Cha d'rug i dha mac na nighean,
 Ge d' chritheadh i luath air.

XVIII.

'S ge do bhiodh i na bànntraich,
 Cha bu mhath leam i bhi teann ornn,

Tha i coltach ris a ghèamhradh,
Tha i crànntaidh fuarail.

XIX.

Fhuair è nife cuibhtes breunag,
Olc air mhath le mhuinntèr chèile,
Sa Shasgan cka d'theid è fhèin,
Gu t'eile thoirt am fuadach.

XX.

Nuair a thig an fheill-màrtainn;
Bithidh è criodhail mar a b'abhaid,
Ghuidhinn f'hein gum biodh i bàght',
'S guidhidh càch an-uair dhi.

XXI.

Lion am botal dhuinn le fàilte,
Ach gu 'n òl finn a dheoch flàinte,
'S na biodh curam ort a paigh,
Ge bu chàrt da-uair è.

ORAN do theaghlach Choire-mhonaidd.

Air fonn, " Wat ye wha I met yestre'en."

I.

'N **NAILE** 's mise th'air mo sheòl,
 'S Gar mor ma chòir air criodhalas,
 'Slionar neach a bhiodh do m' chàil,
 Nach tar a bhi cuir bruithinn air,
 'S mi bhi smuaineacha' gach là,
 Gum bheil mo chairdean fritheailteach,
 'S ge do bhithinn 's ann fa chèo,
 Se Coire-mhonaidd 's dlighe dhoibh.

II.

'An Coire-mhonaidd b'e mo rùn,
 Bhi ann an càil am shuigh ann,
 Far an cluinein fuaim am beoil,
 'Nuair thòisicheadh a bhuithinn ud,

Bu toil-inntineach an ceol,

'S bu mhor an sòlas cridhe dhomh,

A bhi ga'n amharc mun na bhòrd,

'S na h òrainean gan fuidheacha',

III.

Bu bhinne leam na fuaime nan teud,

An guta bu mhillse bruithinn ac,

'S iad is grinne theid air feòl.

Nan fimeorach le cuid ribheidean,

'S bi'dh gach focal mar is còir,

A' tighinn gu'm beoil on criodhachan,

Le nàduir thaitneach phailt gu leoir,

San dochas mar bu chuidhe dhoibh.

IV.

'S 'nuair theid Alastar air ghleus,

Gur tearc am beul nà aithris air,

'S b'e toilinntin Thighearna Ghrannt,

'Nuair dheanta an rann a gabhail da,

Cha'n 'eil ann an deas nan tuath,

Na chuireadh duan na laighe ris,

'S mor a thlachd am measg daoine' naist',

'S geur-bheachdail cruaidh gu labhairt è.

V.

Agas Fear Tagraidh mo ghraidh.

Gun cuir mi fàilte fhathais air,

'S o chaidh è Dbuneadain uainn,

Gur beag mo ghruaim on la fin,

Cha'n 'eil Granntach san taobh tuath,
 Co fada shuas fa chathair ris,
 'S fhearr leam fhein na mìle crun,
 Gun d'fhuair è tus an rodhaid orr.

VI.

Sa h-uile h aon dhiu b'e mo mhiann,
 Bhi dìonach ann nan ath-ealach,
 Sa chuid diu nach 'eil san tìr,
 Toilinntir ann nan la dhoibh,
 San deoch slainte mun a bhòrd,
 Gum bheil na fleoir a gabhais i,
 Sa h uile h aon nach dean a h òl,
 Gun tuit an tìfron gun athadh dhiabh.

VII.

Do Choire-mhonai' foraidh uam,
 Mun d'theid mi fuas a rithist ann,
 Gu *Miss Sine* coisinn cliu,
 'S bu mor a chuir domh bruithinn ria',
 Dheanainn gnothach air a cùl,
 'S cha bhiodh an turn ud mi-thapaidh,
 Sa deoch slainte le mo dheoin,
 Gur mise dh'olaidh criodhail i.

VIII.

'S cinnteach mi ged dheanainn pàirt,
 Le dan a chuir 'an uigheam dhoibh,
 Trian do 'm buaigean 's don is lèir,
 Dhomh fèin gad dheanainn bruithinn air,

Struagh nach mise th'ann am *Bbàrd*,
 'S nàduir gam shìor fhrithealadh,
 'S dh'innfin beagan do mo chàil,
 Sa 'm pochda' chaich cha bhithinn-fa.

IX.

An teaghlach rioghail, fìor-ghlan, àilt',
 Gu sgiamhach, pàirteach, aoidheachail,
 Gu mìofail teistheil, feasmhach ard,
 Gu luthar, làider, uigheamail,
 Gu furdail, muirneach, cuirteil tlà,
 Gu h-ìochdmhor, gràdhach, fuigheachail,
 Gu faoilteach, caomhail, caoin ri càch,
 Gu fugach, làn, caomh-chridheachail.

X.

'S iad fuilbhear' ait, làn tlachd gun ghruaim,
 Gu foirmeil, buaghail, aigeantach,
 Gu sgairteil, macant' mar bu dual,
 Gu taitneach, fuaire, neo-abarach ;
 Gu ceolmhor, òlar, feòlta, buan,
 Gu fearail cruaidh, gun raigeantachd :
 Gu tuigfeach, glic, lan meas an uaisl',
 Gu bruidhneach stuaim gun bhabarachd.

XI.

Cha b'ìoghna' ge d' a bheirinn spèis,
 Don dream a threig an atharsachd,
 Ceann uigh phiobaran is *Bbàird*,
 'S nach fhaic a Ghàilic fhathabach,

Bha i roimh fo 'na tràill,

'S cha rachadh fàilt' a ghabhail di,

Ach tha i nise fas fo' bhlàth,

'S i meangach lan neo-athaltach.

XII.

Ge b'e dheanaidh riu ftrì,

Na chuireadh mi-ghean rathaid orr',

Air a mheud s gam biodh dhiu am,

Gun d'thugadh *Gbranntaich* tabhaich dhiu,

'S Coire-mhonaidh ann an spàirn,

Cha bhiodh mo dhèann co athaifeach,

So liuthaid curaidh treun gun fhèall,

A ruifgeadh làn an la fin.

XIII.

'Slionar fine fan taobh tuath,

A bhiodh an cruadal catha leò;

A sheafadh leo'm bog fan cruaidh,

Ged' bhiodh am fuachd sam padhadh orr',

'S foth bhreachdan an fheile' chuaich,

Gu'm biodh an fluagh co aitheireach,

Gu h eatrom, tapaidh, sgairteil luath,

Sè las mun cuairt dam meadhonaibh.

XIV.

'Nam dhoibh cruinneachadh gu lèir,

Gu laider treun neo-athaifeach,

Bu bheag 'm fharmad ris an dreàm,

A bheireadh beum mi-chathair dhoibh,

Bu lionar colainn ann gun cheann,
 'Nuair bheireadh Granntaich la dhoibh,
 Pìob ga spealadh frol ri crànn,
 'Nam tarraing làn gu sgathaireachd.

XV.

'S truagh nach mise dhiongadh triuir,
 'S gun rachaiun dlùth 's cha b'ionghantach.
 Le gunna Glaichd 's lann glas rim thaobh,
 'S biodag ùr gun fitheadh innt,
 'S fhad fa mhaireadn dhomfa lùs,
 'S luaidh 's fùdar chitheanach,
 'S paithir chrochdan ri mo cheànn,
 Cha rachainn càrn fan t-flighe sin.

XVI.

A bheann an tigh thoir leat an stop,
 C'ar son nach ol finn fhathast i.
 Air flaint' Alastair roimh chach,
 A choisinn gradh gach ceathairneach,
 Seumas og mo runfa dha,
 Nach d'thugadh tàir 's nach gabhadh i,
 'S mor thoilinntin do gu brath,
 Oir 's mac' an aite an athair e.

*AISLING a chunna Mac'Gullach an oidhche Mun
deach a'n ath na teine, agus a chainnt a bha Ea-
torra, air a chuir fìos ann an deagh riagbailt,
agus a bbron fhein ga chuir 'an ceill. A chaoi
air son na dh'eug do theaghlach Dhun-machd-
glais, agus a' moladh na dh'fhuirich.*

I.

OIDHCHE dhomh 'a mi 'm shuan am chadal,
Smuaintean truagh a' gluasad m'aigne,
Mo chridh' air feòl mar neoil na maidin,
'S mi air fonn mar long nach stadadh.

II.

Chunnachdas bruadar, struagh mar thachair,
Theirig m'aoibhneas dhomh a's m'aiteis,
Air faicinn uam, o bhruach mo leabach,
Seann duine liath triall air bata,

III.

Gun ro m'inntin fheòl lan farrain,
 'S thuirt e ris nach tiòm dhuit tarraing,
 Sgeula do chreich feadh a bhaile,
 Sluagh na tìre, fìor gu d'fharraid.

IV.

Thuirt mi fheòl le mi-ghean taluich,
 A bhoduich fiubhail uam le cabhaig,
 Mun dean mi mar dhuais do d'fhanaid,
 Le iaran fuar do chluais a ghearradh.

V.

Mhic' Cullach bith fiobhalt tairis,
 Fag a chluais 's na luaigh am faillein,
 'S bi ann an fìth 's gun fìn mi m' anail,
 'S gun dean mi mo fhìnnfir aithnicht.

VI.

Do fhìnnfir cha'n fhiach leam fharraid,
 Bheir mi stuaimèin dhuit fa mhaluidh,
 'S nam biodh m'fhiachlan trian co fallain,
 Rachainn fios 'sgun spionainn t-earnach.

VII.

Mhic' Cullach cuir frian ri d'theangaidh,
 Seol mun cuairt mun buail thu thairis,
 Dod' a fhìnnfir dhiong mi caraid,
 Ann san tìr ri linn do shean-athar.

VIII.

'S mo bha thu ann ri linn mo shean-athar,
 Feuch an inns thu d' thìr 's do shloinneadh,

'S mu tha thu dileas do Mhac'Coinnich,
Theid mi fhein le pios a d' choinneamh.

IX.

Tha mi dilcas do na h uile,
Gan cumail o chall 's o chunnart,
'S gur è m'ainm fan t-sheanachas chumannt.
Freasdail, sìth, taobh mìn is molach.

X.

Thuirt freastal rium cuir geaird air t-onair,
On tha farmad aig an dorus,
'S è gach là air fàth do dholaidh,
Bi fo' t-airm neo-chearbach ullamh.

XI.

Eirich tog do bhat' 's do chòta,
'S amhaire gu geur-bheachail còmhnard,
An àth na lafais 's as don Eorna,
'S dhibir m'aisling a's thachd mo chòmhradh.

XII.

Nam dhomh dufga' ann sa mhaidin,
'G amhrac uam o bruach mo leabach,
Chlìg mi luath 's nach d'fhuair mi 'n aisling,
'S chuir am brùadar gruaime air maigne.

XIII.

Bu mhor mo bhròn a choir an fheasgar,
An àth na smùid, gun duil ri teasairg,
'S naoi' boll' Eorna is cor ga leafach,
Dol na cheò mar dhorduich freasdal.

XIV.

'S mairg nach biodh a' ghnà fo' eagal,
 'S feudaidh mise rà' gun teagaidh,
 Cha chluian cach fgal àrda m'fheadain,
 O chaidh 'n àth na clàraibh beaga'.

XV.

'S muladach mì 'g innse m'fharrain,
 'S fios mo bhròin gun leòn e caraid,
 'S mo dha chroc, fe choir am falach,
 Mun toir luchd fuath iad uam a dh'aindeoin.

XVI.

'Struagh nach ro mì'n toll fo'n talamh,
 Na air long air cuaintibh fallain,
 Far nach cluinneadh càch mo ghearan,
 Mo chridhe trom am chòm is smal air !

XVII.

Struagh nach eil mi fad' air m'aincol,
 An Eilean o chàch, fàs gun fhearrann,
 'S dh'fhagainn *Glèarag*, deurach galach,
 'S mise 'g èisdeachd, sèitrìch mara.

XVIII.

'S cha 'n iarrainn ceòl, ach bròn mar chaithrem,
 'Sa chailleach òidhche gleadhruich math rium,
 G' eisdeachd fheadhruich mhucha mara,
 'S bhiodh an ronn ri bròn le langan.

XIX.

'S dheanainn caoi', a chaidh rim mhaireann,
 'S le mo dheoin cha'n olainn drama,

'S mo smuaintein bà air fgà Shrathnarran,
An ro' mi'n tus, 's mi òg am' leanamh.

XX.

Thoir fòraidh uamha, suas le cabhaig,
Gu ruig an *Dun*, gu cuirt *Miss Anna*,
Ceann na ceill', 's mi fein nach d-aithnich,
A dh'aindeoin fuathais, gruaim na malùidh.

XXI.

Tha i fuairc, is bu dual di'n earail,
On dream uaibhreach, uafal, aithneal,
Braigbich an *Dùin*, fan cùl ri talamh,
'S mormo ghruaim, 's nach buan dha'm fearaibh.]

XXII.

Mo chridhe fteach, mar chlach am moindich,
'S mi fo' ghruaim, 's nach buan an *Còirneal*,
'An *Dun-Mhac'glais*, tha aitreamh floghail,
'S chuir è tlachd air *Gaisg* nam moine.

XXIII.

'S mis' tha faoin's nach fhaod mi talach,
Caoineadh na tha marbh fan talamh,
'S na tha beò, tha'n dochas fallain,
'S iad a còmhnuì' dhòmfa tairis.

XXIV.

Sud mo rùn, 's mo shuil ri caraid,
Oighr' an *Dùin* mo dhurachd mhath dha,
'S buan a chòir, 's tha'n òige ma' ris,
'S thug è 'n dualchais uath 's gur math leam.

XXV.

Bu dual da fèin bhi tèoma gramail,
 Caomh ri tuath, 's ri uaislean fearail,
 A' g'ol air fion, bu mhiann le shean-athair,
 Ann an *Dùin* nam fìuran glana.

XXVI.

Buithinn mo rùin, o *Dhuin* nan gallan,
 Struth na h uaisl' mun gruaidhibh meallach,
 Buithinn gun sgà, gu bràth nach fannaich,
 Len lanna geur fo'n sgè bhric bhallaich.

XXVII.

'Nam dol a mach le feachd gu comhstri,
 A *Dùin Mac'glais*, le gaisgich shonruicht',
 Am muirn san tlachd, fo' bhrat nan *Toiseach*,
Braighich ghaist, san *Cat* ri mor-chrann.

XXIII.

Ga mor mo bhròn, thoir dhòmhs' am botal,
 'S air Oighre 'n *Dùin*, cha chunnt mi collas,
 A fhlainge mun cuairt, suas an copan,
 'S *Braighich* nan steud, 's treun na gaisgich.

RANN air Tìom.

Ach gun reò' * Loch-nis le fuachd,
 Sam bi'n cuan na thalamh treabh.
 Ann Tìom a chaidh seachad uainn,
 'S dualach dha nach d' thig è 'n fo.

Ge air bith mar chleachdas finne an Tìom.
 Cha d'thig uair dheth ris air ais,
 Tha e ruith 's cha ghabh è èis,
 Mar ghrein 's na speuruibh fiubhal brais.

Ged' dheanadh finn uàill afainn fhèin,
 Mar mhealladh finn an Tìom air falbh,
 Thig uair eile a mheallar finn,
 Ge d' tha Tìom a' fuireach balbh ;

* Lochness, and the river flowing thence into the sea, never freeze, even in the coldest days of winter; both loch and river emit vapours.

Mas a codal dhuinn na duifg,
 Aigheir na fugaradh na ceòl,
 Cha chum fud air ais an Tiom,
 'S cha d'thig air bonn fgiòs na leòn ;

Ga mor leat òig-fhir do neart,
 Cumaidh Tiòm riut gleachd gu bràth,
 Gaisgeach treun nach cumadh feachd,
 Fosglaidh è an geat' don bhèis.

Gaisgeach a bheir buaigh gu lèir,
 Air a chruinne chè air fad.
 'S è gun fhocal as a cheann,
 Ruith na dheann 's cha dean è stad.

Gaisgeach gu brath nach gabh fgiòs,
 'S gheibh è air mìltean buaidh,
 A's bheir e gach nì gu crìoch,
 Sa chaoi cha strìochd è do'n t-fhluaigh.

Bheir e gu dòras a bhàis,
 Gach neach a bha na bhitheas ann,
 Se is fine chunnacas riamb,
 'S cha'n 'eil goiftein liath 'na cheann ;

Cha d'fhailnich fealladh a fhùil,
 Tha e 'n neart fan lùs sam feum,

Amharc air cha 'n fhaod an aois,
Se is fine nan aois fein.

Slionar neach a tha gach là,
A' fanaid air le tàir gun mhios,
Sa cheart co cinnteach fa tha 'm bàs ;
Ni e ni nach fhearr mar meas.

Fuilgidh e beum, 's cha chian e guth,
Is cha chluinne puth as a bheul,
Cha d'thoir e tair do neach sam bith,
'S e neo-chiontach a' ruigh na rèis.

Aillteach an duine cha'n fhiu,
Is gnùis na h oige mar am fear,
Sa dh'aindeoin tlachd ga'm bheil air nì,
Cuiridh Tiom doibh as gu'lèir.

Ceart mar tha'n Tiom a' dol uainn,
Theid sinne co luath o Thìom.
'S 'nuair a shealladh finn air ais,
Chi finn e fad' os-àr-cinn.

Cha'n 'eil ball do'n olruinne che,
Ann 's nach eil e fein gu tiugh,
An Tiom a bh'againn an dè,
'S fhad' as è uainn fein an diugh.

Uime fin glacaidh cèil,
 Seallaibh romhaibh fein 'an an,
 Agus fuafglaibh an Tìom,
 Co fae' fa tha Tìom aan.

COMHAIRL ARÀIDH.

COMHAIRL bheirinn duit a dhuine,
 Thu bhi buileach mu do sheanachas,
 'S do theanga' a chuir fo' gheafan.
 Air eagal 's gu 'm bi i cearbach;
 Ge bi leis am b'àill a chlin',
 A cumail gu dhà gun spot,
 Cumadh e uaigheas ris fhèin,
 Mun eirich dha beag-an-toirt :

Air smuainnibh do chridhe, cuir smachd,
 Mun faigh do choimhearsnach beachd,

Mun can e na chridhe steach,
 Gur amadan thu gach achd.
 Mo bheir thu do shaorfainn gu lèir
 Do d' choimhearfnach fèin do ghnà,
 'S lughaid do mhios air a chùl,
 A mheud fa thug thu do d' rùin da,

Ma dhinnis thu feanachas gun mhath,
 'S gun leaduich è le droch bhreith,
 Nan cumadh tu toftach do bheul,
 Dh'fheadadh tu fhein a chleth.
 'S minig a chuala mi tric,
 Mu amadan na mi-thoirt,
 Gum biodh è an còmhnuidh glic,
 Na'm biodh é 'n comhnuidh na thoft.

ORAN do na bhàs.

I.

SMATRIG nach bitheadh fo' chùram,
 Fhad's tha tiom agus uin againn da,
 Agus aimfeir na h òige,
 Mun d'thig mulad no bròn air ar fga,
 Gum bheil codal a pheacaidh,
 Gar cumail a lea-taobh air gràs,
 'S ge d' tha finn co uaibhreach,
 Cha'n 'eil mionaid no uair na ar laimh.

II.

Faodaidh Sinne bhi cinnteach,
 'S co tric fa chaidh iunse dhuinn mar tha.
 Gum feumar leinn làbadh,
 'Nuair theid roghann thoirt duinn o na Bhàs.

'S ge d' a tha finn gun churam,
 Gur fheudar dhuinn cunntas thoirt dà,
 'S mo gheibhear finn èatrom,
 'S mor ar mulad 's nach fheadar leinn tamh.

III.

Ach fe barail an t-fhaoghail,
 Gum faod iad dheth fhaotainn ni's fèarr ;
 Agus barail na h òige,
 Gum bheil tiom an gu leoir, agus dàil,
 Gè b'è fheallas fan t Sheapal,
 Gheibh è uaigh ann a fhreagaras dhà,
 'S cha'n 'eil fios co is cinntich,
 An neach a tha tinn na tha slan.

IV.

Ach na bio'maid co feaghach,
 Agus feoltainn nar diaigh ri càch,
 A liughad aon a chaidh romhainn,
 A thoirt cunntais nan gnomhaichean da,
 Na h uile linn a chaidh feachad,
 Chaidh 'n ioman a 's teach leis a Bhàs,
 'S faodai' finne bhi cinnteach,
 Nach dh'fhag è finn fheìn ann ach-gearr.

V.

Bi air do gheard 's thoir an aire,
 Nach cuir t-aineolas mail' air do chail,
 'S na bi faoilfinn le doille,
 Nach iomair thu coinneamh thoirt dà,

Ge d' racha' tu ge t-fholach,
 Gu iochdar an talamh gun dàil,
 Cha d'theid thu as a fhraodharc,
 Ge d' a bheireadh tu oirp' na dhà.

VI.

Thoir an aire is bi feòlta,
 'S na mealladh do chleòc thu gu bràth,
 Bha na maighdeanan gòrach,
 Ann am barail co mor fa bha càch,
 Cha'n aithnigh' air am bruithinn,
 Co aca do'n dithis a b'fhearr,
 'S 'nuair a thainig fear na bainnse,
 Cha robh ola nan lampachan do.

VII.

Na maighdeanan feaghach,
 Nach ro' cinute mu taghadh ach gearr,
 'S iad a feitheamh fo' churam,
 San cuid lampachan duinnse 's iad làn,
 'S 'nuair a bhual e san doras,
 Bha iad ullamh gu folas thoirt dà,
 Sa chuid nach robh glic dhiu,
 Chà'n fhaodadh iad teachd air a sgà ;

VIII.

'S ionann fud's mar a dh'èireas.
 Ma theid thu air chèili gun bhat,
 Lan mulad is èislean,
 Agus t-ionracas fhein ort mar bhrat,

'Nuair a thig ort an gèamhradh,
 Ni 'n reotha do chràmpa' fan sneachd,
 'S 'nuair a theid thu fan lèine,
 Cha d'thig aithbh na grèin' ort a sleach.

IX.

Ge d' ro còlas an fhacail,
 Agus còmhraidh ro bhlat' ann ad cheann,
 Cha dean è dhuit taice,
 Mar bi ol' agad taifgt' ann ad làmp,
 'Nuair thig deachainn a bhàis ort,
 'S tu gun toradh, gun bhlà' ort ach gann,
 'S ma gheibhear gun ghràs thu,
 Cha 'n 'eil neach a ni cairdeas dhiut ann.

X.

Uime sin dean do dhicheall,
 Gus am faigh thu do shìth dheanadh trà,
 Fhad's tha gealladh air tròcair,
 Ann an talamh nam beò's tu 'ad'shlaint,
 On thainig am feafgar,
 Sa ghrein cha dean feafamh na tamh,
 'S mo theid i ort fotha.
 Cha leir dhuit do ghnothach ach gèarr.

ORAN don LUING.

*Air fonn, Tha mo run, le deagh iùl,
Do luchd giulan nām breachdan,*

LUINNEAG.

*'S beag mo shunt ris an liunn,
Moran bùirn 's beagan bracha'
Bannsa leam caismeachd mo rùin,
Air cuan ùghborm le capul.*

GE d' a tha mi'n diugh gun spèis,
'S mi'n Duneadainn gun taice,
Stric a bha mi measg nan feoid,
Cluich' an òr air na cairtean.
'S beag mo shunt, &c. &c.

Bha mi uair bha m' chàrdean ann,
 Dh'fhalbh an t-àm is chaidh è scachadh,
 Sa nis cha'n fhaic iad mi san ròd,
 On tha mo phòca' ri acain.

III.

Ge d' a tha mi ann fan àm,
 Air ma chrampa' le astair,
 'S minic thug mi greisean gàrbh,
 Air an fhàirge ga masgadh.

IV.

Greis le beachd a deanadh ùl,
 'S greis cuir fhuil ann am pasga',
 Greis air iomairt, 's greis air stiuir,
 'S greis air chul nam buill-acuinn.

V.

Se mo ruin na fearadh gleuft',
 'S iad nach tràigeadh 'an caitean,
 Chluinntè langan nam fear òg,
 'S iad nach deonaiche gealtachd.

VI.

Tha'n cridheachan farfuing mòr,
 Stric a dh'òl iad na bh'achda,
 Damhsa is Inghinnen a's ceòl,
 'Nuair bu choir dol gu 'n leapaidh.

VII.

Bi'dh iad gu fuireachar geur,
 Nam don ghrein dol a chodal,

Ceileireach, luianeagach rèidh,
 'Nam dhi èiridh fa mhaidin.

VIII.

Si mo ruin an capal grènn,
 Rachadh lèinn ann san aistair,
 'S taobh an fhuaithis os-a-cinn,
 'S muir ri sìom taobh a'n fhàsgadh.

IX.

Greis a bhiodh i fada fhios,
 Ann an ìochdair nach fhaicht' i,
 'S greis a bhiodh i 'n aird nam fri,
 'S i cuir dhì air a leataobh.

X.

Si nach pilleadh gun chian-fà',
 'S i neo-sgàthach gu frachda',
 A gearradh thoinn, le geur roinn,
 'S cudthrom gaoith air na slatan.

XI.

'Nuair a chuir i air a dòigh,
 Sa cuid feoil ris na slatan,
 Chuir' a mach an t-eadach fgeoid,
 Sud a fròin ris an as-caoin.

XII.

Bhiodh i turrapan gun tàmh,
 'S chluinnte g'ànaich fo'n t-shachd i,
 'S bhiodh gach glun dhi dol fìllt',
 'S chluinnte bi'd aig gach aifinn.

XIII.

Chite mùir na tonnan àrd,
 'S chluinnt' i gàirich gu farfuing,
 'S bheireadh ronn ard nan fteall,
 Buille thròm ann na h achlais.

XIV.

Ann an ascaoineachd è chuain,
 'S ann am fuathas na fraise,
 Thugaidh faicail air a ghaoth,
 Fheara' gaoil cumaidh rag è.

XV.

Chluinnte farum aig an fhaig',
 Molach garbh ann an ath-sith,
 Beacach, rangach, torrach, fearbh,
 'Strannach, anabharach, brais i.

XVI.

Buill bu treis don chorraich ùr,
 Croinn don ghiubhfaich bu daite,
 Eididh cheanb' nach biodh meanbh,
 'S chite geala-dhearg a bhrataich.

XVII.

A diaigh cogaidh thig an t-sìth,
 San diaigh bìadh thig an t-ocras,
 An diaigh na maidin thig an òidhch',
 San diaigh òighre thig aithibh.

AOIRE do dh' Alastar Mac' antoifich. Ann an Cantra'dun air son e bhi na dbroch olach.

*Air sonn, Fail illirinn o h u,
'S na h uil ou ro i,*

I.

ALASTAR mhor Mhic' antoifich,
Cha d'theid do chomhradh air chùl,
Se dh'fhag duilich fan àm mi,
Thu bhi'n *Cantra'* n *Dun*,
Am an ionad nan uaislean,
Air nach cualas mi-chliù',
'S chuir a chuibhle car tuathal,
'S tha annthlachd 'an uachdair cùis.

II.

Ga mor leat do bheirteas,
 Cha toir thu leat è fo'n ùir,
 'S beag a dh'aithniche tu * lea-chrun,
 A chuir a leafacha' cùis,
 Ge do chaidh mi chuir fáilt' ort,
 Cha robh do chàirdeas ach mucht',
 'S beag an t-ioghna fud leinne,
 'S gur tu is gionaich nan cù.

III.

Cha'n 'eil luch ann an Daltlaich,
 Nach d'theid do Channtra 'n Dun,
 'S gheibh iad pailteas gun taing dhuit,
 O n tha thu gann ri luchd ciuil,
 'S ge d' a chuir thu air spartan,
 Air fìor bhraigh † Eis nan smuid,
 Cha'n 'eil Fìli na Bard,
 Bheir fios gu brath thu gu ùir.

* When the Author was going about taking in subscriptions, coming to Cantry Down about dinner-time, he thought that he would not be allowed to go away hungry; but he soon found it otherwise: for when Mr M'Intosh came to the door, he not only denied him his subscription, but desired him to go away from his house.

† A cascade, called Fall of Fires, where all the waters on the west side of Stratherrick meet together, and, running through a narrow passage, between rocks, from a considerable height, form a cascade, the waters of which, by the vast height from which they fall, emit a continual smoke. This natural phenomenon is so very remarkable, that people from all parts of Britain come to view it.

IV.

Ach on a tha thu' ad' phicear,
 'S gun robh thu miòthur don *Èbàrd*,
 Cha'n 'eil + *ceolraib* 'm *Parnafas*,
 Nach bi bagradh do chàll,
 'S mo gheibh *Nuptune* air faing' thu,
 Ni e garbh i le stàirn,
 Is cuiridh *Vulcan* na theine,
 Cop-gheal deireadh gach steall.

IV.

Ach na biodh tu air t-fhàgail,
 Am braigh *Lochabar* nam beann,
 Fo' bhinn do luchd mi-run,
 Cha bhiodh tìom dhuit ach gann,
 Cuid a dh'iarraidh do shliobadh,
 Cuid do sgrìobadh le àing,
 'S do dheanadh mìn mar an cathadh,
 Le dìon chaitheamh nan lànn.

V.

Bu bheag an diubhail ged' fhaicinn,
 Thu dìreadh a mach ri gleann,
 'S balg a cheaird, le chuid acfuinn,
 Na phoca faic ort gu teann,
 Srann do chleibh a toirt farum,
 Ga'm freagra' mac'talla charn,
 Sgùm ruagh mu do ghoilleas,
 'S do dheireadh a gearradh bhram.

VI.

Struagh nach fhaicinn air fèill thu,
 'S na ceudan ann air do thòir,
 'S gu'n racha d' ruigh tre na † flatan,
 'S gun cailleadh tu'n craicionn beò,
 'S do dhruim a shuathadh le sgait,
 Ach gun cuireadh é sgairt 'a d' t-fheoit,
 'S gun racha' na th'umad don' chat,
 Le gaoir a mach air do shròin.

VII.

Ge d' bu bhàs duit mar chriostaidh,
 Cha b ionan 's mar dh'iarruinn duit,
 Ach eadar eachaibh do stiolladh,
 As bhiodh farum aig triall do chuirp,
 Do cheithreamh mionaich a spionadh,
 Is minic a lìon le glut,
 'S do cheann a spadadh do d' ghuailibh,
 Mar chluais do chuilean na muic.

VIII.

Ach nam faighinn mo roghainn,
 Dhuit a thaghainn droch àm,
 Agus miltean cuir beachd,
 Air olc a pheacaidh air crànn,

† A custom formerly among the Romans for punishing offenders, called runing them through the rods. It was done thus: They made two files of 285 men each, facing one another, each with a rod in his hand, with a small interval between them for the offender to run in, every one laying on as he passed along.

Bhi gad' fhaicinn air spìocaid,
 'S do theangadh chiotach gun chàinnt,
 Sgornan farfuing na faoille,
 Dlù ri tòinneadh nam bàll.

IX.

Smairg a shaothraich as t-òig' ort,
 A fgamhain òlaich gun mheas,
 'S diombach mise do d' chàirdean,
 Nach d'rinn do charadh ni's meas
 O nach d'thug iad na sùilean,
 A ceann ùmaidh gun iochd,
 Struagh nach d'rinn iad do bhàthadh,
 Am mèn do mhathair gun fhios.

X.

Ceann glogach is farfuing,
 Air amhaich fhada'n eich ùisg,
 Ofcionn collainn a mhadaidh,
 Soic fhada na mùic,
 Sanntach, goileamach, mìothur,
 Teanga' mhìn fam bheil ruichd,
 Cridhe cealgach gun chùram,
 Tric lium agus leat.

XI.

Reotha a's cranntachd gad' bhualadh,
 'S onfhadh cuain duit gach là,
 Ach gum fas thu co uamhorr',
 'S nach fuiling sluagh thu gu bràth ;

'S gu'm bi do chairdean am fuath 's tu,
 'S gun dean iad t-fhuadach on sgà,
 'S nach fhaigh thu furtachd san t-saoghal,
 Mar d'thig an t-aog ann ad dhàil.

XII.

Alastair chonnaich chraosaich,
 Air nach taobhaich an dealt',
 Cha bhithinfe toilicht',
 Ge d' thilgte 'n coir thu nan glaichd,
 'S ge d' a chuireadh an Donas,
 An toll tor' thu le sgailc,
 O nach rachadh do phronnadh,
 Mar chraoibh chonnaidh le bat'.

XIII.

Struagh nach fhaicinn air sgeir thu,
 Agus feilein 'ad' chluais,
 Agus luch ann 'ad' t' achlais,
 A' cuir a h-athchuinge suas,
 Gun cuireadh iad clach.
 Ann do chraois farfuing gun bhuaigh,
 'S gun d'thigeadh an fheannaig,
 Gu barr na teanga' thoirt uait.

XIV.

Bu bheag bu mhiste do dhùthaich,
 Ge d' a shiubhhla' tu as,
 Agus imeachd air fairge,
 Air tuinn gharbh nan steall brais,

Air long gun iomairt gun daoine,
 Gun ftiuir, gun eadach, gun flat,
 Chor 's nach fhaiçte gu bràth diot,
 Ach do thàchran air ais.

XV.

Ach nam faicinn thu marcachd,
 Air seann chapal 's i lòm,
 Gun frian, gun diolaid, gun * chas ròp',
 'S i dol a Shasgan 'na fteall,
 'S a'n † èill-bhuinn ann na cafan,
 A cuir a h aigne air fòn.
 Gu dhol mìle le breunan,
 Sios fo' èiridh nan tònn.

XVI.

Slionar neach a bhiodh èibhinn,
 Na'm b'è 's gun èireadh fud dhuit,
 Gun togadh na ‡ sìthchean,
 As an tìr thu nan uchd ;
 Cuid ge d' fgathadh le dùrachd,
 'S cuid ge d' fgiurfadh le cuip.
 'S do thilgeil 'an Eirinn
 Air chùl greine am bun cnuic.

* Stirrups made of hair, which the ancient Caledonians used when riding.

† The fairies,—imaginary beings.

‡ Just as if a person put his feet on a hot coal at the fire-side, he would jump and dance as long as his sole kept the heat.

XVII.

Sgrios an t-sneachda roimh aithibh,

Air do chrataich gach lò,

Ach gu'm fas thu ad' fgallpan,

'S gum fal am falt diot is tu beò,

'S gaoth an iar an droch fhasga',

Dhol eadair do chnaicinn 's t-fheoil,

Ach gun cuir thu punt *Tombaca*,

Na smuid a mach air do thoia.

†

②

*COMHAIRLE do ghill' òg air dhaa bhith gle ghor-
rach, agus a toir moran toirt do na Caileagan,
agus le sin fhuair e ainm a bhi na Dhròbhar.*

Air fonn, Cabar Feigh.

I.

ACH a nise o'n a thèig finn,
Le chèile bhi tairiseach,
Bheirinn comhairl' fheumail,
Dhuit fhein an fan dealachadh ;
Na toir do ruin gun rèasant,
Do thè dheth na Caileagan,
Oir 's duilich leam gun d'èist mi,
Droch sgeulachd air fearaigìn ;

Na bi co tric, a' dol na meafg,
 Mar chraobh gun mheas, na caileagan,
 Ge d' fhaoileadh tus, gun ro iad dhuit,
 Co mìn ad t uchd ri bainne dhuit,
 Nam fuidh fteach, le aoibhneas ait,
 Ri cuir mun feach nan dramachan,
 Bi'dh cuir nan cinn a' g èiridh,
 'S gach tè dhiu ri fanaid ort.

II.

Tha na gillea n òga,
 Nan dochas co amaideach,
 'S iad le'm barail ghorrach,
 'An tòir air na caileagan,
 Ach fhad fa bhios an fuailean,
 Co duinnte, cha n aithnich iad,
 'S cha 'n fhaic iad § Gloc-air-garadh,
 Ged' tharladh i maille ris,
 A chaoidh cha'n fhaic è,
 Iad co ceart, mar gabh è beachd le ghloineachan,
 'S mus e 's gun dearc è, mo 's faifg,
 Gun d'thig a ghart, san t-eanach dheth,
 Mar bheathach bochd, a bhios gun toirt,
 'Nuair theid a ghoirt a's t-earrach ann,

§ A clamorous vain woman, whose custom was, when she saw any strangers passing by, to get up on some eminence, and call the hens from the corn, or cry to the herd to be careful, for no other reason than that she might be taken notice of

'S ceart ionann 's mar ni ghòrruich,
Air dròbhar nan caileagan.

III.

Ge b'è chuireas dùil ionnt',
An dùrachd cha'n aithnich è,
Ge d' dheanadh i do phoga',
'S ge d' òladh i drama leat,
'S ge d' ghealladh i le dòchas,
Gum pòsadh i 'nearar thu,
'Nuair thionnta' tu do chùl-thaobh,
Bi'dh 'n sùilean gan camadh riut ;
Mar fud their ife, ge d' tu 's glic',
Gun deanainn tric, nach aithnè dhuit,
'S ga mor do bheachd, cha rachainn leat,
Mar biodh do bheartas màile riut,
'S mar bhio' dhomh 'n leisg, a bhi am leis,
Cun deanainn reichd a's ceànnachd ort,
'S 'nuair bhios tu falamh chùinneadh,
Gum feuch mi cùl-thaobh bhaile dhuit.

IV.

'S ge b'è ghabhas fàth orr',
Gu brath bi'dh air athrachas,
S mo dh'fheuchas i dha càirdeis,
Cha'n fheairde mo bharail dhi,
'S mo theid è mo is dàna,
Gun sàr i le fheaman è,

'S mo gheibh i è fa ghàradh,
 Cha tàr è dhol thairis air,
 Bi'dh è co glic, ri duin' air mhiig,
 'S bi'dh cach ga mheas mar amadan,
 'Nuair bhios è glachdt', mar ian 'an snap,
 'S nach tar è chas a tharraing as,
 Sa chaoi' le tlachd, cha'n fhaigh é las,
 Mar bris è 'n acfuinn theannachaidh,
 'S mo 's é 's nach cuir è 'm brèid orr',
 'S ain-èibheinn ri mhaireann da.

*ORAN do Mhac'Leoid na b Earadh air bhi dha
tighinn dachaidh as na d-Innean a'n Ear.*

*Air fonn, Tha'n oidche nochd gle aonranach,
'S tha'n gèamhradh fada fuar.*

I.

GUR mis' a tha gu fastalach,
O fhuair mi dhachaidh 'n fgeul',
Mac'Leoid a thighinn do Lunnain,
'S gur mor air urras fhèin,
Gu cliù'ar, trù'ar, onaireach,
Lan fonas ann 's gach ceum,
'S tha fios aig *Hyder Ally*,
Nach 'eùl mis' a' aithris bhreug.

II.

Gur lionar ògan Urramach,
 Cruaidh curannta', deas treun,
 A bha fo' bhròn 's iad muladach,
 'Nuair chual' iad uile 'n fgeul',
 'Nam feoladh o *Cbalcuta* dhuit,
 Bu lionar guth a'd' dhèigh,
 A' guidh ruigheachd sàbhailt,
 Do Mac'Leoid gu àite fhèin.

III.

Cha tar mi chuir 'an rannuibh,
 Na tha cheanaltas a'd' choir,
 Gur buaghail, fuairce tairis thu,
 'S tha eathrannachd a' d' t fheoil',
 Do ghluocas tha fìnn fìosarach,
 'S gum bheil do ghibhtean mor,
 Sa 'n àm dol fìos roimh theine dhuit,
 Cha bhiodh tu 'n deireadh fìoigh.

IV.

Bu mhiosail thu 's na h Innseachaibh,
 'Ad' cheannard dileas fluaigh,
 Stric a chuir thu sgaoileadh,
 Ann an luchd nan aodann duairc',
 Bhiodh cunntas tana 'n Innseanaich,
 'S bu ghile 'm bian nan gual,
 'S bu tric iad air droch càramh,
 Mar bha *Pharaodh* fa mhuir ruaigh.

V.

Buaigh làrach do'n t-sar *Ghèirneal*,
 Sud a dheoinichein da fèin,
 'S tric a rinn è 'n ioman,
 Le chuid gillea air an diaigh,
 Bu lionar corp gun chlaigionn,
 Agus spadag air an fheur,
 'S gur fhada chluinntè caonnag,
 An aon fgaioleadh nan dubh-bhèist,

VI.

Se'n *Reisemeid* neo-cfleineach,
 Do'm b' èididh fèile cnaich,
 A bh'aig Mac'Leoid na h Earadh,
 Air nach biodh am freanas fuar,
 Fir sgainteil, neartmhoir, sàr-bhuilleach,
 Nam dol 'an gàbhadh cruaidh;
 'S chaidh cliu gu bord na *Pàrlamaid*,
 Air gàidheil an taobh tuath.

VII.

'Nuair chualas fgeula dh'chaidh ort,
 Bha d' chàirdean ait gu lèir,
 Siol Leoid a' g'òl mar ghabhadh iad,
 'S tein' aigheir ris na flèibh,
 Bu lionar cnoe na lasaruich,
 'Nuair fhuaradh dachaidh 'n fgeul',
 Thu thighinn gu tir le fallaineachd,
 A's cunnart mara ad dhèigh.

VIII.

Bha freasdal *Dbia* mun cuart duit,
 Ge do bhuachailleachd 's gach àm,
 'S ge d' thoirt th'air gharbh-chuantaibh.
 Air foitheach luath nan crann,
 Tre mhuir ghorm fhleachduich bhuaireasaich,
 'S ard-chnocach cuain gun cheann,
 Garbh-thonnach steallach uaimhreach,
 'S mor uabhafach an gleann.

IX.

Sìol *Tormaid* tha iad lionar,
 'S gur neo-mhio-thlachd'ar am pòr,
 'S bhiodh folas air an gnìomh,
 Nan rachadh mi-thlachd air *Mac' Leoid*,
 'Nam toirt a mach na bratuich,
 Cha bhiodh gealtachd air na feoid,
 'S bhiodh lanna geura sgaiteach orr',
 'Gu gearradh chas a's dhòrn.

X.

'Nam gleusadh do *Phìob* fheadanaich,
 'N *Dun-bbeagain* mar bu chòir,
 Chluainnte fuaim mac'talla,
 Rì toirt farum do na meòir,
 Bhìodh fion aig t uaislean curamach,
 Ga stiuradh mu do bhord,
 'S bhiodh Baird ri dannachd dhuchafach,]
 Air fùghantais *Mhic' Leoid*.

XI.

Slionar gill' is maighdeann,

Tha ge d' t' fhoighneachd 'an *fiol Leoid*,
Duin' a's bean tha aoibhneach,

'S gu'm bheil Mac' t òighre beò,
Mar gheug gun diu cha ghabhair è,

Ge d' tha è fhathast òg,
'S gur dileas da le dai'neachas,
No fir don' loinn an croc.

XII.

Tormaid òg mo rùin da,

Bhi mar chrùn do chinne fèin,
'An àite 'n fhir nach duraigeadh,

A chul a chuir re feum,
Gha tar mi fein 's cha'n urrainn mi,

A chliu chuir uile 'an ceil,
'S è dh'fhag mo chuimhne dochiollach,
Gur luaighe deoch na fgeul.



*ORAN do'n Trubbais fbarsuing a chionn agus gu-
chum i mi db'eisidh buainichen, agus gun thrèig na
Caileagan mi air a sga a thaobh as sgun d'fhuair
i moran do dbroch ainm.*

Air fonn, Brigis Mhic'Ruaraidh.

LUINNEAG.

*Sguiridh mi mbire oir fuath leam è,
On a tha mi do db'uireasbhui' buainichen,
Rinn na gruagaichean uile, mo threighnan on uraidh,
'S cha bhi mi tuilleadh gam buachaileachd.*

I.

*SE 'n sgeul' tha sa bhaileis ;
Is fheudar dhomh aithris,*

'S gum b'fheairde mi caraid gum fhuarachia' ;
 Gur mis th'air mo sgaradh,
 O thug iad uam *Anna*,
 'S nach fhaigh mi caileag a bhuaineas dhomh,
Sguiridh mi mbire, &c. &c.

II.

Gur mis' th'air mo chràmpadh,
 O mheadhon an t-sàmhraidh,
 'S mo choimhearfnaich 's gann doibh gun cual iad è,
 Tha na caileagan gann domh,
 Ge d' tha mi am bhantraich,
 'S cha'n fhaigh mi fan am dhiu na bhuaineas
 dhomh.

III.

Gur mis' th' air mo laoghadh,
 O thainig am foghar,
 'S gu 'm bheil mi-fhoighidinn fuaighte rium ;
 Ciod an sta dhomh bhi gearan,
 Ge d' tha mi dhiu falamh,
 'S nach fhaigh mi caileag a bhuaineas domh.

IV.

On a tha mi dhiu falamh,
 'S nach bi iad rium tairis,
 Thoir fios gu mo leannan mar cual i è ;
 I ghleibhè fear eile,
 O n' dhibir mo theine,
 'S cuir fhec ann na h-adhairc mum fuaruich i'

V.

Mo fhuaintibh gu lèir,

Tha mar ghathadh na grèine,
Mun feach air a chèile gun fhuaradh orr' ;

Do'm leabaidh 'nuair thèid mi,
Ni'n codal mo thrèigfinn,
'S 'nuair thig e bi'dh fèil aig na bruadaran.

VI.

'S mis tha fo' chùram,
O chuir iad an cùl rium,
Gun fhios nach e'n Triufar a dh'fhuadaich iad ;
Tha i brist ann fua glùinean,
Air a caramh le clùdan,

'S cha shaoileadh tu rùin gum biodh gluasad innt.

VII.

Ge d' a tha mi co faig orr',
Cha do ghabh mi far bheachd orr',
'S mo tha i mi-chleachdach cha chuala mi ;
Cha 'n 'eil fios domh co as di,
Oir fhuair mi i 'n *Sasgan*,
Mar dalta do bhrigis mhic'Ruaraidh i.

VIII.

B' fhearr leam na na h urrad,
Gum fagainn i'n *Lunnain*,
Mun d'thug mi air thuras, gu tuath leam i,
Ge d' tha i co molach,
'S gum b'fheaird mi i umam,
Gun chum i mi db'ubraibhui' bhvanaichean,

IX.

Ga iomadh ceum fiubhlach,
 A rinn mi san *trusar*,
 O chuir mi air thus i mum chruachanan :
 Cha d'fhuair i mi-chliu,
 Ann am baile nan duthaich,
 Gus an d'thainig mi taobh-fo dhruim uachdair le.

X.

Ach na bithinnfe cinnteach,
 Gu'm biodh i ri mi-sta',
 Gu geallanfa dhi nach biodh buannachd ann :
 Cha'n 'eil Eildeir san talamh,
 Nach rachadh na caramh.

'S bu chinnteach nach dealuiche Ruaraidh ria ;

XI.

Ga b'e dhinnis mar thà dhi,
 Gun robh iad ga càineadh,
 Cha'n 'eil i na slàinte o chual i è ;
 Shrachd i le tàmailt,
 'S tha toll ann fa mhàs orr',
 .S cha'n fhuirich i slàn ge d'a dh'fhuaighte i.

XII.

Ach a' nis on a shin i,
 Cha'n fhan i san tìr fo,
 On tha i fo' mi-chliu, aig gruagaichan,
 'S theid i air Siubhal,
 A mach ris a bhruthach,
 'Nuair ni mi dhi luthaige tuarasdail,

XIII.

On a ghabh i'n ra'-treuta,
 'S gun d'rinn i mo thrèigfin,
 Bithidh mise le'm fhèile, gu h-uafalach;
 Cha'n 'eil caileag fan àite,
 Nach bi ga'm fhior thàladh,
 Ge d' tha iad an tra-fa co fhuarach orm.

XIV.

Theid i *Lunnain* mun tamh i,
 Ma bhios i na slàinte,
 'Nuair bheir mi dhi pàigh na turasdal;
 Slan iomradh gu bràth dhi,
 Ge d' tha i, ga'm fhaghail,
 Sann aice tha nàduir nach b'fhuathach leam.

*ORAN do ghillean agus Nigheanan a bha Gleachdadh
a bhi tional cuideachd air la an Sabaid ; agus
a bha cuir ri fearas-ckuideachd, mi-araidh.*

*Air fonn, Tha mi fhein 's mo chuideachd,
Gabhail moran eagal.*

LUINNEAG.

*'S mise th'air mo threachla',
Leis na tha mi faicinn,
A mbeud sa tha dbroch cleachdadh,
Aig no gillean againn,
Minister no Eildeir,
Cha chuir iad snachd orr',
'S maighdeannan gun naire,
Bbi fas co pailt' duinn'.*

I.

CLUALAS 's na h-uir' àite,
Mun chuideachd laoghach,

Bha oidhche na fabaid,
 A cuir ri treoghais,
 Bha Tomas Mac'an-tosaich ann,
 'S e na ghaodhar,
 Agus gille 'n Eildeir,
 'S be fhein am baoghair.

II.

Bha triuir as a phàirc ann,
 'S bha dha dhiu firionn,
 'S bha banarach bhò ann,
 'An aite gille ;
 'S nam faighinn fear ceairde,
 Bhiodh co innealt,
 Sa chuireadh cearcail màis uimpe,
 Phàidhe finn è.

III.

Bha Tormaid nam bròg ann,
 Gun dad a mheas dha,
 'S cha'n fhèaird e ri bheò,
 Bhi fa chomhradh ghliogach ;
 Cha do mheas e mar fga,
 'N ceathramh aithn' a bhriseadh,
 'S thig la bhios inntin,
 A' g'innse fud da.

IV.

Air leam gur mor a nàire,
 Do dh'athair cloinne,

Bhí oidhche na sàbaid,
 Co ard an doille,
 'S gum fagadh è phàistean,
 Am bun an teine ;
 'Nuair bu choir dha'n àrach,
 'An ràidean eile.

V.

Bha Uilleam Mac'phàill ann,
 'S Mairiad ghreannach,
 'S chaill i 'm beagan nàire,
 Nach d'rinn i cheannach,
 'S mo tha bheag an lathair dhi,
 'S math ma bharail,
 Nach fhiosarach cach,
 Ciod an taobh a ghabh i.

VI.

Oidhche na sàbaid,
 'An tigh ghobhainn ;
 Ge d' bhiodh aige càraid,
 Gun racha' 'm bleothann,
 Bha caileagan làmh ris,
 'S bha iad foghant,
 'S ga b'è ghabhadh fath orra,
 B'fheaird è cobhair.

VII.

Na cailean dubha ciar,
 'S don' an triall bha aca,

Nach do smuainich riamh,
 Gun deach iarriu' am baisteadh;
 Ce b'e bhios an lathair,
 Sa phairti fhaicinn,
 Theid iad sa phoit aoil,
 'N d'theid a ghaoth tre 'n craicinn.

VIII.

'S beag orm beistein,
 A bhios neo-bhanail.
 Bi'dh iad nan 'neisgein,
 'S cha'n fhaigh iad leannan,
 'Nuair chailles iad an t-uachdar,
 Theid iad an tainead,
 'S gur lughaid am pris è,
 Ge b'è ni 'n ceànnach.

IX.

'S fada o chuala sibh,
 Mar fhean fhocal,
 An car a bhios san t-sheana mhaide,
 'S e air feachda,
 Nach toir cumhachd dhaoine,
 Le faothair as e,
 'S 'nuair theid buille an tuaidh ann,
 Gur suarach achd'e.

X.

Nam b'e 's gun èireadh dhomh,
 Fiodh a cheannach,

Thaobhainn dhomh fèin,
 Do'n chuid a b'fhallain;
 Ged' a robh e caol,
 Bi'dh e daor ri ghearradh,
 'S ionan fud 's mar dh'èireas,
 Do dh'fhèil nan caileag.

XI.

Tha fios agaibh fhèin,
 Ciod e 's ciall do'n aitim,
 An fheoil a bhios 'na blionaich,
 Cha'n fhaigh i marfant,
 Cha cheannuich duin' uafal i,
 Gu toint dachaidh,
 Gheibh Mac'Rath dha fhein i,
 'S be'm beud e thachairt.

XII.

An te gam bi stòras,
 Ni fleoir a's earras,
 Gheibh i fear ri' phòsfadh,
 A dheoin na dh'aindeoin,
 'S mo bhìtheas an dan doibh,
 Gum fas iad falamh,
 Caillidh e spèis dhi,
 On dh'eug a leannan.

XIII.

Bheirinn comhairl' dh'ileas,
 Ga b'è ni gabhail,

Do gach sean a's òg,
 A ni feol ri caileag,
 Gun e thagha cèile,
 Air feil na banais,
 No idir san tigh òsta,
 Nam òl' an liunna.

XIV.

Chunnaig a's chuala mi,
 Agus dh'fharraich;
 Buntata co grinn
 Sa bhiodh ann am baile,
 'Nuair a chuir an sgian air,
 'S 'nuair racha ghearradh,
 Bhiodh a chridhe liontaidh,
 'S da thrìan mi-fhallain.

XV.

Innsidh mi ògannaich,
 Dhuit mo bharail,
 Mas a math leat pòsadh,
 'S gur è their d'aire,
 Fiofruich a nàduir,
 Co math 's bu math dhuit,
 Mun tuit thu gun èiridh,
 Air bèist nan caileag.

XVI.

Na caileagan fuairce fo,
 Tha air m'aire,

Se mo chomhairl' fein dhoibh,
 Gun bhreug a labhairt,
 Iad a sheachna fèistein,
 A's tighean aire,
 Oir stric a fhuair tè dhia ann,
 Leum gun cheannach.

XVII.

Nam biodh tu air fèil,
 'S gum faice tu ballan,
 'S è brist ann san èarrach,
 Cha racha fharraid,
 Mhilleadh è 'n fheil air,
 'S cha racha' cheannach,
 'S ionann fud 's mar dh'èireas,
 Ma theid do mhealladh.

XVIII.

Mo bhios sibh air m' iarrtas,
 Cha bhi sibh fanaid,
 'S cha bhi sibh 'nar nàduir,
 Ro àrd am barail,
 Cha bhi sibh ri breugan,
 'S cha ghabh sibh mealladh,
 'S cha toir sibh bhrùrùn,
 Do dh'fhear ùr no shean-fhear,

XIX.

On tha mi am bhanntaich,
 A's mi gun leannan,

Gu'm bheil mi gu h-aonranach,

O chionn tamaill,

'S on nach fhaigh mi tè,

Bhios gun bheum gun fgainer,

Bheir mi dail doibh'm bliadhn',

Agus trian do'n ath bhliadhn'.

COMHAIRLE M'HATH.

DHUIN' oig na dean uail afaid fhein,

Air 's iomlaideach ceumnaibh do bheath,

Iadfa bha ma riut 's tu òg,

Slionar iad fo'n fhod an cleth.

Tha do thiom mar dhuin' air afaid,

Cuir nah uigh le pairt, a's pairt,

Le ceum, a's ceum ga chuir feachad,

Gus an ruig e far a'n aill.

Mar ghrein a fiubhail 's na speuraibh,

Na reis tha cuibhle do bheath,

'S ma theid i fotha ort na t-èislean,

A chaoi' cha leir dhuin dol a stigh.

ORAN air Turas do'n taobh tuath, agus Mi-mbol-
adh na banaraich, a bba' ann an Cùmaraidh 'an
strath-chonainn.

Air sonn, Agus h-o buail' an damh dubh
H-oi thall, &c.

LUINNEAG.

Agus b-dò 's mi fo' liunn Dubh,
'S mi fo bhròn,
Agus b-dò 's mi fo' liunn dubh,
'S mi fo bhròn,
'S mi fo liunn dubh o na bbaile,
Ciod an sta dhomb aithris dhò,
'Nuair shaoil leam bhi measg mo chairdean,
Gu'm b' iad sud m naimbdean mòr.

I.

MILE marbhaig air an t-saoghal,
Tha caochlaideach dheth fhèin,

Smairg a chuireadh a dhùil ann,
 'S nach cùm e fìnn on eug,
 Fear dha'n toir e mòran,
 'S fear a bhios ri beò am feum,
 'S fear da'n toir e folus,
 Gu dolaidh dheanadh dha fhèin.

II.

Cha ne mheud fa chaith mi bhrògan,
 A dh'fhag co brònach mi fhein,
 'S cha ne mheud fa chaith mi stòras,
 A dh'fhag co brònach mi,
 'S cha n e mheud fa chaill mi chàirdean,
 Na no dh'fhag mi ann fa chill,
 Ach a mheud fa fhuair mi dh'ànradh,
 Ann am measg mo chairdean fhein.

III.

Cha'n ioghna mise bhi duilich,
 'S mulad a bhi ga'm chràdh,
 Mun deacha' mi o na baile,
 San a bha mo bharail àrd,
 Agus bha mi'n duil le misneach,
 Nach bu mhishte mi gu brath,
 A dhol a shealltainn mo luchd cinnidh,
 'S nach b'ionan è 's bhi am thamh.

IV.

Sann dhomhs' a dh'eirich am breamas,
 'Nuair chaidh mi dh'fhainich le spreigh,

B'fhearr leam na làr a's fearrach,
 Nach biodh mo chabag co dian,
 An la chaidh mi o na baile,
 Do Chuimearaidh bha mo thriall,
 Chaidh 'mo chuir am laidh 'n garaid,
 'S cha d'fhuair mi crioman don bhiad.

V.

'Nuair a chaidh mi thun a bhaile,
 Far an d'fhan sinn leis an sprèigh,
 Chaidh iad 'an ceann a chruidh bhainne,
 'S iad a tighinn gu cala 'm òidhch',
 Thanaig a bhanarach rapach,
 'S leig i fgairt as o bròinn,
 'S cha robh cnoc no beann no creagan,
 Nach d'thug freagra' as a dèigh.

VI.

Thainaig i mach gu h-ascaoin,
 'S i gun tlachd a rugadh riamh,
 Dhiongadh è bara cartaidh,
 'N rapas a tha air a bial,
 Cha ro eadach air a coluinn,
 Sann ri dolaidh bha i riamh.
 Agus dh'iarr i oirn gu dana,
 Au cuir an airde ris an t-sliabh.

VII.

A chaile dhubh nach b'fhiach a moladh,
 Cha d'thug mi dhi onair riamh.

'Nuair a chaidh mi thun an dora's,
 Sann di a bha'm boladh fiat,
 'Nuair a sheall i air a lea'-taobh,
 Bha i beachdacha' co dian,
 'S gun robh fealladh co fada,
 Sa chunnaic mi'n claigionn riamh.

VIII.

Claigionn fada na h-udlaich,
 Air colainn is usgaidh bian,
 Cha'n 'eil 'an Conainn do dh'ur-uifg,
 Na ghlanadh o ghrunnd a cliabh,
 'S tha ma fuilean do thufdar,
 Na bheathaiche dufan ian,
 'S sheachaincin i fa choile,
 Ge d' robh i mo deireadh fial.

*ORAN do sgian a thar as a Dbul-mac-gearraidh, agus
a chaidh mach ris a bheinn le uaibbreachas, agus a
bha'm barail fuireach ann a Strath-Eirean gus
a'n ionfuicheadh i damhs',*

I.

'S GRUAMACH muldach a tha mi,
O bha mi Srath-Eireann,
Se fhad' fa dh'fhuirich mi'n ffigh thairne,
Dh'fhag mi tre cheile ;
Struagh nach mise tha air sàil,
Na fada th'all 'an Eireann,
Sann is coltuich mi air fas,
Ri feann each bàn gun deudach'.

II.

Ach on a chual iad ann sgach àite,
 H uile cail mar dh'eirich,
 An sgian a bha gearradh a chais',
 Gun d'thug i'n airde bheinn orr',
 'S na bha dh'fhianaifean fa'n àite,
 Cha'n aicheadh mi fein iad,
 Uilleam Mac'Ille-bhraigh,
 Domhail Ban, fan t-Eildeir.

III.

On nach d'thainig i dhachaidh,
 Tha mi fada 'n deigh-laimh,
 Chuir mi fios do Dhulmac'gearraidh,
 Dh'fheuch an d'fhan i fhein ann,
 'S mu se fgun thachair am post ria,
 'S coltach an sgeul' e,
 Gun d'thug è leis ann sa mhalaid,
 A 'n airde thair *Spèth* i.

IV.

Chuala mi o-chionn Seachduin,
 'S bu taitneach leam fein e,
 Gum fac iad ann san sgoil dàmhs' i,
 'S i an as a leine,
 Ma se fgun d'thig i fhathast dhachaidh,
 Tha i gasta gu sgeulachd,
 Bheir i naigheachd thun a bhaileas,
 Air caileagan Shrath-Eireann,

v.

Soraidh's gu ma slan do dh'Uilleam,
 Gur culaideach treun è,
 Tha e fuairce fìobhalt tlachd-mhoir,
 'S e na mhac' do'n Eildeir,
 Ge d' a bha i o chionn feachduin,
 Air feachran gun fhaoghtainn,
 Thug è le focal a chlachar,
 Dhachaidh as a bhèinn i.

vi.

Slan iomradh do na ghill',
 Ann sgach ionad a'n d'theid e,
 Chuir a'n sgian da'm ionnfaidh-dhachaidh,
 'S nach do thagair èiric,
 Tha e do'n fhuil rioghail stòilte,
 'S mor a'n còir 'an *Eirinn*,
 'S fo' bhrataich *Mhic'a'ntoifich*,
 Sud na feoid nach treigeadh.

vii.

Ach a'nis on a thainig i dhachaidh,
 O chreagan Shrath-Eireann,
 Tha i ann am prìosan glaiسته,
 'S i glahta mar reubal,
 Cha'n 'eil duin' a theid ga faicinn,
 Nach toir feachad bheum dhi,
 'S on a tha i air a crampadh,
 Chaidh 'n damhsa roimh chèile.

VIII.

Thoir foraidh uam do dhulmac'gearraidh,

Le cahhag thun an Eildeir,

Ach a'n innis e do dh'Uileam,

Le furan mar dh'èirich,

Gun d'thanaig i mach air urras,

'S nach dean i tuillidh èacoir,

'S mo dheoch flainte ni e òl,

Ge d' bhiodh an ftop air cheili.

VII

O chreag an Shinn-Huinn

Tha i ann am pàrtaidh ùr

'S i glèis mar nàdair

Ch'a'n eil dh'inn' a thaird ga falainn

Nach coir fàidh na dh'inn' dh'inn'

S' on a th' i an crannachd,

Bhàidh' a' dèidh na ch'inn' ch'inn'

ORAN do na brogan a chaidh Ghlibheadh do Uileam

Laban.

Air fonn, A bhean leisich a'n stòp dhuinn.

I.

'S FHADA chualas mun astair,
 A mheafg dhubh-ghall air machair,
 Am fheil'micheil na martadh,
 Thug mi sgriob am ga faicinn,
 'S ga bu fgi mi tighinn dachaidh,
 Rachainn fhein greis mu sheach do'n tigh oif'.
Rachainn fhein greis, &c. &c.

II.

'S ge d' a bha mi air 'm aineol,
 Air fèil Iner-Narran,

A reis feadal 's gan ceannach,
 Cha d'theid mi ga aithris,
 Bheir luchd fgeulachd a'n aire,
 Do'n dh'èirich san tarraing ud dhomhs'.
Do'n dh'èirich san, &c.

III.

Fhuair mi acaid nach b'fheaird' mi,
 Fuachd a ghlaca' ma'm àirnean,
 Rinn a'n cratan ma fhàradh,
 'S chuir è feachran mo shlaint'orm,
 'S fhada uam bhi ga aicheadh,
 Fuachd mo chafan a dh'fhag mi gun treoir.

IV.

Bha mo bhrogan air fgaoileadh.
 'S cha ro feòl air an caonadh,
 Bha iad leointe le daorach,
 On a dh'òladh iad daonnan,
 As gach lòn agus caochan,
 Ach an d'fhàs iad co èatrom,
 'S nach feafadh a h aon diu' le 'n deoin.

V.

A tighinn dhachaidh dhomh 'm fheafgar,
 Gan thachair rium fleafgach,
 A'n tigh oft' bhaile *Chleaban*,
 Chuir mi eòlas air beagan,
 S cha robh 'n t-oganach bleideil,
 Oir b'fhear ceaird è bha teisdeal gu leoir.

VI.

Oir b'fhear ceaird è bha barruight'.

'S math a dh'fhuaithheadh sa gearradh,

Rinn domh brogan le cabhaig,

Gun a'm paidh a tharaing,

'S gu ma slàn da re mhairionn,

Thug e àithn' doibh gun teanna' ri h òl.

VII.

'S ga b'è chluinneis mo dànachd,

Mun dean mi'n aineol nar fàgail,

Uilleam Loban th'air càch rium,

Tha mi fuireach mar b'àbhaist,

Ann ann braigh bhail' a'n fheàrna,

Far an d'fhuaire mi fheòn m'àrach's mi òg.

VIII.

Do dhobhaich choileachaidh bhòidheach,

Far an gaoradh an sineòrach,

Thoir mo shoraidh gu Dòmhnal,

Tha do charraig nan *Tòiseach*,

'An tigh 'n fhuaran a chòmhnaidh,

Nach d'chuir teaga's na brògan thoirt domhs.'

IX.

'S gu mo slàn air an fhleasgach,

'S buaigh làrach am feast air,

Ann fgach ait' an san seas e,

Rinn e 'n aird' iad gu dleasnach,

Mo fheil' martainn le teistneas,
 'Thug iad slàinte dhomh's leasacha treoir.

X.

Siomadh neach a tha'n tòir orr',
 Sa bhios tric ann am chòmhradh,
 Fad na feachduin,'s ùi-dònaich,
 Gabhail beachd air na brògan,
 A fhuair mise on *Tòiseach*,
 A *Stràb-h-Eireann* na mhor bheann's na gleann.

XI.

Cha'n 'eil cron orra 'fleir dhomh,
 Tha iad uile co spèiseil,
 Uachdar chaiteanach ghrèihhte,
 'S buinn shafnach le chèil ionnt',
 'S air mo chasan 'nuair thèid iad,
 Struagh do'n chlach da'm bean tè dhiu le'n froin.

XII.

Slionar òganach treubhach,
 Theid am mach ris an *Lèibbis*,
 Ga'm bheil earras a's feadal,
 Os-cinn isgeiden gle gheal,
 'S math thig breachdan a'n fhèili',
 Bheireadh pailteas dhomh 'n èiric na'm bròg.

XIII.

Slionar caileag ghlan bheufach,
 A bhios gu h iorramach bèacach,

Air banais 's air fèiltean,

A ghabh tlachd dhiom le ceutamh,

'S bì'dh farmaid gach tè dhiu,

Re mo chaileag 'nuair thèid finn a dh'òl.

XIV.

Am buaighean uile cha d'theid mi,

Ge d' a b'urainn mi fèin ann,

An cuir uile an cèil duibh,

Mun can cach rium gur breugan,

Tha mi'g airis co eudmhoir,

On nach b'abhàist domh fèin bhi re fglò.

XV.

Ach thoir mo shoraídh gun èiridh,

A thigh a'n fhuaran *Shrath-b-Eireaun*,

Gu fear ceairde tha glensta,

Fhuair e urram th'air cheudan,

Rinn domh *fàbbair* 's cha dhè'-laimh,

Is àir a chàirdeas cha d'thèid mi chuir fgeoil.

XVI.

'S è dh'fhuil rioghail a dh'èireadh

Gu dileas le cheile,

Clann-*Tòisich* nan geur lann,

Slionar caraid nach treigeadh,

Ann an *Alba* na'm b'fheadar,

'S bhithinn fheìn leò'n eacoir nan còir.

XVII.

'S ga b'e chuireadh orr' cratan,
 Rachadh tòireachd thoirt dachaidh,
 Le fir òg chlann-Chatan,
 Nach d'chuir dòibh ann an geallteachd,
 'S nach diobradh a bhrataich,
 Fhad fa chitheadh iad cat re crann stròl.

XVIII.

Bi'dh furd a's uigheam le chéil 'achd,
 Piob is fioghail gan gleusadh,
 Sunntach crioghail gun eacoir,
 Run mo chridhe gu lèir dhoihh,
 Tha mo chabar a geiridh,
 San deoch slainte gun d'theid mi ga h-òl.

†

T

ORAN gearain air Cairdean.

Air fonn, Gur muladach tha mi,
'S mo leannan air fas rium 'an gruaim.

I.

MILE marbhaifg do'n t-faoghal,
 'S mairg a bhitheadh ga chaoine gach là,
 Cha'n 'eil aond aig a h aon air,
 'S ann am bheachd cha'n 'eil maoin ann ach sgail,
 'S e mar cheò air an aonach,
 Cuiridh ofag do'n ghaoith è as àit',
 'S ionann fin 's mar tha daoine,
 Tha iad uile co caochlaideach gnà'.

II.

Tha iad uile laa caochla',
 'S tha iad lionar a dh'fheadas a ra',
 Agus mis' air a h-aon diu,
 Gabhail beachd air gach taobh mar tha each,
 'S bochd an naigheachd re sgaoileadh,
 Air na cairdean gun chaochail iad càil,
 'S gun d'fhas iad co aogaidh,
 D'am b'abhaist bhi daonnan fo' bhlà.

III.

'Smairg a chreide' droch fgeulachd,
 Na fhiubhladh le breugan a's fgleò,
 'S cuis gun onair an èacoir,
 Ge d' tha prothait ag èiridh fo' fgeòd,
 Cuiridh a'n denas o chèile i,
 Mar an deathaich a dh'èireas sna neoil,
 Se chuir *Alba* gu mi-mheas,
 Gun reic iad an Rìgh air fon g—t.

IV.

Ach mo reic fibh mo chàirdeas,
 'S nach d'fhuair fibh air airgiod no òr,
 Nior robh fios aig mo nàmhuid,
 Mar tha m'inntin a' cò'-ftri ri m'fheoil;
 Siomadh neach a thug tàir dhomh,
 'S gaoth an ear thug i strachd air mo sheol,
 Sa ri nior robh fios fud,
 Aig an tì leis am miste mo bhròn.

v.

'Nuair thig an samhradh air cheili,
 Gheibh finn teas o na ghrein nach bi gann,
 Dreach a gheamhraidh gar tràigfin,
 'S thig a Chu'ag a Eirinn an nall,
 Cha'n 'eil ian ann 's na speuraibh,
 Nach dean am feadan a ghleufadh gu càinnt ;
 'S mar dean sibhse da rèir fud,
 'S beag an t-ioghna bhur beul a bhi cànn.

vi.

'S ge d' a thuirt mi cam-beulaich,
 Sliochd nan curaidhean treun-inhoir nach fann,
 Ge b'e dheanadh orr' èacoir,
 Cha b'chuis fharmaid iad fein ann fan am ;
 Nam dhoibh t-ional ri cheile,
 Bhithinn fhein gar am b'fheudar dbomh ann,
 Sinn co dileas da chèile,
 Sa tha crocan an fheigh re mo cheann.

Was ist das für ein Buch?
Das ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.

vi.

Das ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.
Es ist ein Buch, das ich
Oft schon gelesen habe.

The BANKS of the DEE.

I.

'T WAS summer, when softly the breezes were
blowing,

And sweetly the nightingale sung on the tree,
At the foot of a rock, where the river was flow-
ing,

I sat myself down on the banks of the DEE.
Flow on, lovely Dee, flow on, thou sweet river,
Thy banks' purest streams shall be dear to me
ever,

It was there I first gain'd the affection and favour
Of JAMIE the glory and pride of the Dee.

Bruachan Uisg' a Dhee, air Eadar-theangacha.

I.

ANN fan t-samhradh chiuin thairis, s na h-ofaga
sèideach,

Bu mhillis a Chèiteag, 's i sèinn o na chrzoibh,
Aig iochdar na creige, rinn an abhainn a treigfin,
Gun fhuidh mi leam fèin, fann air bruachan na
Dee;

Siubhail a ghaoil uisge *Dhee*, siubhail cacin a cha-
omh abhainn,

Do bhruachan glan struthan, bi'dh dhomh gao-
lach ri'm mhaireann,
Far na bhunnuich mi'n tùs, a cheud lùl agus ca-
thrann,

Air *Seumas* fe glòir agus uaisle na *Dee*.

II.

But now he's gone from me, and left me thus
mourning,

To quell the proud rebels, for valiant is he ;
And, oh ! there's no hope of his speedy returning,

To wander again on the banks of the Dee.
He's gone, hapless youth ! o'er the loud-roaring
billows,

The kindest and sweetest of all the young fel-
lows ;

And left me to stray 'mongst the once-loving wil-
lows,

The loneliest maid on the banks of the Dee.

III.

But time and my prayers may perhaps yet restore
him,

Blest peace may restore my dear shepherd to me,
And when he returns, with such care I'll watch o'er
him,

He never shall leave the sweet banks of the Dee.
The Dee then shall flow, all its beauties displaying,
The lambs on its banks shall again be seen play-
ing,

While I and my Jamie are carelessly straying,
And tasting again of the sweets of the Dee.

II.

Ach a nis chaidh e uam agus dh'fhag e mi deurach,
 A chlaoidh prois nan reubal, oir 's treubhach e
 cinnt,

Ach o cha'n 'eil duil, e thighinn ath-ghearr air
 eòlas,

Gu fiubhal gu h-ordal air bruchan na *Dee* ;
 Chaidh'n t-oig-fhear le sùinnt th'ar tuinn uaimh-
 reach thuileach,

Se is cairdiche, beus do na treun fhearuibh uile,
 'S dh'fhag e mise gu faon'trach sa chaomh choile
 dhuillich,

Am aonar th'ar gruagach, th'air bruachan na *Dee*.

III.

Ach faodai' tiom agus m' ath-chuinge, aiseag a ris
 domh,

Sith beannuight' le buaigh, bheir mo bhuachaill
 dhomh fhein,

'Nuair thig e air ais, ni mi caithris gun sgios air,
 'Cheann's nach fhag e ri bhnan mhaireann brua-
 na *Dee* ;

Sin, bheir an *Dee* feolladh àrd, ga h-àilteach uile,
 'S na h-uain ni mu bruach gu h-uabhrach mire
 'S bi'dh *Seumas* mar thaic finn neo-theirteil ag'-
 imeachd ;

'S fann a blàfad air ais, fann air taitneas na *Dee*.

IV.

'Taus sang the sweet maid on the banks of the river,
 And sweetly re-echoed each neighbouring tree ;
 But now all these hopes must evanish for ever,
 Since Jamie shall ne'er see the banks of the Dee.
 On a foreign shore the brave youth lay dying,
 In a foreign grave his corps now are lying,
 While friends and acquaintance in Scotland are
 crying,
 For Jamie the glory and pride of the Dee.

V.

Mishap on the hands by which he was wounded ;
 Mishap on the wars that call'd him away
 From a circle of friends by whom he was furround-
 ed,
 That mourns now for Jamie the tedious day.
 Ah ! poor hapless maid ! that mourns discontented,
 The loss of a lover so justly lamented.
 By time, only time, may thy grief be cemented,
 And all thy sad nours become chearful and gay.

IV.

So mar shèinn an deàs ghruagach, air bruachan na
h abhainn,

'S rinn gach craobh le mac'talla, fuaime tairis
thoirt dì,

Ach a' nise gach earbfa, feumaidh searga' gu mai-
reann,

Thaobh gu brath nach fhaic *Seumas* bruachan
èibhinn na *Dee* ;

Air cladaich gun iùl tha'n t-og ùr air a ghabhail,

Ann an uaigh air bheag iùl tha'n nise na laidhe,

Tha luchd eòlais fa chàirdean, ann an *Alba* gun
aigheir ;

Air fon Shèumais se gloir agus uaisle na *Dee*.

V.

Mi-shealbh air na lamhan, leis an deachaidh a leò-
nadh, [fàlbh ;

'S mi-shealbh air an toirm, a thug gairm dha air

O ghàradh ga chàirdean, chuairtichear leò è,

Dheanadh bròn air fon Sheumais, 's gur cianal
an lá ;

Maighdean gun treoir, tha brònach gun fhurast,

Air call a h aon ghaoil, 's cha'n ioghna' dhi mu-
lad ;

Se tìom, amhain tìom, bheir a gruaimen gu h io-
nad, [ris.

Sa dubh uairen gu leir, thoirt gu h èibhneas a

VI.

'T was honour and brav'ry made him leave her
mourning,

From rebels' oppression his country to free,
He left her in hopes of his speedy returning,

To wander again on the banks of the Dee.

For this he defy'd all dangers and perils ;

For this he espoused Britannia's quarrels,

That at his return he might crown her with laurels

The happiest maid on the banks of the Dee.

VII.

But the fates had decreed that his fall should be
glorious,

How dreadful the thoughts may be ever to me,
He fell, like brave WOLFE, where the troops were
victorious,

And each tender heart must bewail the decree,
Yet, though he be gone, the once-faithful lover,

And all our fine schemes of happiness over,
No doubt he implor'd Heav'n's pity and favour,

For her he had left on the banks of the Dee.

VI.

Se treubhantas onair, thug dha fagail deurach,
 Gu dhuthaich bhi gleiteach o reubalachd chli;†
 'S dh'fhag è i'n duil, è thiginn ath-ghearr air eò-
 las,

Gu Siubhal gu h òrdail, air bruachan na *Dee*;
 Air fon fo chuir e fuarach, cruadal a's cunnart
 Se fo chuir mar cheist air, sreup *Bbreitinn* a chu-
 mail;
 Chuir's gun crunadh è'n aird i le labhrais na phil-
 leadh,
 Co fona re gruagach, bheir bruachan na *Dee*.

VII.

Ach dhordaich na cùisean a thuiteam bhi glòir-
 mhoir,
 Cia grathail an còmhnaidh, na smuaintean dhomh
 fhein,
 Mar UOLE treun gun thuit è, far am b'uchdard-
 aich, torachd
 'S gach cridhe caomh còir ni iad bròn as an ni,
 Gidheadh gar nach maireann, an leannan bu sheaf-
 mhaich,
 'S 'ar deilbhein grinn thairis, 's 'ar car'annachd
 theich iad;
 Cha'n 'eil teagamh nach d'ach'nuich e truàs agus
 freasdal,
 Air a fons rinn e fhàgail, air bruachan na *Dee*.

KATHARINE OGIE.

I.

As walking forth to view the plain,
Upon a morning early,
While May's sweet scent did cheer my brain,
From flowers which grew so rarely ;
I chanc'd to meet a pretty maid,
She shin'd though it was fogie ;
I ask'd her name ; Sweet Sir, she said,
My name is Katharine Ogie.

II.

I stood a while, and did admire
To see a nymph so stately,
So brisk an air there did appear
- In a country maid so neatly ;

CAITRIN OGAI, air eadar-theangachadh o'n Bheurla.

I.

AG AMHRAC reidh-loan gabhail fràid,
 'Sa mhaidin bha è gle mhoch,
 Ghlan faile Bealtainn m'eanchainn àrd,
 O luighean dh'fhàs gu ceutach,
 Le graid gun thachair caileag ghrinn rium,
 A's dhealruich i ga b'cheò è,
 'S dh'iarr mi h-ainm 's le 'ur ceud thuirt mi,
 Se m'ainmse *Caitrin Ogai*.

II.

Sheis mi greis le moran tlachd,
 Is òigh na mais mo bheachd orr',
 A gnuis bu bhrisg a thaisbein ris,
 A maighdean duthch' co reachail;

Such nat'ral sweetness she display'd,
 Like a lilly in a bogie,
 Diana's self was ne'er array'd
 Like this same Katharine Ogie.

III.

Then flow'r of females, Beauty's queen,
 Who sees thee, sure must prize thee ;
 Though thou art dress'd in robes but mean,
 Yet these cannot disguise thee ;
 Thy handsome air and graceful look
 Excels each clownish rogie,
 Thou'rt match for laird or lord, or duke,
 My charming Katharine Ogie.

IV.

O were I but some shepherd swain,
 To feed my flock beside thee,
 At bughting time to leave the plain,
 In milking to abide thee ;
 I'd think myself a happier man,
 With Kate, my club, and dogie,
 Than he that hugs his thousands ten,
 Had I but Katharine Ogie.

V.

Then I'd despise th' imperial throne,
 And statesmen's dang'rous stations,
 I'd be no king, I'd wear no crown,
 I'd smile at conq'ring nations ;

Do thaitneis nàduir dh'fheuch' i pàirt,
 Mar lili fàs 's na loinntibh,
 'S cha robh Diana fgeadaicht' riamh,
 'An sgìamh ri *Caitrin Ogai*.

III.

'S tu aoidh nam ban, 's ban-rìgh gach tlachd,
 'S na chith thu molaidh iads thu,
 Ge d' bhi d' tu'n èididh riobach bhreun,
 Do choltach fèin cha'n fhag thu,
 Do ghauis chathair, seolladh flathail,
 Bheir barr air samh gun eòlas,
 'S gur compach do thighearn no Duic,
 Ma rùna *Caitrin Ogai*.

IV.

Nam b' fheirbheiseach do Chiobair mi,
 Toirt suas mo threud ceart lamh riut,
 Mu eadra' dh'fhagainn comharrad rèidh,
 'S m'am bleothann thiginn dàna,
 Shaoilinn 'an fonnas mi fhein,
 Le Caitir cù a's cròchdaig,
 Nis mo na fear le mhiltibh dlù,
 Nam bu leamfa *Caitrin Ogai*.

V.

An cathair rioghail, chuirinn suarach,
 'S curam cruaidh nan flataibh,
 Cha bhithinn m'Rìogh, is chaithinn crùn,
 'S ri ceannfachd dhuchan ghairian,

Might I carefs and ftill poffefs
 This lafs of whom I'm vogie ;
 For thefe are toys and ftill look lefs,
 Compar'd with Katharine Ogie.

VI.

But I fear the gods have not decreed
 For me fo fine a creature,
 Whofe beauty rare makes her exceed
 All other works in nature,
 Clouds of defpair furround my love,
 That are both dark and fogie,
 Pity my cafe, ye pow'rs above,
 I die for Katharine Ogie.

Nam faighinn fuairceas, fealbh gu buan,
 Air a ghruagach a chuir feòl orm,
 'S buill fgeig gach nì, dhiu fud 's ne's ìfl',
 'Am pris ri *Caitrin Ogai*.

VI.

m'eagal nach d'orduich na dìà'en,
 Riamh dhomh leithid a chreatair,
 Chuir a h-àilteachd th'ar gnìomh nàduir uile,
 Ard 's na h-uile ceum i,
 Tha neoil an-earbs' man cuairt dom'ghaol,
 Tha dorch maraon 's iad ceò'ail,
 A chumhachaibh àrd gabhaidh truas mar thà,
 Neo's bàs dhomh *Caitrin Ogai*.

BONNY PEGGY.

SAW ye nae my Peggy?
 Saw ye nae my Peggy?
 Saw ye nae my Peggy,
 Coming o'er the lee?
 Sure a finer creature
 Ne'er was formed by nature
 So complete each feature,
 So divine is she.

II.

O! how Peggy charms me,
 Every look still warms me,
 Every thought alarms me,
 Left she love me not.

PEGIE BHOIDHEACH.

I.

AM faca sibh mo Phègie,
 Am faca sibh mo Phègie,
 Am faca sibh mo Phègie,
 Gluasad th'ar an fhri;
 Cha do chruthaich nàduir,
 Creatuir riamh co araidh,
 Lan 's na h-uile h àilteachd,
 S ti os-nàird a th'innt.

II.

Mo Phègie lion i 'naird mi,
 Gach sealladh cuiridh blas orm,
 Na h-uile smuaint' ni'm chradh,
 Gun fhios na gradhaich i :

Peggy doth discover
 Nought but charms all over,
 Nature bids me love her,
 That's a law to me.

III.

Who would leave a lover
 To become a rover?
 No, I'll ne'er give over,
 Till I happy be;
 For since love inspires me,
 As her beauty fires me,
 And her absence tires me,
 Nought can please but she.

IV.

When I hope to gain her,
 Fate seems to detain her,
 Could I but obtain her,
 Happy would I be;
 I'll ly down before her,
 Sigh, bless, and adore her,
 With faint looks implore her,
 Till she pity me.

Cha toir Pegie beachd dhomh,
 Air nì ach air feartain,
 Dh'iarr nàduir orm dol faisg orr',
 'S lagh an t-achd dhomh fhein.

III.

Co thrèigeadh a bhi gràdhach,
 'S tighinn gu bhi na strachdar,
 Dhiom cha leig gu bràth,
 Ri fonas thà mi strì,
 On lion a gaòl air dòigh mi,
 Ceart mar loifg a bòichead,
 Ga h-easbhui' fgi mi'n còmhnuì',
 Cha toilich feòl ach ì.

IV.

'Nuair fhaoileas mi a buannach,
 Cuis nì cumail uam,
 'S na faighinn ceangal buan orr',
 'S toilicht' ghluaisinn fhein
 Laighinn fios gu h-ùir dhi,
 Ofnuich, moladh cliu dhi,
 Sealadh fann le ùmhlachd,
 'S truas gun dùraig i.

My Wish.

IF I cannot in chains be blest'd
 With her whom I adore,
 I wish I could convey myself
 Unto some distant shore.
 And there to live a lonesome life,
 Unknown to my foes,
 Despair might snift, I would not trust,
 Nor think of woman more.

Mo DHURRACHD.

MAR tar mi fhein bhi'n banntaibh glaisf,
 Leis an ti don d'thug mi gradh,
 B'fhearr leam gun tarainn fèolladh brais,
 Gu tir air lea o chach,
 'S gun caitheann mo bheath uaigneach seamh,
 Gun fhios dom' naimhde ba,
 An-earbs' air chul, cha chuirinn m'iul,
 Ma duil 'an bean gu brath.

MEARACHDA CHLO-BHUAILT'.

TAOBH. LINE.

8	23	Air fon	gruuntar	Icuhb	grunntar
60	10	_____	gunn	_____	gun
71	11	_____	gaal	_____	geall
86	8	_____	uach	_____	nach
94	18	_____	gunn	_____	gun
95	20	_____	gsidheil	_____	gaidheil
96	7	_____	gunn	_____	gun
148	11	_____	dhninn	_____	dhuinn
163	19	_____	ohruinne	_____	chruinne
169	6	_____	bhlat'	_____	bhlast'
174	9	_____	am	_____	ann
177	6	_____	fheoit	_____	fheoil

In the Dedication, last line but one, for PRESENT read FERVENT.

X

REV.
HENRY.

RECEIVED

1. The International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC) has established the following definitions for the terms "acid" and "base":

Re: John Jackson, Kingston

1875-1876

1891. [See Appendix, p. 100]

1. *Chrysomelidae* (Coleoptera) (1875)

Synaldis, *B. arifolia*, *C. m.*, *L. m.*

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 2 & 3 & 4 \\ 3 & 4 & 5 \end{bmatrix}$$

Partial Equations

[illegible]

John Appleton, Kenton

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

73

1941-1942

46

SUBSCRIBERS' NAMES.

DAVID STEWART ERSKINE, Earl of Buchan, 4 copies.
The Right Honourable The Earl of Breadalbane, 4 copies.
The Honourable F. H. Mackenzie, Earl of Seaforth, 16 copies.
The Honourable Mrs Makay of Bighouse
The Honourable Baron Norton, Edinburgh, 2 copies.

A

Rev. John Anderson, Kingussie
Rev. Robert Authur, Ruigh-sholais
Miss Jean Ambrose, Mouline
Messrs. James Alifon, Easter Fearn
John Anderson, smith, Gasklon Badenach
John Anderson, surgeon, Achermockty
Duncan Anderson, Rivain
Daniel Anderson, Stanly
John Anderson, Stroun Cumarie
John Anderson, Kenmore
John Anderson, Achianich.

B

Rev. Dr Bathie, Edinburgh, 2 copies
Henry Butter, Esq. Faskely

Captain John Baillie, Dochfour, 2 copies

Messrs. William Ballentine, Lettoch Atholl

James Ballentine, Lettoch

Alexander Bell, Blair Atholl

William Bell, Glenfheifie

Gilbert Baillie, merchant Inverness

David Baillie, Easter Leys

Alexander Beaton, wright Inverness

John Baillie Duncan, 2 copies

Hugh Beaton, wright Inverness

William Blair, shoemaker Gartinmore

John Brown, Achbeag

Donald Butter, Balnantaileiren

William Brodie, Delnahaithnich

James Byne, Moyhall.

C

CAPTAIN W. Carmichael, Geddes

Lieutenant James Cameron, Kinrara

Lieutenant Alexander Clark, Invernahaven

Rev. Eneas Chisholm, M. Ap. Chrochell

Rev. John Chisholm, Fafnakyle

Messrs. Donald Cameron, Creagbui Rannoch

Archibald Cameron, Dell Rannoch

Duncan Cameron, weaver Dell

Alexander Cameron, carrier Rannoch

Hugh Cameron, vintner Acharn

Allan Cameron, Stronaba

Hugh Cameron, Milton of Ardtalnaig

Duncan Cameron, wright, Lawes

John Cameron, wright Killin

Evan Cameron, smith Edinburgh

——— Campbell, Esq. Glenlyon
 Captain Alexander Cameron, Dunchavra Cinmaille
 Messrs. James Cameron, Cinnchlachar Rannoch
 Finlay Cameron, Baluajne Atholl
 John Cameron, wright Mouline
 Duncan Cameron, Grass-market Edinburgh
 John Cameron, High-street Perth
 Murdoch Cameron, M. Dingwall
 Alexander Cameron, Knockanvaft
 Murdoch Cameron, Killihuntly
 William Cameron, sailor Glenheisie
 Alexander Cameron, tailor ditto
 Donald Cameron, writer Dingwall, 2 copies
 Donald Cameron, shepherd Kinnrara
 Alexander Cameron, Knock of Clun
 James Cameron, Mains of Tulloch
 James Cameron, fidler Karr
 Murdoch Cameron, shepherd Glenbeg
 James Cameron, Inverness
 James Cameron, shopkeeper ditto
 Duncan Cameron, tailor London
 Evan Cameron, Kiltermary Anas
 Robert Campbell, Dell Rannoch
 Archibald Campbell, Roroyure Gl. Lyon
 Ensign Dun Campbell, Carrie Rannoch
 John Campbell Croftnailein Breadalbane
 Alexander Campbell, Achrioch Str. Allen
 Malcolm Campbell, miller Killin
 Malcolm Campbell, shoemaker, ditto
 Angus Campbell, Peat Adderineuchy
 John Campbell, Finglen Breadalbane
 Charles Campbell, Sockach ditto
 William Campbell Bona
 Colin Campbell, Castlehill Edinburgh
 Daniel Campbell, student Stanly

Messrs. Patrick Campbell, Pitgirr Atholl
 John Campbell, piper Tobareagan
 James Campbell, merchant Logierait
 John Campbell, Kinloch Rannoch
 Alexander Campbell, hair-dresser Edinburgh
 Alexander Campbell, writer Perth
 Colin Campbell, clerk Tullich
 John Campbell, musician, Perth
 Murdoch Campbell, Glaich
 John Campbell, Glenfheisie
 Duncan Campbell, Booth Ardchlach
 John Campbell, Ballavanich Delnias
 Malcolm Campbell, writer Inverness
 John Calder, Avielochan
 James Calder, Achendown
 Alexander Cattanach, Stroun Badenoch
 Donald Cattanach ditto
 Alexander Cattanach, younger ditto
 James Cattanach, smith Moyhall
 Alexander Chisholm, Cruenaglag St. Glass
 Alexander Campbell shoemaker Edinburgh
 William Chisholm, wright Erchless
 John Chisholm, merchant Dingwall
 John Chisholm, wright Inverness
 Kenneth Chisholm, merchant Urray
 Alexander Chisholm, Inverness
 Hugh Chisholm, Westermains Strathglass
 Alexander Chisholm, merchant Fanellan
 Donald Clark, sheriff-officer Inverness
 John Clark, innkeeper Dores
 William Clark, Auchtermuchty
 Thomas Clark, wright Fort Augustus
 John Clark, wright Culduthell
 Duncan Clark, Banchar, 2 copies
 Evan Clark, drover Nessintully

Messrs. Donald Clark, Ovie Badenoch

John Clark, Dalchuaich

Alexander Clark, writer Ruthven Badenoch

William Cochran, vintner Dalnacardach

Charles Connachar, merchant Logeirait

Charles Connachar, fisher Logeirait

Thomas Connachar, boatman ditto

John Cumming, Carrie Rannoch

George Cumming ditto

John Cumming, Aulich Rannoch

Alexander Cumming, Docharn

Donald Cumming, Duthell

Gilbert Cumming, Kinvaichie

Alexander Colly, Dares

Alexander Curnison, shoemaker Tullimet

James Crerar Taymouth

John Crichton, High-street Edinburgh

John Cumming, wright Ballaveel

John Crookshanks, Clachaig

Donald Crookshanks, Delrachnie

D

DAVID DAVIDSON, Esq. Cantry

Gaptain William Dick, Tullimet-house, Atholl

Rev. John Downie, Urray

Mrs Dunbar, Glenlochie

Messrs. Alexander Davidson, printer Inverness, 2 copies

Samuel Davidson, Dunaughtoun Badenoch

Angus Davidson, smith Edinburgh

Donald Davidson, gardener Erchleis

William Dallas, wright, Inverness

Alexr, Dallas, sadler London

Patrick Dallas, wright Culloden

M. Mrs Donald Dallas, wright Inverness
 Charles Dallas, wright London
 Lachlan Dallas, smith Culloden
 Roderick Dallas, Laghu' Culduthell
 Alexander Dallas, weaver Gasmore Badenoch
 John Dewar, merchant Killin, 4 copies
 Patrick Dewar, tenant Glendochart
 Donald Dewar, tenant Suie
 James Dewar, teacher Glenlochry
 Duncan Dewar, tenant Ledcharry
 Duncan Dewar, Camafarney Affin of Dew
 John Dewar, tenant Teniper Rannoch
 William Douglas, merchant Ork
 Ronald Douglas, wright Brathan
 Adam Douglas, Croft David Atholl
 James Douglas, merchant Tullimet
 Charles Douglas Dalguise Arholl
 James Duff, Faskely Atholl
 John Duff, miler Pitlochry Atholl
 Alexander Duff, mason Logierait
 John Duff, mason Logierait
 John Duff, wheelwright Logierait
 John Duff, Croft of Ballachan Atholl
 James Duff, mains of Ballachan,
 John Duff, Dalchoscie Rannoch
 John Dunbar, tailor Grantown
 Alexander Dunbar, cartwright Inverness
 William Dunbar, cooper Leith
 Alexander Dunbar, Moyhall by Inverness
 John Dochard Aclunore Breadalban
 Alexander Dingwall, merchant Dingwall

E - F

Mr. John Eason, mason Dalwhillie Badenoch
 Alexander Ferguson Esq. Balayoukan

The Honourable E. Frazer, Lovat
 Arthur Forbes, Cullogen, Esq. 6 copies
 Col. James Frazer, Briach Aird, 4 copies
 Col. Simon Frazer, Fanellan Aird, 4 copies
 Major James Frazer, Belladrum
 Captain Hugh Frazer, Eskadell
 Captain E. Frazer, Crochail
 Captain Thomas Frazer, Ness-castle
 Captain William Frazer, Kinkely Aird
 Captain James Frazer, Esq. Culduthell, 6 copies
 Captain Alexander Forbes, late of the Blues, 2 copies
 Lieutenant Frazer, Glasfield, Strathglass
 Lieutenant John Frazer Erogie Stratherie
 Alexander Frazer, Esq. Struy Strathglass 2 copies
 Simon Frazer, Esq. Fyres
 T. Frazer of Gortlag, Stratherie
 William Frazer, Esq. Culbogie
 Rev. John Frazer, Kilmorack Aird
 Rev. Alexander Frazer, Kirkhill, Aird
 Miss Nelly Ferguson, Logierait Atholl
 Messrs. Alexander Farquharson, teacher, Blair Atholl
 Alexander Falconer, woodfeller Lovat Aird
 William Falconer, Pitmain Badenoch
 John Ferguson, tailor Perth
 John Ferguson, Nether Balchandie
 Alexander Ferguson, ditto
 James Ferguson, gardener, Urrard Atholl
 James Ferguson, Mouline Atholl
 Thomas Ferguson, Tomban Atholl
 Adam Ferguson, Stronachavie Atholl
 David Ferguson, Middle Haugh Atholl
 Finlay Ferguson, Tarvie Atholl
 John Ferguson, Balnluig Atholl
 Alexander Ferguson, ditto
 James Ferguson, Croftarig Atholl

Messrs. Finlay Ferguson fidler, Middle Haugh
 Robert Ferguson, Killechangie Atholl
 Robert Ferguson, Løgierait Atholl
 Fergus Ferguson, Culloden
 Donald Ferguson, sadler London
 James Finlayson, fidler Cromarty
 John Fleming, Bridge of Tilt Atholl
 Thomas Fleming, Mouline Atholl
 James Fowler, Strathpeper
 Samuel Forbes, Citadel Inverness
 Duncan Forbes, Logierait Atholl
 Duncan Forbes, student of divinity Edinburgh
 James Forbes, wright Ballaveel Badenoch
 John Forbes, Balinloch Atholl
 Alexander Forbes, Urrard Atholl
 John Forbes, teacher Culloden
 John Forbes, house-carpenter Mouline Atholl
 John Forbes, Kinnaird Atholl
 John Forbes, Orchilmore ditto
 John Forbes, teacher Fofs
 Angus Forbes, Finnart Rannoch
 William Forbes, Agaish by Beauly
 Alexander Frazer, merchant Lawnmarket Edinburgh
 John Frazer, student Kirktown Aird
 Donald Frazer, Brown's square Edinburgh
 Hugh Frazer, at Mr D. L. North Hanover street Edin.
 Alexander Frazer, dyer Inverness
 Alexander Frazer, Ness-side
 Alexander Frazer, Tore
 Alexander Frazer, vintner, Failie
 John Frazer, wright Galsbegg Badenoch
 Patrick Frazer, Duntirie
 Thomas Frazer, fox-hunter Abernethy
 Alexander Frazer, wright Letteoch ditto
 Andrew Frazer, clerk Inverness

Messrs. John Frazer, shop-keeper Inverness
 Simon Frazer of Farraline, 2 copies
 Thomas Frazer, writer Inverness
 William Frazer, Inchvary Aird
 Alexander Frazer, Istaik Aird
 Simon Frazer, Carnach Breaky
 Simon Frazer, teacher Kirkhill
 Finlay Frazer, Fox-hunter Aird
 William Frazer, tacksmen Beauly
 Hugh Frazer, Leadclun Stratherrick
 Alexander Frazer, Dell ditto
 John Frazer, Erchite
 William Frazer, Gartmore
 James Frazer, Shoemaker Mouline
 John Frazer, Mouline Atholl
 John Frazer, dancing-master Kenmore
 Charles Frazer, Boat of Gartin
 John Frazer, Mullachard
 William Frazer, teacher, Calder
 William Frazer, teacher Suldoich
 Simon Frazer, Daltullich, 2 copies
 John Frazer, painter Inverness
 Hugh Frazer, messenger Inverness
 David Frazer, wright Calloden
 Hugh Frazer, weaver Inverness
 Donald Frazer, Liathanaich
 Donald Frazer, saddler Inverness
 Donald Frazer, cartwright Inverness
 Simon Frazer, writer ditto
 William Frazer, vintner ditto
 James Frazer, shop-keeper ditto
 Hugh Frazer, Achnacloich Aird
 Finlay Frazer, Rilick Aird
 William Frazer, Beaufort
 John Frazer, Beaufort Aird

Messrs. Alexander Frazer, Tiansie Aird
 James Frazer, merchant Beaul
 Alexander Frazer, Balblair by ditto
 Alexander Frazer, Midmain Strathglast
 Simon Frazer, Culbogie
 Simon Frazer, gardener Beaufort
 James Frazer, drover Breaky
 Charles Frederick Ligoneir London

G

Col. William Grant, Lodge Strathspey
 Major L. Grant, Acherneck ditto
 Major James Grant, Birtchfield ditto
 Captain John Grant, Achendown Calder
 Captain Allan Grant, Inverwick
 Lieutenant James Grant, Graggan
 James Grant, of Lettoch Abernethy
 Alexander Grant, Esq. Tullachgriban, 4 copies
 James Grant, Esq. Red-castle, 2 copies
 James Grant, Esq. of Corimonie, advocate
 Patrick Grant, Esq. of Glenmorison
 Rev. Alexander Gordon, Daviot
 Rev. John Grant, Abernethy
 Rev. Patrick Grant, Duthell
 Rev. James Grant, Laggan Badenoch
 George Gillanders of Highfield Esq.
 Charles Grant of Kinnaird, 2 copies
 Messrs. John Glas, Camefmore
 John Gilles, bookseller Perth, 12 copies
 J. Gibson, writer Edinburgh
 Alexander Gilzean, writer ditto
 Alexander Gow, Cailbruer Atholl
 James Gow, fidler Kinraigie ditto

- Doctor Grant, 'James' court Edinburgh
 Rev. John Gordon, Alvie Badenoch
 Mrs Grant, Burnside Strathspey
 Messrs. Duncan Gow, wright Kincairnie
 Donald Gow, wright Dalguise Atholl
 William Geddes, coachman Culduthell
 Charles Gow, tailor Pressincharach
 Alexander Gowie, griever Moyhall
 Alexander Gordon, sadler London
 James Gordon, Inverdrue Strathspey
 Donald Gordon, weaver Acherneck
 David Gordon, wright Castle-dunie
 Patrick Gellan, cooper Urray
 Miss Jean Grant, Corimonic
 Miss Grant of Kinnaird
 Messrs. Robert Grant, Lynvilg Badenoch
 Patrick Grant, Chapletown Tulloch
 Nathanael Grant, Waterfield Strathspey
 John Grant, Culnafiadh Strathspey
 John Grant, Lettoch
 Matthew Grant, Abernethy
 Lod. Grant, Garlin ditto
 Alexander Grant, Bacharn ditto
 Alexander Grant, Birtchfield Strathspey
 John Grant, Gartinmore ditto
 Lodovick Grant, Loinfail Strathspey
 Duncan Grant, Shillichlan ditto
 Patrick Grant, Glenbegg ditto
 James Grant, Dalrachanie
 Malcolm Grant, smith Grantown
 Colin Grant, weaver Inverness
 Allan Grant, Duldregenmore
 Alexander Grant, shoemaker Fort Augustus

Messrs. Patrick Grant, Milton of Killihuntly
 Andrew Grant, citadel Inverness
 Alexander Grant, wright ditto
 John Grant, wright Ballaveel
 Duncan Grant, Inverwick

H

Messrs. ROBERT HALL, Neillston by Cromarty
 Andrew Hofack, Balmackduthie
 Thomas Hofack, excise-officer Inverness
 Robert Hay, wright Balphuir Atholl
 John Hagart, Lurgloman Breadalbane

I J

BAILLIE William Ingles, Inverness
 Mr Hugh Inglis, printer Edinburgh
 Mr David Junor, weaver Cromarty

K

MESSRS. Andrew Kennedy, Glenf heisie
 Samuel Kennedy, Kylarchel Badenoch
 Angus Kennedy, merchant Lig
 Patrick Kennedy, shoemaker Pitlorchry
 Duncan Kennedy, schoolmaster Logierait
 John Kennedy, Tullipurie
 John Kennedy, Auldlochan Rannoch
 Patrick Kennedyweaver, Carrie Rannoch
 Alexander Kippen, Taymouth
 Duncan Kerr, Logierait Atholl

L

MESSRS. Robert Lawson, Ballimore Strathspey :

John Logan, Kilnure, Knockbean

John Logan, sheriff-officer Dingwall

Humphry Low, Rirrinoch Atholl

John Liviston, Garvant Ard-Gaber

William Lyon, shopkeeper Inverness

Donald Lesly, shepherd Kinrara

M

Rev. Eneas Macbean, Inverness

MESSRS. John Macaurthur, Taymouth

John Macaurthur, wright Inverness

Alexander Macaurthur, Polneach

John Macandrew, vintner Kenmore

Donald Macewan, flaxdresser Ardalnaig

John Macewan, teacher Aberchalder

William Macbean, house carpenter Erogie

Daniel Macbean, Blair Atholl

William Macbean, wright Edinburgh

William Macbean, wright Inverness

Donald Macbean, merchant ditto

James Macbean, Torbreck

Angus Macbean, Coravorie

William Macbean, undertaker Badenoch

John Macbean, Kincreaga

Malcolm Macbean, shopkeeper Inverness

Lauchlan Macbean, town-officer ditto

Miss Janet MacLachlen, Urrard Atholl

Messrs. Donald Macbean, sadler London

Hugh Macbean, tanyard Inverness

Hugh Macallum, Dularaich Aird

Donald Macculloch, citadel Inverness

Duncan Macdiarmaid, Tomflour,

John Macdiarmaid, E. Kilteroy

John Macdiarmaid, teacher ditto

Duncan Macdiarmaid, Rynnachan

Duncan Macdiarmaid, Tynaline Rannoch

Duncan Macdiarmaid, Finnart ditto

Encas Macdonell, Esq. Scothouse

Lieutenant A. Macdonald, Dalchosnie

Messrs. John Macdonald, Brea Laggan Badenoch

A. Macdonald, Brea Lagan

John Macdonald, Ballfhour Badenoch

John Macdonald Pitchiren ditto

John Macdonald, Clashdelich, Strathspey

James Macdonald, Sawmiller Abernethy

William Macdonald, Finclarig Strathspay

Duncan Macdonald, Aviemore

Donald Macdonald, Duthell

Patrick Macdonald, Gaich

John Macdonald, Ratfich, Calder

Alexander Macdonald, Delneis by Nairn

Alexander Macdonald, tailor, Inverness

Alexander Macdonald, wine-merchant ditto.

Donald Macdonald, late 3d guards

Patrick Macdonald, watchmaker Inverness.

John Macdonald, wheelwright Beauly

James Macdonald, wright Erchless

Alexander Macdonald, Milton of Countin.

Roderick Macdonald, gardener Beaufort

John Macdonald, Hanover-street Edinburgh

Donald Macdonald, merchant Portree Skye

- Messrs. Alexander Macdonald, Tynaline Rannoch
 James Macdonald, high-street Perth
 Malcolm Macdonald, veal-venner ditto
 Donald Macdonald, millwright ditto
 Thomas Macdonald, messenger Dingwall
 Alexander Macdonald, wright Inverness
 James Macdonald, wright Inverness
 John Macdonald, schoolmaster ditto
 William Macdonald, wright ditto
 John Macdonald, younger Coldwells
 Donald Macdonald, Gasgenlon Badenoch
 Angus Macdonald, Strathmasie ditto
 Allan Macdonald, Gallavie ditto
 Donald Macdonald, Bught by Inverness
 Evan Macdonald, Balachladaich
 Evan Macdonald, Inveroch Fort Augustus
 Donald Macdonald, Dalnamine Atholl
 Alexander Macdonald, ditto
 Donald Macdonald, merchant Blair Atholl
 John Macdonald, Achlatt ditto
 Alexander Macdonald Kynnachan
 Robert Macdonald, wright Kinloch Rannoch
 Duncan Macdonald, vintner Inverness
 Rev. Alexander Macdonell, A. Ap. Dalwhillie, 2 copies.
 Messrs. Duncan Macdonell, Livistie
 Duncan Macdonell, weaver Fort Augustus
 Dougal Macdonell, messenger ditto
 Hugh Macdougall, Crannich Breadalbane
 Dugald Macdougall, wright Ardtalnaig
 Alexander Macdougall, vintner Killin
 James Macdougall, Milton Ardtalnaig
 Donald Macdougall, Killin
 John Macdougall, Temple-house Urquhart
 John Macdougall, shoemaker Pitlochry
 Patrick Macdougall, Drimchaber Atholl

- Messrs. John Macdougall, Portnacreag Atholl
 Alexander Macdougall, fisher Kenmore
 John Macdougall Taymouth
 Duncan Macdougall ditto
 Duncan Macdward, Inverneilfie Badenoch
 Rev. Andrew Macfarlane, Inverness
 Rev. Duncan Macfarlane, Perth
 Messrs. John Macfarlane, merchant Pitagowin
 Patrick Macfarlane, tacksmen Bogghall
 Robert Macfarlane, teacher Edinburgh
 Duncan Macfarlane, Baluachrach Fanab
 John Macfarlane, East haugh Atholl
 Donald Macfarlane, Count of Baloyouken
 Alexander Macfarlane, Baluachrach Fanab
 Donald Macfarlane, Craganour Rannoch
 Alexander Macfarlane, watchmaker Perth
 John Macglashan, junior, Middletown Atholl
 Alexander Macglashan, Perth, late from India
 John Macglashan, Glengoulie Calder
 David Macglashan, Dulneis by Nairn
 Alexander Macgillewray, ditto
 James Macgillewray, Keppernach
 Alexander Macgillewray, Daviot
 Donald Macgillewray, Clivendel
 Ben. Macgillewray, Lagbui' Culduthell
 William Macgillewray, Dulmageary
 Donald Macgillewray, Garbal
 Donald Macgillewray, foxhunter, 2 copies
 James Macgibbon, teacher Killin
 Patrick Macgillewie, boat-builder Pitnacree
 Rev. John Macgillican, Dores
 Captain John Macgregor, Inverness
 Messrs. John Macgregor, Upper Reats Badenoch
 William Macgregor, Balntuim
 Alexander Macgregor, sawmiller Delnabainich

- Messrs. William Macgregor, Lodge Rothemurchas
 James Macgregor, teacher Dalguise
 Malcom Macgregor, merchant Balnluig
 Patrick Macgregor, merchant Kinloch Rannoch
 John Macgregor, fox-hunter ditto
 Malcolm Macgregor, merchant Learan ditto
 Alexander Macgregor, Killichanan ditto
 John Macgregor, piper Taymouth
 John Macgregor, Sacks by Kenmore
 Robert Macgregor, teacher Dull
 Malcolm Macgregor, Lik Glendochart
 Alexander Macintosh, Midcool Betty
 John Macgregor, poet Glenlyon
 John Macgregor, Merchant-street Edinburgh
 John Macgregor, smith Edinburch
 James Macgregor, Veal-vennel Perth
 Neil Macgregor, wright Balnairn by Kenmore
 Gregor Macgregor, Leargan Rannoch
 Patrick Macgregor, Highfield
 James Macgregor, Ovie Badenoch
 Miss Janet Macgregor, Culdarr
 Angus Macintosh, Esq. Hoin
 Provost F. Macintosh, Inverness, 2 copies
 Baillie John Macintosh, ditto
 Messrs James Macintosh, Newmore
 Robert Macintosh, wright Ellrig
 Donald Macintosh, Ellrig 2 copies
 Robert Macintosh, Castle Leathers, 2 copies
 Kenneth Macintosh, Tarradale
 Daniel Macintosh, wright Moyhall
 Donald Macintosh, Figh'nfhuaran
 Lachlan Macintosh, merchant Blaraky
 Donald Macintosh, Blaraky Badenoch
 Donald Macintosh, Crathfemore
 William Macintosh, clerk to Mr Liddle carver Edin.
 Lachlan Macintosh, Garlan Badenoch

Miss Mary Muria Macintosh, Brathan, 2 copies

Messrs. John Macintosh, Forletter Badenoch

James Macintosh, Kincraig ditto

Donald Macintosh, Croftbeg ditto

Donald Macintosh, Milton Banchar

Duncan Macintosh, D. of Rothemurchas

Donald Macintosh, Delhahaitnich

George Macintosh, Dalcie-bridge

—— Macintosh of Dochgarach, by Inverness

George Macintosh, waiter B. Inverness

William Macintosh, merchant Beaully

John Macintosh, ditto

James Macintosh, Weller Aberchalder

William Macintosh, Berlum by Fort Augustus

Robert Macintosh, Glenelbert Atholl

Duncan Macintosh, East haugh Atholl

Robert Macintosh, Kirkmichal

James Macintosh, wright Sticks

Donald Macintosh, drover Strathairn

James Macintyre, smith Killin

Patrick Macintyre, shoemaker Sticks

John Macintyre, merchant Kenmore

Duncan Macintyre, merchant Auld Chlunie

Duncan Macintyre, smith Taymouth

John Macintyre, boat of Inch Badenoch

Malcolm Macintyre, Merchant-street Edinburgh

John Macinroy Balladnam Atholl

Sohn Macinroy junior, ditto

James Macinroy, Dunfalandy ditto

James Macinroy, shoemaker Mouline

John Maciver, teacher Coldwells

Captain John Mackay, Fort Augustus

Miss Ann Mackay, Chocnaseaneig Fairnitosh

Mr. Andrew Mackay, printer Edinburgh

Mr. Hugh Mackay, Beaufort by Beaully

- Messrs. William Mackay, Ovie Badenoch
 Alexander Mackay, shoemaker Dingwall
 Deogness Mackay, smith Fort Augustus
 Patrick Mackay, merchant Dingwall
 Alexander Mackay, Rogart Sutherland
 John Mackay, Auchlath Atholl
 Duncan Mackay, Killin
 Sir H. Mackenzie of Gearlach, Bart. 2 copies
 Captain John Mackenzie, Cromarty house
 Captain Alexander Mackenzie of Fairburn, 6 copies
 Captain John Mackenzie, Gearloch, 3 copies
 Captain Alexander Mackenzie, 71st Regiment
 Captain John Mackenzie, Castle-Leod
 Captain John Mackenzie, Tullach Lochcarran
 Lieutenant Alexander Mackenzie, 36th Regiment
 Rev. Lachlan Mackenzie, Lochcarran
 John Mackenzie Esq. Allangrange
 Charles Mackenzie Esq. Kilroy Tore, 6 copies
 Messrs. Kenneth Mackenzie, writer to the signet Edinburgh
 Colin Mackenzie, Tore, 2 copies
 William Mackenzie, Easter Fearn
 Roderick Mackenzie, wright Inverness
 Farchar Mackenzie, Citadel ditto
 Alexander Mackenzie, ditto
 Donald Mackenzie, Castle-Leathers
 James Mackenzie, wright Torbreck
 William Mackenzie, undertaker Culduthell
 Kenneth Mackenzie, Ord
 Thomas Mackenzie, mason ditto
 Murdoch Mackenzie, wright Brathan
 Thomas Mackenzie, mason, Urquhart Farintosh
 Kenneth Mackenzie, Bunachtown
 Donald Mackenzie, teacher Shearobegg Badenoch, 2 cop.
 Donald Mackenzie, Geargask ditto
 Lachlan Mackenzie, Post Struan ditto

Messrs. John Mackenzie, Foulis
 Colin Mackenzie, tailor Gallvie
 William Mackenzie, Bona by Inverness
 Donald Mackenzie, Newtown Petty
 Donald Mackenzie, tailor Inverness
 Murdoch Mackenzie, Petty street ditto
 John Mackenzie, Ardnacraig
 Colin Mackenzie, watchmaker London
 Kenneth Mackenzie, teacher of mathematics Inverness
 Alexander Mackenzie, writer Edinburgh
 Roderick Mackenzie, baker Canongate
 Duncan Mackenzie, High-street Perth
 John Mackenzie, schoolmaster Redcastle
 Lewis Mackenzie of Scatwall
 Donald Mackenzie, chair-master Edinburgh
 Alexander Mackenzie, Ardnacraig
 Colin Mackenzie of Achiltie
 Murdoch Mackenzie, Baillic Dingwall
 Hector Mackenzie, merchant Dingwall
 Kenneth Mackenzie, Docharn by ditto
 Kenneth Mackenzie, Esq. of Applecross
 Donald Mackenzie, cooper Gromarty
 William Mackenzie, shop-keeper Inverness
 Alexander Mackenzie, Erchite
 John Mackenzie, Aberichan
 Kenneth Mackenzie, wright Balmachan
 Alexander Mackenzie, tailor Fort Augustus
 John Mackenzie, merchant Strath Sky
 William Mackenzie, shoemaker Fort Augustus
 Malcolm Mackenzie, miller Kincraigie
 Neil Mackenzie, shoemaker Rumuchy
 John Mackenzie, Croftinartaig
 Patrick Mackenzie, weaver Killin
 Kenneth Mackenzie, Tomachlagan
 Kenneth Mackenzie, shop-keeper Inverness

Rev. James Maclaggan, Blair Atholl

Messrs. James Maclaggan, Pittgir ditto

Thomas MacIaren, Kilmorich ditto

Thomas MacIaren, Haugh of Tullimet

Robert MacIaren, Portnacreag Atholl

James MacIaren, Mouline, ditto

John MacIaren, Easter Temper

Duncan MacIaren, Caleleachan

Patrick MacIaren, Bridge-end of Ardtalnaig

John MacIaren, Achmore by Killin

Patrick MacIaren, Bachin Breadalbane

John MacIaren, grieve Ballaveel

William MacIaughlan, Balnafoich Doros

Dr. James Macleod Culloden, 2 copies

Alexander Maclean, Esq. Coll

Messrs. Donald Maclean, Stonfairne Breadalbane

Hugh Maclean, drover Hawkhill Aird

John Maclean, flesher Inverness

John Maclean junior, Clunie, 2 copies

Donald Maclean, Kulbikie Farintosh

Angus MacIinnon, Inveroich Fort Augustus

Roderick MacIinnon, Tinnadallach by Beauly

Thomas Maclean, schoolmaster Urray

Lachlan Maclean, Croftdow

Alexander MacIinnon, plaisterer Dingwall

George MacIinnon, wright Inverness

Donald MacIinnon, Brathan

— Macnab, writer Edinburgh

Charles Macnab, flaxdresser Perth

Duncan Macnab, ditto

Robert Macnab, tackfman Urrard

John Macnab, shopkeeper Logierait

James Macnab, Caleleachan

Alexander Macnab, Inshevan

Robert Macnab, distiller Killin

Messrs. John Macnaughton, vintner Bridge of Tilt
 Lodovick Macnaughton, M lton of Faskely
 James Macnaughton, wright Kenmore
 James Macnaughton, smith Taymouth
 Alexander Macnaughton, dyer Ruvucky
 Duncan Macnaughton, shoemaker ditto
 Malcolm Macnangton, flaxdresser Ardlalnaig
 John Macnaughton Crannich Breadalbane

Colonel Macpherson of Bleaton. 8 copies

Colonel Macpherson of Clunie, 2 copies

Captain Hugh Macpherson, Inverhall Badenoch, 2 copies

Captain Charles Macpherson, Gordonhall, 2 copies

Lieutenant Duncan Macpherson, Cullinleen ditto

Lieutenant Evan Macpherson, Culachie, 2 copies

Baillie Donald Macpherson, Ruthven Badenoch

Mrs. Macpheason, Banchoir ditto

Messrs. John Macpherson younger of Bleaton

Simon Macpherson of Bleaton

Robert Barclay Macpherson of Bleaton

Adam Macpherson of Bleaton

David Macpherson, brewer Inverness, 4 copies

James Macpherson, Crubin-begg

Allan Macpherson, Lyneallen Badenoch

Alexander Macpherson, Ettrich ditto

Allan Macpherson, merchant Ralia ditto

Alexander Macpherson, Naigbegg

Finlay Macpherson, Bailidmore ditto

Donald Macpherson, Laggan ditto

John Macpherson, Kneppach

Angus Macpherson, shepherd Glenfheissie ditto

Angus Macpherson, Balnaspeck

Angus Macpherson, Little Craigie

Thomas Macpherson, Forletter ditto

Donald Macpherson, Forletter ditto

Charles Macpherson, Croftbegg ditto

Lieutenant Macpherson Blaraky Badenoch
 Lauchlan Macpherson, Ralia Esq. ditto
 Messrs. John Macpherson, foxhunter Rothimurchas
 John Macpherson, weaver Torbreck
 John Macpherson, merchant Fort Augustus
 Archibald Macpherson, Castle Oliphant
 Donald Macpherson, farmer Invertilt
 Donald Macpherson teacher Kenmore
 Patrick Macpherson, waiter ditto
 Patrick Macpherson, shepherd Achmore
 Allan Macpherson in Shenvall Badenock, 2 copies
 John Macpherson in Shenvall
 Duncan Macpherson, Lagg of Catlag, Badenock
 Evan Macpherson, Balgown ditto
 George Macpherson, Leith
 Angus Macpherson, Redford
 John Macpherson, Bell's close Perth
 Evan Macpherson, Dringhasg Badenock
 John Macpherson, wright Ruinachan
 John Macpherson, wright ditto
 Evan Macpherson. Balnlaggan
 Donald Macpherson, merchant Inverness
 Eneas Macpherson, of Flichity
 John Macpherson, merchant Inverness
 Donald Macpherson, messenger ditto
 Angus Macpherson, Citadel ditto
 Evan Macpherson, wright Leith
 Alexander Macpherson, Drimgask Badenock
 Angus Macpherson, ditto
 Malcolm Macpherson, foxhunter Ovic, 2 copies
 John Macpherson, mason Lagg of Cattlag
 Charles Macpherson, Shearowbeg Badenock
 Angus Macpherson, Auchintoul ditto
 John Macpherson, Dalvreck ditto
 John Macpherson Croftgorm
 Evan Macpherson, Muckoul ditto

Messrs. Patrick Macpherfon, Breackachy Badenoch

Alexander Macpherfon, Gafglen, ditto

John Macpherfon, piper Clunie ditto

Angus Macpherfon, Terfadown ditto

Alexander Macphail, Achandown Calder

John Macphail, merchant Inverness

Lieutenant Donald Macqueen, Coribruach, 2 copies

Messrs. James Macqueen, Balmackeath

Dr. MacQueen Inverness

S. Macqueen, grocer Cowgate Edinburgh

Cristopher Macra' Tornabuiag

John Macra' Auchterneed

Alexander Macra' Beauly

James Macra' smith Pitlochry Atholl

David Macra, Craganachait ditto

John Macra' Balnacrost Easter Clunie

Donald Macra' mason Clunie

Patrick Macra' Balnluig of Dunfalandy

Donald Mactavish, shopkeeper Inverness

Angus Mactavish, Aberchalder

Arch- Mactavish, Garthibegg

Alexander Mactavish, house-carpenter N. Migovie

John Mactavish, Killin Breadalbane

Rev. Patrick Macvean, Kenmore

Messrs. Donald Macvean, Taymouth

Charles Macvean, Tullich by Killin

Patrick Macvurich, Ballamore ditto

Duncan Macvichie, Bridge-end of Ardtalnaig

Duncan Macvicar, drover Glenloy

Donald Macmartin junior, Conlarach

Daniel Macmartin, gardener Glasgow

John Macmillan, Kenmore

Arch. Marquis, Taymouth

William Matheson, Aultnasgithach

James Macmartin, Sylarie Badenoch

Ronald Mathieson, Inverness

Messrs. Donald Muir, Delneis by Nairn

Alexander Menzies, Castle Gevel Perth

Thomas Menzies, merchant Weem

John Menzies, Faileyer Apin of Dow

John Menzies, Milctown of Clunie Atholl

Fergus Menzies, Auldchlunie Atholl

William Menzies, Annet Rannoch

Alexander Morison, nurseryman Allangrange

John Morison, painter Kenmore

John Morison, Plaitchaick by Beaully

David More Drimchork Strathspey

Alexander Moon, forester Glenbruer

John Moon, Auld Chlunie Atholl

Alexander Malcolm, excise-officer Mouline

Major George Munro, 68th regiment, 2 copies

Messrs. William Munro, Stanly

Geo. Gun Munro pointsfeild

James Munro, Kincraigie Atholl

James Munro, Lag of Grandtully

David Munro, smith Edinburgh

James Munro, weaver Cutlug-vennel Perth

Hugh Munro, vintner Inverness

Kenneth Munro, shoemaker Grochnafanaig

Donald Munro, weaver Cromarty

Robert Munro, Balnloch Culloden

Andrew Munro, tidewaiter Inverness

George Munro, gardener Novar

Donald Munro, Braoineig Anas

Kenneth Murchison, Esq. Tarradale, 4 copies

Messrs. Donald Murchison, 71st regiment Inverness

Robert Murray, sadler London

Alexander Murray junior, merchant Inverness

N

Messrs. John Noble, tailor Kingily Aird
 Donald Noble, tackman Drummond
 John Nicol, sawmiller Beauly
 John Nicolson, Balbeg Fonab
 Alexander Nicolson, merchant Pitcastle
 Donald Noble, sheriff-officer Dingwall.
 William Noble, Culloden
 James Napier, mason Logierait

O

Miss Og, Rose-street No. 1. Edinbrough.
 Mr John Ogilvie, Convinth Aird
 Mr James Ogilvie, Inverness

P

Rev. William Paterfob, Chapel of Ord
 Messrs. John Prower, coachman Taymouth
 William Pirie, schoolmaster Abernethy
 James Pirie, gardener Culduthell

R

Captain Robertson younger of Ludd, Atholl
 Captain John Robertson of Ludd

Rev John Robertson, Strath Tay

A. Robertson of Strowan, 2 copies

Mrs Robertson, Croftmichaick Atholl

Messrs. Duncan Robertson, Cutlug-vennel Perth

John Robertson, stocking-maker Perth

Robert Robertson, Highstreet Perth

William Robertson, miller Dunachtown Badenoch

Angus Robertson, Forigent

Donald-Robertson, Forigent

Charles Robertson, Churie

James Robertson, foxhunter Breadalbane

John Robertson, schoolmaster Weem

George Robertson, Bridge end of Bruer

Donald Robertson, Blair Atholl

Robert Robertson, Mains of Kilmorich

Gilbert Robertson, Milltown of Tullimet

Robert Robertson, hairdresser Cowgate Edinburgh

John Robertson, lintmiller Mouline

Robert Robertson, student ditto

William Robertson, shoemaker Tullach

Duncan Robertson, elder, East haugh Atholl

Alexander Robertson, Overtown Fonab

James Robertson, mason Logierait

Robert Robertson, miller ditto

John Robertson, boat-builder Pitnacree

John Robertson Kinaldie Glenerechdy

John Robertson, mason Logierait

Jeffrey Robson, Finlayrig

Donald Reid, wright Lavernefs

James Reid junior, merchant ditto

David Reid, smith, Pitlochey Atholl

Robert Reid, landurveyor, Mouline

John Reid, wright Ballechan

John Reid, Milltown of Tullipurie

Mrs Reid Balnagaird by Logierait

Messrs. Alexander Riach, Achnagonalin

John Ritchie, weaver Kingfmills

John Rose, Esq. Holm

Rev. Robert Rose, Inverness, 2 copies

Messrs. Hugh Rose Midleys

David Rose, teacher Laggan Badenoch, 2 copies

James Rose, Gulduthell

Hugh Rose, wright Roskin

William Rose, Culaird Does

Hugh Rose Achnagirach Calder

Walter Rofs, Cromarty

John Rose, St Andrew's street Edinburgh

Andrew Rofs, Geargasg Badenoch

William Rofs, Royallans Calder

John Rofs, Haugh Inverness

John Rose, of Ardnacraig by Beauly

S

CAPTAIN James Stewart, Lawnmarket Edinburgh

Rev. Alexander Stewart, Mouline

Joseph Stewart younger of Fofs 2 Copies

Duncan Stewart, Ksq. Inverchadan

John Stewart, Esq. Grosfmount

William Stewart, Esq. Ardvorlick

Messrs. Patrick Stewart, merchant High street Perth

Donald Stewart, Shoegate, Campbell's close Perth

Donald Stewart, Meal-vennel Perth

William Stewart, Breaknie

Duncan Stewart, Kerromenach Badenoch

John Stewart, surgeon Ruthven ditto

John Stewart, Pityoulis

Patrick Stewart Achgourish

Patrick Stewart, Tomnabuag Acholl

Alexander Stewart, wright Dalguise Acholl

John Stewart, Culrofs Glengerie

Messrs. Charles Stewart, tailor Kinnaird
 Dugald Stewart, Fort Augustus
 John Stewart, vintner Blair Atholl
 Alexander Stewart, Blair Atholl
 Alexander Stewart, shoemaker Kilmavonack
 James Stewart, Bridge of Tilt, Atholl
 Alexander Stewart, merchant ditto
 James Stewart, weaver Perth
 Patrick Stewart, merchant, ditto
 Patrick Stewart, overseer Stanly
 John Stewart, shoemaker. Balnamona
 Alexander Stewart, shoemaker, Haugh of Tullimess
 James Stewart, Blairchroisg Atholl
 John Stewart, merchant Pitlochry Atholl
 James Stewart ditto ditto
 John Stewart, jun. ditto ditto
 Donald Stewart ditto
 John Stewart, merchant Mouline
 Patrick Stewart, Mouline Atholl
 Charles Stewart, merchant Pitnacree
 John Stewart junior, wright Logierait
 William Stewart, Logierait
 John Stewart senior Temper
 John Stewart junior, Temper
 Robert Stewart, Wester Temper
 Donald Stewart, Aulich Rannoch
 Donald Stewart, Fressaid Stathtumble
 John Stewart, Lag of Clun, Strathspey
 Charles Stewart, Knock ditto
 William Stewart, Croftnahaven ditto
 Paul Stewart, Drum Abernethy
 Robert Stewart, Dalnahaitnich
 Angus Sage, Culloden
 Donald Sinclair, Dalvealan
 Mrs Sinclair, Moyhall

Miss Mary Sinclair, Blairhall by Perth

M. Mrs. John Sinclair, innkeeper Collieston

John Sinclair, innkeeper Clephantown

Hugh Sinclair, shoemaker Perth

Donald Sinclair, ditto ditto

Hugh Sinclair, fadler Inverness

John Sinclair, Runddie Aird

William Sinclair, Duldregan

John Sinclair, weaver Sticks

James Scrimgeour, Brae of Grandtully

James Scrimgeour, wheelwright, Halgh of Tullinnet

Donald Seton, Pitlochry Atholl

Donald Seton, Sparden Cluny Atholl

John Spalding, Mouline Atholl

John Scott, writer Edinburgl, 5 copies

William Scott, merchant Edinburgh

Finlay Scott, Auld chlenie Atholl

John Scott, Pitlochry Atholl

Finlay Scott, Balchoulan ditto

John Scott, Balndrum ditto

Finlay Scott, Croftin scuisseig

Donald Smith, shopkeeper Inverness

John Smith, Croftmore

John Smith, Curr

William Smith, Easter Leys by Inverness

John Smith, ditto

John Smith, messenger ditto

Finlay Smith, Drimlay

Alexander Shaw, Redford by Edinburgh

Captain James Shaw, Dalnavert Badenoch 3 copies

Messrs. Thomas Shaw, Keppach ditto

Donald Shaw, Crathynaird

Angus Shaw, wright Inverness

Lachlan Shaw, Perth

Shaw Shaw, Kerard Petty

Messrs. John Simpson, merchant Inverness
 John Simpson, writer Dingwall
 John Simpson junior, ditto ditto
 William Sharp, bookseller Inverness, 12 copies
 James Sunderland, weaver Cronlarty

T

Messrs. Alexander Thomson, Dalnachailg
 Evan Thomson, Achnaclearach
 John Thomson, Caleleachan
 John Thomson, Ardonaig ditto
 Kenneth Treasurer, tailor Inverness

U W Y

Messrs. Patrick Urquhart Dalnavert, 3 copies
 William Uaughart, Dalchlayie
 Rev. George Watson, Inverness
 Thomas Warrant, Esq. Lenton
 Messrs. Thomas Wishart, teacher Killmorack
 William Welsh, Inverness
 Alexander Walker, Taymouth
 Andrew Walker, Sticks by ditto
 Thomas Young, writer Inverness

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801

1801







